

**T.C.
BARTIN ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
ORMAN MÜHENDİSLİĞİ ANABİLİM DALI**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**BATI KARADENİZ BÖLÜMÜ'NDEKİ KENT ORMANLARININ
KULLANICI ÖZELLİKLERİNİN ARAŞTIRILMASI**

**HAZIRLAYAN
FATMA ÇİNİS**

**DANIŞMAN
PROF. DR. ERDOĞAN ATMIŞ**

BARTIN-2016

T.C.
BARTIN ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
ORMAN MÜHENDİSLİĞİ ANABİLİM DALI

BATI KARADENİZ BÖLÜMÜ'NDEKİ KENT ORMANLARININ
KULLANICI ÖZELLİKLERİNİN ARAŞTIRILMASI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAZIRLAYAN
FATMA ÇİNİS

JÜRİ ÜYELERİ

Danışman	Prof. Dr. Erdoğan ATMIŞ	Bartın Üniversitesi
Üye	Prof. Dr. Cantürk GÜMÜŞ	Karadeniz Teknik Üniversitesi
Üye	Yrd. Doç. Dr. H. Batuhan GÜNŞEN	Bartın Üniversitesi

BARTIN-2016

KABUL VE ONAY

Fatma ÇİNİS tarafından hazırlanan “BATI KARADENİZ BÖLÜMÜ’NDEKİ KENT ORMANLARININ KULLANICI ÖZELLİKLERİNİN ARAŞTIRILMASI” başlıklı bu çalışma, 17.06.2016 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda oy birliği ile başarılı bulunarak jürimiz tarafından Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan : Prof. Dr. Cantürk GÜMÜŞ

Üye : Prof. Dr. Erdoğan ATMIŞ

Üye : Yrd. Doç. Dr. H. Batuhan GÜNŞEN

Bu tezin kabulü Fen Bilimleri Enstitüsü Yönetim Kurulu’nun/...../20... tarih ve 20...../.....-..... sayılı kararıyla onaylanmıştır.

Doç. Dr. H. Selma ÇELİKİYAY
Fen Bilimleri Enstitüsü Müdürü

BEYANNAME

Bartın Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü tez yazım kılavuzuna göre Prof. Dr. Erdoğan ATMIŞ danışmanlığında hazırlamış olduğum “BATI KARADENİZ BÖLÜMÜ’NDEKİ KENT ORMANLARININ KULLANICI ÖZELLİKLERİNİN ARAŞTIRILMASI” başlıklı yüksek lisans tezimin bilimsel etik değerlere ve kurallara uygun, özgün bir çalışma olduğunu, aksinin tespit edilmesi halinde her türlü yasal yaptırımını kabul edeceğimi beyan ederim.

İmza

17.06.2016

Fatma ÇİNİS

ÖNSÖZ

Yüksek lisans eğitimimin ilk aşamasından itibaren beni engin bilgi ve tecrübeleriyle yönlendiren, çalışmamın başta konu seçimi olmak üzere her aşamasında bana destek veren, konuyla ilgili kaynaklara ulaşmamda yardım eden hocam Prof. Dr. Erdoğan ATMIŞ' a sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Bu tezde jüri üyesi olma nezaketini gösteren, tezin incelenerek hataların düzeltilmesinde değerli vakitlerini harcayan sayın hocam Prof. Dr. Cantürk GÜMÜŞ' e şükranlarımı sunarım.

Bu tezin yazım aşamasında değerli bilgileri esirgemeyen, arazi çalışmalarımda yol gösteren hocam Yrd. Doç. Dr. H. Batuhan GÜNŞEN' e teşekkürlerimi bir borç bilirim.

Araştırma sırasında kent ormanlarıyla ilgili bilgi almamı sağlayan Bolu, Zonguldak ve Kastamonu Orman Bölge Müdürlüğü çalışanlarına, teşekkürü bir borç bilirim. Özellikle sayın, Mehmet Emin UZUNSOY, Mustafa GÜRKAN, Vasfi Cem BULUT, Kazım KILIÇARSLAN, Emrah PEHLİVAN, Ercan ŞEN ve Ozan ACUN' a şükranlarımı sunarım.

Çalışmamın her aşamasında desteklerini esirgemeyen arkadaşlarım Gizem ÖZDEMİR, Gül AKBULUT ve Yasin ARSLAN' a çok teşekkür ederim.

Fatma ÇİNİS

ÖZET

Yüksek Lisans Tezi

BATI KARADENİZ BÖLÜMÜ'NDEKİ KENT ORMANLARININ KULLANICI ÖZELLİKLERİNİN ARAŞTIRILMASI

Fatma ÇİNİS

Bartın Üniversitesi

Fen Bilimleri Enstitüsü

Orman Mühendisliği Anabilim Dalı

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Erdoğan ATMIŞ

Bartın-2016, sayfa: XV + 141

Endüstri devrimiyle birlikte sanayinin hızla gelişmesi, insanları yaşadıkları kırsal alanlardan eğitim, sağlık, istihdam gibi nedenlerle şehirlere göç etmeye zorlamıştır. Yaşanan yoğun göçler, kentlerde kişi başına düşen yeşil alan miktarını azaltmış ve yeni rekreasyon alanlarına olan ihtiyacı arttırmıştır. Kent içinde bulunan ağaç toplulukları ve kent çevresindeki ormanlık alanlar bu ihtiyaca cevap verecek nitelik ve yapıdaki alanlardır. Ek olarak kent ekolojisine katkıları ve kent halkına sosyolojik, psikolojik ve fizyolojik faydaları da bulunmaktadır.

Bu çalışmada; Batı Karadeniz’de bulunan 10 kent ormanının güncel durumlarının ortaya konması ve kullanıcı özelliklerinin araştırılması amaçlanmıştır. Bu doğrultuda literatür araştırması yapılmış, kent ormanlarının bağlı olduğu orman bölge müdürlüklerine gidilerek kent ormanı dosyaları incelenmiş ve ziyaretçilerin kent ormanı algıları, beklentileri ve kullanım özelliklerini ölçmek amacıyla anket çalışması yapılmıştır. Ayrıca 2006 ve 2013 yıllarında çıkarılan Mesire Yeri Yönetmelik’leri arasındaki farklar da ortaya konmaya çalışılmıştır.

Elde edilen verilen analizi sonucunda, kent ormanlarının bakımının düzenli yapılması, her kent ormanında kentin  ne çıkan ormancılık özelliklerinin vurgulanması, azami kullanıcı sayısına sahip olmayan kent ormanlarında, kullanıcıları alana çekebilecek etkinliklerin oluşturulması, yine de yeterli ziyaretçiye sahip olmayan kent ormanlarının daha fazla zarara uğramaması için gerekirse kapatılması sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler

Batı Karadeniz kent ormanları; ekosistem hizmeti; kent ormanı; kent ormancılığı; mesire yeri; yeşil altyapı.

Bilim Kodu

502.16.01

ABSTRACT

M. Sc. Thesis

INVESTIGATION OF THE USER CHARACTERISTICS OF URBAN FOREST IN THE WESTERN BLACK SEA REGION

Fatma ÇİNİS

Bartın University

Graduate School of Natural and Applied Sciences

Forest Engineering Department

Thesis Advisor: Prof. Dr. Erdoğan ATMIŞ

Bartın-2016, pp: XV + 141

With the help of the industrial revolution the development of industry, forced people to migrate from the rural areas to big cities live because of employment, health, and education. The intense immigration decreased the amount of green space per capita in urban areas and increased the need for new recreational place. Groups of trees located within the city and wooded areas around the city are qualified to answer this need. In addition, they contribute to the urban ecology and have psychological and physiological benefits for the urban population.

In this study; it is aimed to reveal the current status of the 10 urban forests in the western Black Sea Region, and to investigate the user properties. In this context, a literature review conducted from domestic and foreign sources, Regional Directorates of Forestry which are responsible of close urban forests were visited, files and documents about urban forests inspected and a survey was conducted on the visitors of the urban forest to measure their perceptions expectations and use features. Also the differences between 2006 and 2013 Recreation Area Regulations are exposed.

The results obtained in the analysis concludes that, the maintenance of urban forests should be done regularly, in every urban forest the prominent forestry properties in the city should be emphasized, events, that can attract users to the urban forests which does not have the maximum number of users should take place, if necessary, urban forests who do not have enough visitors should be closed in order to avoid further damage

Key Words

Urban forest in The Western Black Sea; ecosystem service; urban forest; urban forestry; recreation area; green infrastructure.

Science Code

502.16.01

İÇİNDEKİLER

Sayfa

KABUL VE ONAY	ii
BEYANNAME.....	iii
ÖNSÖZ	iv
ÖZET	v
ABSTRACT	vii
İÇİNDEKİLER.....	ix
ŞEKİLLER DİZİNİ	xi
TABLolar DİZİNİ.....	xiii
SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ	xv
BÖLÜM 1 GİRİŞ	1
1.1 Genel Kavramlar.....	3
1.1.1 Mesire Yeri.....	3
1.1.2 Kent Ormanı.....	7
1.1.3 Kent Ormancılığı.....	10
1.1.4 Yeşil Altyapı	12
BÖLÜM 2 MATERYAL VE YÖNTEM	14
2.1 Materyal	14
2.1.1 Batı Karadeniz Bölümü’nün Genel Özellikleri.....	15
2.1.1.1 Demografik Özellikler.....	15
2.1.1.2 Coğrafi Yapı	17
2.1.1.3 Ormancılık Özellikleri.....	18
2.1.2 Batı Karadeniz Kent Ormanları	21
2.2 Yöntem.....	24
BÖLÜM 3 BULGULAR VE TARTIŞMA	26
3.1 Kent Ormanları ve Kent Ormancılığı	26

Sayfa

3.1.1 Dünyada Kent Ormanları ve Kent Ormancılığı	26
3.1.2 Türkiye’de Kent Ormanları ve Kent Ormancılığı	31
3.1.3 Türkiye’de Kent Ormanlarının Hukuksal Boyutu.....	33
3.2 Kent Ormanları Yönetimine İlişkin Bulgular	36
3.2.1 Ayancık Kent Ormanı	36
3.2.2 Bartın Kent Ormanı.....	41
3.2.3 Bolu Kent Ormanı	45
3.2.4 Düzce Kent Ormanı	50
3.2.5 Gerede Kent Ormanı	54
3.2.6 Karabük Kent Ormanı	57
3.2.7 Kastamonu Kent Ormanı.....	63
3.2.8 Safranbolu Kent Ormanı	68
3.2.9 Sinop Bektaşğa Göleti Kent Ormanı	73
3.2.10 Zonguldak Kent Ormanı	78
3.3 Orman Bölge Müdürlükleri’ndeki Kent Ormanı Dosyaları.....	84
3.4 Anket Bulgularının Değerlendirilmesi.....	95
3.4.1 Kullanıcıların Özellikleri	95
3.4.2 Kent Ormanı Algısı ve Kent Ormanlarının Yararları	98
3.4.3 Kent Ormanlarının Tercih Edildiği Zamanlar	106
3.4.4 Kent Ormanlarındaki Eksiklikler ve Kent Ormanlarından Beklentiler.....	111
3.4.5 Kent Ormanı ve Yönetim İlişkisi	115
BÖLÜM 4 SONUÇ VE ÖNERİLER	118
KAYNAKLAR.....	126
EKLER	132
ÖZGEÇMİŞ.....	141

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil No	Sayfa No
1. Çalışma alanının ülke üzerindeki konumu	14
2. Ayancık Kent Ormanı girişi	37
3. Ayancık Kent Ormanı'ndaki tesisler.	39
4. Ayancık Kent Ormanı manzarası	39
5. Ayancık Kent Ormanı'ndaki hasarlar.....	40
6. Bartın Kent Ormanı girişi ve tesisler	41
7. Bartın Kent Ormanı'nda bulunan görsel unsurlar	43
8. Bartın Kent Ormanı'ndaki tahrip edilmiş tesisler.....	44
9. Bartın Kent Ormanı'ndaki çeşme ve tuvaletlerin durumu.....	44
10. Bartın Kent Ormanı'ndaki çöplerin durumu.	45
11. Bolu Kent Ormanı girişi	46
12. Bolu Kent Ormanı'nda bulunan tesisler	49
13. Bolu Kent Ormanı'ndaki hasarlar	50
14. Düzce Kent Ormanı girişi ve manzarası.....	50
15. Düzce Kent Ormanı sınırından çıkarılan tesisler.....	52
16. Düzce Kent Ormanı'nda bulunan tesisler.....	53
17. Düzce Kent Ormanı'ndaki hasarlar ve çöplerin durumu.....	54
18. Gerede Kent Ormanı girişi	54
19. Gerede Kent Ormanı'ndaki tesisler.	56
20. Karabük Kent Ormanı girişi.	57
21. Karabük Kent Ormanı'ndaki yol ağı	59
22. Karabük Kent Ormanı'ndaki tesisler	60
23. Karabük Kent Ormanı manzara noktaları.....	61
24. Karabük Kent Ormanı'ndaki hasarlar.....	62
25. Karabük Kent Ormanı'ndaki donatı elemanlarının birkaçı	63
26. Kastamonu Kent Ormanı girişi.....	64
27. Kastamonu Kent Ormanı'ndaki estetik yapılar ve tabelalar.....	66
28. Kastamonu Kent Ormanı'ndaki tesisler.	67
29. Kastamonu Kent Ormanı yürüyüş yolları.....	68
30. Safranbolu Kent Ormanı girişi	69

Şekil	Sayfa
No	No
31. Safranbolu Kent Ormanı otopark girişi.	71
32. Safranbolu Kent Ormanı'ndaki tesislerin birkaçı.....	72
33. Safranbolu Kent Ormanı'nda bulunan donatı elemanlarının birkaçı.....	72
34. Sinop Bektaşğa Göleti Kent Ormanı girişi	74
35. Sinop Bektaşğa Göleti Kent Ormanı'nda estetik görünümle 76	
36. Sinop Bektaşğa Göleti Kent Ormanı'ndaki tesisle..... 77	
37. Sinop Bektaşğa Göleti Kent Ormanı'ndaki yol durumu ve tabelalar 77	
38. Sinop Bektaşğa Göleti Kent Ormanı'ndaki hasarlar..... 78	
39. Zonguldak Kent Ormanı girişi..... 79	
40. Zonguldak Kent Ormanı'nda bulunan tesisle..... 81	
41. Zonguldak Kent Ormanı'nda bulunan tabelalar 82	
42. Zonguldak Kent Ormanı'nın yol durumu ve kayaç sergisi 82	
43. Zonguldak Kent Ormanı'nda bulunan estetik yapılar 83	
44. Zonguldak Kent Ormanı'ndaki tuvaletlerin durumu ve ateşli piknik izi..... 83	
45. Mesire yerleri teklif raporu taslağı 1. kısım 86	
46. Mesire yerleri teklif raporu taslağı 2. kısım 87	
47. Mesire yerleri rekreasyon potansiyeli değerdendirme tablosu taslağı 1. kısım..... 88	
48. Mesire yerleri rekreasyon potansiyeli değerdendirme tablosu taslağı 2. kısım..... 89	

TABLÖLAR DİZİNİ

Tablo No	Sayfa No
1. Kent ormanlarının fayda ve işlevleri	9
2. Çalışma alanının demografik yapısına ilişkin özellikler	16
3. Çalışma alanındaki illerin coğrafi özellikleri.	17
4. Batı Karadeniz Bölümü orman alanlarının dağılımı.....	18
5. Çalışma alanındaki korunan alanlar ve mesire yerleri.....	20
6. Batı Karadeniz Kent Ormanları'na ait genel bilgiler.....	23
7. Kuzey Amerika ve Avrupa'da kent ormancılığı tanımı ve kökeninin karşılaştırılması.....	28
8. Ayancık Kent Ormanı'na ait genel bilgiler	38
9. Bartın Kent Ormanı'na ait genel bilgiler	42
10. Bolu Kent Ormanı'na ait genel bilgiler	48
11. Düzce Kent Ormanı'na ait genel bilgiler.....	51
12. Gerede Kent Ormanı'na ait genel bilgiler.	55
13. Karabük Kent Ormanı'na ait genel bilgiler	58
14. Kastamonu Kent Ormanı'na ait genel bilgiler.....	65
15. Safranbolu Kent Ormanı'na ait genel bilgiler.	70
16. Sinop Bektaşğa Göleti Kent Ormanı'na ait genel bilgiler	75
17. Zonguldak Kent Ormanı'na ait genel bilgiler.....	80
18. Orman bölge müdürlüklerinden alınan kent ormanı dosyalarının içeriği	90
19. Ziyaretçilerin cinsiyet ve yaş durumu.	95
20. Ziyaretçilerin öğrenim durumu ve meslekleri	97
21. Ziyaretçilerin gelir durumu ve ikamet yerleri.....	98
22. Ziyaretçilerin kent ormanı algısı..	100
23. Kent ormanlarının mesire yerlerinden farkı..	101
24. Kent ormanlarının kent içindeki konumunun uygunluğu.....	101
25. Kent ormanı ve kent ilişkisi.....	101
26. Kent ormanının; doğaya bakışa ve çocuk eğitimine katkısı	103
27. Kent ormanlarının sayılı özellikler üzerinde etkisi.....	105
28. Kent ormanı hizmetlerine talep	106
29. Kent ormanlarının tercih edildiği zamanlar	107
30. Ziyaretçilerin kullanım periyodu	108

Tablo	Sayfa
No	No
31. Ziyaretçilerin geliş amacı	109
32. Kent ormanı ilanının duyurusu ve kent ormanı kullanım paylaşımı.	110
33. Kent ormanlarındaki eksiklikler	112
34. Ziyaretçilerin kent ormanı kullanımını azaltan nedenler.....	113
35. İkamet yerinin kent ormanlarına uzaklığı ve istenilen mesafe.	114
36. Ziyaretçilerin kent ormanında yapılacak çalışmalara katılma istekliliği.....	115
37. Kent ormanı yönetiminin bilinirliği ve yönetimden memnuniyet	116

SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ

SİMGELER

ha	:	Hektar
km	:	Kilometre
km ²	:	Kilometrekare
m	:	metre
m ²	:	metrekare
kg	:	Kilogram
°C	:	santigrat derece
%	:	Yüzde
Fr	:	Frekans
yy	:	Yüzyıl

KISALTMALAR

OBM	:	Orman Bölge Müdürlüğü
OGM	:	Orman Genel Müdürlüğü
OİŞ	:	Orman İşletme Müdürlüğü
DKMPGM	:	Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü
DSİ	:	Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü
MGM	:	Meteoroloji Genel Müdürlüğü
TÜİK	:	Türkiye İstatistik Kurumu
TDK	:	Türk Dil Kurumu
OİDY	:	Orman İçi Dinlenme Yeri
MMY	:	Mesire Yerleri Yönetmeliği
MYUT	:	Mesire Yerleri Uygulama Tebliği
ENH	:	Enerji Nakil Hattı

BÖLÜM 1

GİRİŞ

Endüstri devrimiyle birlikte sanayinin gelişmesi, insanları yaşadıkları şehirlerden eğitim, sağlık, istihdam gibi nedenlerle büyük şehirlere göç etmeye zorlamıştır. Dünya genelinde ve ülkemizde yaşanan bu değişimler kentler için farklı sorunlar doğurmuştur. Yaşanan yoğun göç sonucu kentlerde yeni yerleşim alanları gerektiğinden, yeşil alanlar hızla azalmış, kişi başına düşen yeşil alan miktarı oldukça düşmüştür. Hızla artan nüfus kentleşmenin sağlıklı şekilde gelişmesini de engellemiş, kentli nüfus birçok çevresel sorunla karşı karşıya kalmıştır. Köylerden kente göç eden insanlar şehirlerin dış kısımlarında, ormana yakın alanlarda kendilerine yaşama alanı bulurken şehirler ormanlara doğru büyümeye devam etmiştir. Bu büyümeyle kent halkının yerleşme, rekreasyon, turizm, eğitim, istihdam gibi ihtiyaçlarına yönelik talepleri orman ekosistemleri üzerinde çeşitli baskılar yaratmıştır (Atmış, 2004). Yöneticiler tarafından önemsenmeyen yeşil alanlar ise yoğun kent nüfusunun olduğu şehirlerde neredeyse tamamen yok olma sürecine girmiştir. Kentlerde bulunan yeşil alanların yıkıldığı, kent halkının rekreasyon ihtiyacını kent çevresindeki orman alanlarından karşıladığı çarpık bir sürece geçilmiştir. Amerika’da bu gibi sorunlar 1960’lı yıllarda hem kentlerdeki rekreasyon etkinlikleri hem de halkın sağlık ve refahı için önemli bir konu olarak değerlendirilip üzerine düşülse de, ülkemizde yakın zamanlara kadar ilgi görmemiştir.

2015 yılı itibariyle Türkiye nüfusunun % 92,1’i kentlerde yaşamaya başlamıştır (TÜİK, 2015). Gelişmiş batı ülkelerinde olduğu gibi ülkemizde de şehirlerde yaşayan insanların kent çevresindeki doğal alanlara doğru yönelimlerinde gün geçtikçe artış görülmektedir (Uslu ve Ayaşlıgil, 2007). Kentleşme ve sanayinin yoğunlaşması ile orman alanlarının dinlenme, eğlenme vb. rekreasyon etkinlikleri için kullanılması oldukça artmış bulunmaktadır (Gümü, 2004). Kurdoğlu ve Düzgüneş’e (2011) göre şehre yakın orman alanlarını rekreatif amaçlar için planlayıp, yönetmek kamu kurumlarının sorumluluk alanına girmektedir. Bu durum ilk bakışta ormanları azaltma gibi görülebilir, oysa toplumun zamanla değişen ve büyüyen rekreasyon ihtiyacı karşılanmaz, yetecek miktarda alan bu hizmete ayrılmazsa, diğer orman alanları üzerindeki olumsuz baskılar daha da artacaktır (Atmış, 2003). Bu nedenle kentlerde; kent halkının talepleri doğrultusunda

düzgün strateji ve planlamalarla açık rekreasyon alanları oluşturmak önemlidir. Böylece günümüzde atıl olarak bulunan ve talep olmadığı gerekçesiyle farklı kullanımlara ayrılan rekreasyon alanlarındaki sorunlar, daha planlama sürecindeyken belirlenecek ve bu sorunlara ilişkin çözümler geliştirilebilecektir.

Kent insanının rekreasyon ihtiyacını karşılamak, kent iklimine olumlu katkılar sunmak gibi yararları nedeniyle kent içi ve çevresindeki ormanları planlamak ve bu tür amaçlarla yönetmek kent ormancılığı anlayışını ortaya çıkarmıştır. Ülke hukukunda 2006 yılına kadar kent ormanları hakkında herhangi bir düzenleme yapılmamış olmasına rağmen 2003 yılında “Her İle Bir Kent Ormanı Projesi” ile kent ormanları kurulmaya başlanmıştır (Atmış vd., 2011). Merkezi emirlerle başlatılan bu uygulamada; alanların rastgele seçimi, personel eksikliği, finansman sıkıntısı gibi sorunlar yaşanmıştır (Atmış vd., 2015). 2003 yılında başlatılan bu hızlı, özverili çalışmalar zamanla azalmış ve günümüzde kent ormanlarının çoğu iyi yönetilemeyen, yoğun hasarların bulunduğu alanlar olarak karşımıza çıkmaya başlamıştır (Atmış ve Günşen, 2015).

OGM ‘lüğü 2013 yılında Mesire Yerleri Yönetmeliği’nde (MYY) kent ormanlarını mesire yeri kavramı içerisine dahil etmiştir. Oysa kent ormanı; OİDY olarak ayrılacak alanlardan daha kapsamlı ve geniş bir olgudur. Rekreasyon etkinliği içermesinin yanı sıra, kent iklimini düzenlemesi, doğa ve çevre eğitimlerine saha oluşturması, kentlerde ısınma ve soğuma giderlerini düşürmesi, tıbbi bitkiler ve bitkisel besinler bulundurması, yerel endüstrinin odun ihtiyacını karşılaması, kent insanlarına psikolojik, sosyolojik katkı sunmasının yanında sağlık üzerindeki olumlu etkisi bulunan alanlardır (Dirik ve Ata, 2005). Kent ormanı kavramı izole bir parkın ötesinde, kent içinde bulunan yapıların dışındaki tüm alanları içerebilmektedir. Ülkemizde bu alanları belirlemede orman mühendisleri görev almaktadır. Oysa birçok çalışmada belirtildiği gibi kent ormanı alanlarını farklı meslek grupları (peyzaj mimarları, şehir planlamacıları, süs bitki yetiştiricileri, orman mühendisleri ve ilgili uzmanlar) ile birlikte belirlemek bu alandaki estetik, kültürel ve işlevsel fonksiyonların öne çıkmasında önemlidir (Kuchelmeister ve Braatz, 1993). Bunun yanı sıra kent ormanlarının kent alanlarındaki konumları da önemlidir. Atmış ve Günşen (2012); halkın kullanımı için ayrılan kent ormanı alanlarının, belediye ait veya sahipli diğer alanlardan ziyade devlet ormanlarından ayrılmasına dikkat çekmiştir. Bu tür alanlarda kamu hizmeti ve kente yakınlık gözetilerek belediyeler, il özel idareler gibi kuruluşların desteği ile oluşturulmasının daha yararlı olacağı belirtilmektedir.

Bu çalışma, Batı Karadeniz Bölümü'nde yer alan kent ormanlarının güncel durumlarını ve kullanıcı özelliklerini inceleyerek, kent ormanlarının yönetimi hakkında yapılan mevcut değerlendirmelerin bu kent ormanlarının yönetiminde ve ziyaretçiler tarafından tercih edilmesinde ne kadar etkili olduğunu araştırmak amacıyla yapılmıştır.

1.1 Genel Kavramlar

Çalışmanın bu bölümünde; mesire yeri, kent ormanı, kent ormancılığı ve yeşil altyapı kavramları hakkında bilgiler verilecektir.

1.1.1 Mesire Yeri

“Mesire” sözcüğünün anlamı; gezinti yeri veya gezilecek yer olarak (TDK, 2016) ifade edilmektedir. Mesire yeri de bu etkinliklerin yapıldığı alanlardır. Tanımın hukuksal boyutunda; öncelikle 2006 yılı MYY 'deki tanımı ve içeriğini aramak ve ardından 2013 yılındaki MYY' den çıkarılan ve eklenen hususları belirlemek daha doğru olacaktır. 2006 yılı yönetmeliğine göre mesire yeri; *“Ormanların sosyal, kültürel ve estetik fonksiyonlarını halkın hizmetine sunmak amacıyla, ormanlık alanlardan ayrılan rekreasyon ve estetik kaynak değerlere sahip olan orman içi dinlenme yeri ve kent ormanı”* olarak tanımlanır (REGA, 2006). Buna göre mesire yerinin; orman içi dinlenme yerini ve kent ormanlarını kapsadığı görülmektedir. 2013 yılında çıkarılan MYY' deki mesire yeri ise; *“Toplumun çeşitli dinlenme, eğlenme ve spor ihtiyaçlarını karşılamak, yurdun güzelliğine katkı sağlamak ve turistik hareketlere imkân vermek maksadıyla, gerekli yapı, tesis ve donatılarla kullanıma ayrılan, halkın günübirlik veya geceleme ihtiyaçlarını karşılayan, rekreasyonel ve estetik kaynak değerlerine sahip orman rejimine tabi sahaları ifade eder”* (REGA, 2013) şeklindedir. 2006 yılındaki tanımdan farklı olarak; mesire yerleri sayılacak yerlerin kent imajına katkısının olması gerektiği vurgulanmıştır. Ayrıca bu alanlarda halkın geceledebileceği yapı ve tesislerin bulunacağı ve bu yapıların turistik hareketlere imkan verecek nitelikte olacağı belirtilmiştir. İlk tanımda “amaç” ormanların söz konusu fonksiyonlarını sunmak iken, ikinci tanımda halkın ihtiyaçlarını karşılamak olmuştur. Ayrıca ilk tanımda yer alan orman içi dinlenme yeri (OİDY) ve kent ormanları kavramları yerlerini ilgili özellikleri içeren tüm orman sahalarına bırakmaktadır.

2006 yılı MYY'ne göre (REGA, 2006) Mesire Yeri Olabilecek Alanlar: Orman rejimi içinde, rekreasyon kullanım talebi olan, yöresel talebi karşılayacak özellikte bulunan, jeolojik açıdan sakıncalı yerler dışında kalan, yol, su, elektrik gibi alt yapı imkânları bulunan veya temin edilebilecek konumlarda yer alan sahalar olarak ifade edilmektedir. Ayrıca; bu alanlara yapılacak tesislerin doğal dokuyu bozmayan, kalıcı, çok katlı olmayan ahşap malzemeler içermesi de gerekmektedir. Bu alanlarda (REGA, 2006, 2009, 2013);

- Doğal ekosistem bozulamaz,
- Gerektiğinde mevzuata uygun her türlü teknik ormancılık çalışması yapılır,
- Genel Müdürlüğün onayı olmadan statü değiştirilemez (2009 yılında Bölge Müdürlüğü olarak değiştirilmiştir. Ardından 2013 yılında tekrar Genel Müdürlük onayına dönüştürülmüştür),
- Belirlenen ilkeler dışında farklı bir kullanıma müsaade edilmez.

Söz konusu yönetmeliğe göre (REGA, 2006), mesire yerleri işletmesi tesisli veya tesissiz olarak pazarlık usulü ile köy tüzel kişiliklerine, belediyelere veya il özel idarelere kiraya verilebilir. 2013 yılındaki MYY'ne göre ise; 2006 yılından farkla, *“rekreasyonel kaynak bütünlüğünü sağlayacak nitelik ve büyüklükte olması”* ifadesi eklenmiştir.

İlgili yönetmelikler mesire yeri sayılabilecek alanları ve bu alanlardaki ölçütleri sıralamaktadır. Fakat farklı akademik çalışmalarda, kentlerdeki açık yeşil alanları oluşturma ölçütleri belirlenirken her ülke, bölge, kent ve belediyece farklılık gösterdiğini ve her kent için farklı sonuçların çıkabileceğini belirtmektedir (Gedikli, 2004). Bu çalışmalar; oluşturulacak açık yeşil alanların kent ve kent nüfusu ile ilişkisi üzerinde yoğunlaşmaktadır ve bu alanlarda standardizasyonun olmaması gerekliliğini vurgulamaktadır. Oysaki çıkarılan yönetmeliklerde ve oluşturulan mesire yerlerinde kentin öznel özelliklerine pek rastlanamamaktadır. Öyle ki bu alanları oluşturmak Orman Bölge Müdürlükleri (OBM) üzerine yıkılmakta ve sonuçta devlet ormanlarındaki sahalar genel olarak kullanılmaktadır. Söz konusu alanları oluşturmada, yer seçiminde, vb. işlemlerde Belediyeler, Özel İdareler, ilgili meslek örgütleri, üniversiteler vb. kurumların katkıları da gerekmektedir (Atmış ve Günşen, 2015).

OİDY' nin ülkemizdeki gelişimine bakıldığında; halkın rekreasyon taleplerini karşılayabilmek için 1956 yılında oluşturulduğu görülmektedir. Bu alanlar çoğunlukla orman alanlarıdır ve işletmesi, bakımı, yönetimi orman işletmelerinin denetimindedir. Nitekim 1975 yılında çıkan yönetmelikte de orman idaresinin gözetiminde olması gerekliliği yer alır. Fakat yetişmiş personel eksikliği ve bu alanlara ayrılacak kaynak yetersizlikleri nedeniyle söz konusu alanları işletmede sorunlar yaşanmıştır. Denetiminin Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü'nün (DKMPGM) gözetiminde yapılması şartıyla; özel sektörle ilk olarak 10 yıllık sonra 3 yıllık sözleşmeler yapılarak mesire yerlerinin işletmeleri devredilmektedir (Pak vd., 2009).

Mesire yerlerini; 1997 yılına kadar DKMPGM; A, B ve C tipinde oluşturmakta iken, bu tarihten sonra C tipi (tatbikat alanı olarak kullanılması için) OGM 'ye devredilmiş, A ve B tipi DKMPGM 'nün kontrolünde kalmıştır (Pak vd., 2009). Son olarak; 2014 yılında yürürlüğe giren Mesire Yerleri Uygulama Tebliği'nde ise yeni bir düzenleme yapılmıştır. Buna göre; gerek OGM Eğitim Dairesi Başkanlığı ve gerek DKMPGM' nün kapatılan Mesire Yerleri Dairesi Başkanlığı'na yürütülen mesire yerleri ile ilgili tüm iş ve işlemler OGM 'nin yeni kurulan Odun Dışı Ürün ve Hizmetler Dairesi Başkanlığı'na bırakılmıştır (REGA, 2014). Böylece genel çerçevede OGM ve özel çerçevede Orman İşletmeleri mesire alanları oluşturma, planlama, koruma, bakım ve onarımını yapma, yönetme, işletme / işletirme ve iptali vb. iş ve işlemleri yürüten kurumlar olmuştur.

Mesire yerlerinin tiplerinin 2013 yılındaki MYY' de yer alan tanımları şu şekildedir (REGA, 2013). Son olarak çıkarılan 2014 yılındaki MYUT'de tanımlar değiştirilmemiştir.

- A tipi mesire yeri: *“Yüksek ziyaretçi potansiyeline sahip, günübirlik ve geceleme imkanı sunan, çadır, karavan, motor-karavan ve kır evi, kır lokantası, kır kahvesi gibi çok katlı olmayan, doğayla uyumlu yapı ve tesisler ile, yöresel ürün sergi ve satış yeri, piknik üniteleri, kameriye vb. rekreasyonel yapıları içeren mesire yerleridir”.*
- B tipi mesire yeri: *“Yerleşim merkezlerinin çevresinde, rekreasyonel kaynak değerlerine ve yüksek ziyaretçi potansiyeline sahip, sadece günübirlik kullanım imkanı veren, kır lokantası, kır kahvesi, yöresel ürün sergi ve satış yeri, piknik üniteleri, kameriye vb. rekreasyonel yapıları içeren mesire yerleridir”.*

- C tipi mesire yeri: *“Kaynak değeri, ziyaretçi potansiyeli orta ve düşük düzeyde olan günübürlük mahalli ihtiyaçları karşılamak için piknik üniteleri, yöresel ürün sergi ve satış yeri, kameriye vb. rekreasyonel yapıları içeren mesire yerleridir”*.
- D tipi mesire yeri (kent / ehir ormanı): *“Yurdun güzelliğine katkı sunmak, turistik olarak sağlamak, özellikle çocuklara ve gençlere orman sevgisini ve bilincini a ılamak için izcilik, doğa yürüyüşü, bisiklet, binicilik vb. etkinliklere imkan vermek. Kır lokantası, kır kahvesi, kültür evleri, yöresel ürün sergi ve satış yeri, amfi tiyatro, çeşitli mini spor alanları vb. rekreasyonel yapıları içeren mesire yerleridir”*.

Ülkemizde geçmişten günümüze ilan edilen mesire yerleri sayısı 1441 adettir, bunların toplam alanı 24.783,22 ha’ dır (OGM, 2014) ve Türkiye ormanları içerisindeki payı % 0,11’dir (OGM, 2015). Oluşturulan bu alanlar kent halkının rekreasyon ihtiyaçlarını karşılamada önemlidir.

Orman işletmelerin yönetimindeki mesire yerlerinde; yeti mi  personel eksikliği ve finansman yetersizliği gibi konular, bu alanların yönetiminde sorunlara yol açmaktadır. Yönetimi ile ilgilenilemeyen bu alanlar belediyelere, özel şahıslara kiralanabilmektedir. Bu düzenleme ile; özellikle Ege ve Akdeniz bölgelerinde mesire yerlerinin doğal yapıları bozularak izinsiz yapıla malara a ılması; denetimdeki eksiklikleri ve siyasi baskıların varlığını göstermektedir (Pak vd., 2009).

Orman içi dinlenme yeri olarak kullanılan alanların bir gelir kaynağı olduğu unutulmamalıdır. G m   (2004); bu alanlardaki giriş  creti, hizmetler vb.’ den yılda yaklaşık 2 milyon dolar gelir sağlandığını belirtmiştir ve 1997 yılında korunan alanları 5.5 milyon kişinin kullandığını, ziyaretçilerin yılda 6.5 milyon gelir bıraktığını saptamıştır. Karar vericiler tarafından gelir getirmediği için önemsenmeyen O DY’nin maddi ve maddi olmayan faydalarının nicel sonuçlarının hesaplanması, bu alanlara gereken önemin verilmesinde önemli rol oynayacaktır.

 lan edilen mesire alanlarının zamanla alanlarında azalmalar olması, ilanından kısa bir süre sonra kiralanması vb. uygulamalar bu alanların yönetimindeki sorunları ortaya çıkarmaktadır. Bu gibi durumların önüne geçilmesi ve mesire yerlerinin daha iyi

yönetilmesi için, hukuksal yapısının yeniden düzenlenmesi gerekmektedir (Atmış ve Günşen, 2015).

1.1.2 Kent Ormanı

“Kent ormanı” kavramını net ve kesin bir çerçevesi yoktur. Bazı araştırmacılar kent ormanlarını kent içi ve çevresindeki geniş, doğal veya yapay ormanlık alanlar olarak tanımlarken, bazıları bu alanlara yol kenarı ağaçlandırmaları ve kent içindeki binaların bahçeleri gibi alanları dahil etmektedir. Bu tanımlarda kent ormanlarının işlevleri ve kent halkına yakınlığı vurgulanmaktadır.

Kent ormanları genel olarak; kent içi ve çevresinde doğal olarak bulunan veya inşa edilen, halkın fiziksel ve psikolojik gelişimine katkı sunan; (Uzun vd., 2007) rekreatif hizmet verme, kente estetik imaj katma vb. işlevleri bulunan, kent insanının kolay ulaşabildiği alanları (Uslu ve Ayaşlıgil, 2007) veya orman alanlarını (Aslanboğa, 2004) tanımlamaktadır. Ayrıca; şehir içindeki ve çevresindeki bütün odunsu bitkiler olarak tanımlamak da mümkündür ve bu bağlamda; kamu binaları çevresindeki ağaçlardan, yol ağaçlarına, yeşil kuşak ağaçlandırmalarından kent içi ve yakınındaki tabii ormanlardan kalma koruluklara varan geniş bir yelpazeyi içerir (Atay, 1990). Yılmaz vd. (2004) bu tanıma benzer bir tanımda bulunmuştur ve sayılı alanlardaki ağaçları kent ormanı tanımına uygun olarak belirtmiştir. Ek olarak; endüstriyel alanlardan kazanılmış sahalardaki ağaçları da belirtmiştir. Gedikli (2004), bu tanımlara paralel olarak; kentler içerisinde yer alan bütün yapılar dışında kalan parklar ile ormanları kent ormanı olarak tanımlamıştır.

Sertok (2004), kent ormanını pazarı olmayan, yani maddi faydası bulunmayan fakat kent halkı tarafından faydalanılabilen veya bu özelliği bulunan, korunan orman alanları olarak tanımlamaktadır. Son güncel durumda işletmesi ihaleye verilen kent ormanlarının da artık ölçülebilir maddi faydalarının bulunduğu söylenebilir.

Kentin içinde veya çevresinde bulunan, rekreasyon ormanları, farklı yapıdaki park ormanları, milli parklar ve korular, şehir ormanları ve mesire yerlerindeki tek başına yahut grup şeklindeki ağaç, ağaççıklar vb. ile onların bulunduğu yol, oyun yerleri ve havuzların olduğu farklı yapıdaki alanlar kent ormanı kavramı içine dahil edilmektedir (Saatçioğlu, 1978, Coşkun ve Velioğlu, 2004'den).

Kent ormanı kavramı kültürel yeşil alanlar olarak da tanımlanmaktadır ve bu tanıma; kent ve kırsaldaki ormanlar ile korular, meyvelikler, bostanlıklar, park ve bahçeler vb. dahil olmaktadır (Pamay, 1978, Coşkun ve Velioğlu, 2004'den).

Ülkemizdeki kent ormanı tanımının çerçevesi, ilgili uzmanlarca genelde belirtilen şekilde çizilmiştir. Ülke genelinde kimi şehirlerde atıl, kimilerinde yoğun kullanılan bu alanların zorunluluğu aşırı kentleşmeyle daha da artmaktadır. Bu durum 1980'ler de fark edilip tanım gerek yasal gerek sosyal boyutuyla oturtulmaya çalışılmıştır, fakat tam bir yoğunluğa ulaşamamıştır (Atmış vd., 2011).

Avrupa'nın birçok ülkesinde kent ormanı tanımını belirleyebilmek için uzmanların katılımıyla anket çalışması gerçekleştirilmiştir. Orman alanı az olan ve geleneksel ormancılık anlayışı çok eskilere dayanmayan ülkelerde; tek ağaçlar dahi kent ormanı olarak kabul edilmektedir. Diğer yandan; orman alanlarının değerlerini gösteren rekreatif etkinlik, biyolojik çeşitlilik vb. özellikleri nedeniyle bazı Avrupa ülkeleri yalnızca ormanları ve ağaçlık alanları kent ormanı olarak benimsemektedir (Sağlam, 2012).

Kentlerin içi ve etrafındaki ağaçlık sahalar, yol kenarı, park ve avlularda bulunan ağaçlık alanlar ve açık yeşil alanlardaki ağaçlar kent ormanı kavramına dahil edilmektedir (Moll, 1995, Örüçü, 2014'den). Kent ormanı; kent halkının kullanabildiği veya etkilendiği alandaki tüm ağaç toplulukları olarak da tanımlanmaktadır (Grey, 1996, Örüçü 2014'den). Konijnendijk (1997)'e göre kent ormanı kavramından yol ağaçlandırmaları, park ve bahçe ağaçlandırmalarını ayırmak gerektiğini belirtmektedir. Buna göre kent ormanları; kent içi ve çevresindeki yalnızca doğal alanlardaki vejetasyon ile ağaçları kapsamaktadır. Avrupa kent ormanlarını belirten bu tanım, ülkemizde yönetmeliklerde belirtilen tanıma benzer niteliktedir.

1995 yılında İngiltere'de kurulan, Ulusal Kent Ormancılığı Birliği (NUFU) kent ormanını; kent alanlardaki toplu halde bulunan bütün ağaç ve korular olarak tanımlar (Sağlam, 2012).

Tablo 1: Kent ormanlarının fayda ve işlevleri (Kuchelmeister, 1999; Aslanboğa, 2004; Dirik ve Ata, 2004; Tyrväinen vd., 2005; Gezer ve Gül, 2009).

Ekolojik İşlevleri	Sosyolojik işlevleri	Ekonomik İşlevleri
Kentin iklimini; sıcaklık, nem ve rüzgar kontrolü sağlayarak düzenlemek, gürültü kontrolü sağlamak ve hava kalitesini iyileştirmek.	Rekreasyon olanağı sunma	Yapacak ve yakacak odun hammaddesi sağlama.
Su kaynaklarının korunmasını, düzenlenmesini ve temizlenmesini sağlama.	Ev, iş yeri çevrelerini iyileştirme.	Bitkisel besin maddesi sağlama.
Atık su bertaraf etme	Kent insanlarının fiziksel ve ruh sağlığını olumlu etkileme.	İşyeri olması.
Toprak koruma (sel ve erozyon önleme).	Doğa ve çevre eğitimi için ortam oluşturma.	Çevresindeki emlak gelirlerini arttırma
Gaz çıkışı gerçekleştiren kent çöplüklerini ve katı atık depolama alanlarını ıslah etme	Bilimsel, manevi ve doğal değerlere ev sahipliği yapma ve koruma. (Doğal anıtlar, tarihi değerler vb.)	Enerji koruma
Kent çevresindeki bitki ve yaban hayatı çeşitliliğinin korunmasını sağlama.	Manzara seyri sunma. Farklı renk, doku ve formdaki bitkilerin varyasyonlarını bulundurma.	Yakıt, yem bitkisi, kereste, kaynağı olma
Peyzaj onarım işlevi sunma	Kent alanlarına görsel güzellik sunma. Kentlerin imajını düzenleme, şehir kalitesini arttırma.	Tıbbi bitkiler ve yağlar bulundurma
Oksijen sağlama	Kentsel alanlarla, farklı amaçlı kullanılan alanlar arasında tampon işlevi görme	Geleneksel kent ormancılığının sağladığı tüm faydaları barındırma.
		Turizm olanakları sunma

Kent ormanları; kentlerde yaşayanlar için rekreasyon, estetik, ekolojik, ekonomik ve psikolojik hizmetleri ile birçok şehirde kent planlamalarına katılması zorunlu tesisler olmuştur. Son yıllarda yaşanan yoğun kentleşme sosyo- ekonomik taleplerde artış meydana getirmiştir. Kentler bu taleplere karşılık vermek için büyürken, doğal alanlarda hasarlar yaşanmıştır. Ormanlık alanlar, verimli tarım arazileri ve sulak alanlar yerlerine sanayi,

endüstri, yol ve yerleşim mekanları yapılarak geri dönüşü zor sorunlar başlatılmıştır (Öner vd. 2007). Tüm bu sorunlar dünya kamuoyunda ormanların önemini artırmış ve önceleri ekonomik bir mal olarak görülen ormanlardan, çok yönlü faydalanma zorunluluğunu ortaya çıkarmıştır. Ormanların topluma faydaları geniş halk kitleleri tarafından kısmen bilinmesine rağmen kent ormanlarının sağlayacağı yararlar tam olarak içselleştirilmemiştir. Tez çalışması kapsamında yapılan yüz yüze görüşmelerde de bu eksiklik açıkça görülmektedir.

Geçmişte kent ormanları çoğunlukla peyzaj karakteri ve halkın refahı için ele alınmıştır fakat süreç ilerledikçe, kentte iklim mikroklima etkilerinin düzenlenmesi, hava kirliliğini azaltması gibi etkileri ile daha fazla ilgilenilmektedir (Carter, 1995).

1.1.3 Kent Ormancılığı

Kent Ormanı kavramında olduğu gibi, kent ormancılığı terimi de farklı kaynaklardan araştırılmış ve tanımın içeriği ortaya konmaya çalışılmıştır.

Bilindiği üzere “Kent Ormancılığı” sözcük anlamı ve dizilişi; Prof. Erik Jorgensen tarafından 1965’te Toronto Üniversitesi’nde tanımlanmıştır. Bilimsel tanımını “ormancılığın özel branşı olarak amacı, ağaçları yetiştirmek ve yönetmek, onların şimdiki ve potansiyel katkıları için kent toplumunu fizyolojik, sosyolojik ve ekonomik olarak iyileştirmek” olarak veren Jorgensen kent ormancılığına, boyutu ne olursa olsun tüm belediyeleri dahil etmek gerektiğini de ifade etmiştir. Kent ormancılığının; şehir ağaçları veya tek ağacı yönetmekle uğraşmadığına inanan Jorgensen bu ağaç yönetimi ile kent popülasyonundaki bütün alanların etkilendiğini de belirtmektedir (Gerhold, 2007). Farklı bir çalışmada kent ormancılığının 1894 yılında ilk kez G.R. Cook’un; Cambridge parklarıyla ilgili raporunda kullandığı belirtilmektedir (Konijnendijk vd., 2006).

Daha sonraki yıllarda kent ormancılığı çeşitli bilim insanları tarafından da tanımlanmaya başlanmıştır. Ormancılığın özel branşı olan bu dal, belediye sınırları dahilinde ve çevresinde, tek ağaç veya ağaçların planlanması, tasarımı, tesisi ve yönetiminin yanında diğer yaban hayatı yaşam alanlarını gözetken, rekreasyon imkanlarını içeren, yerel atıkların yeniden işlenip kullanılır hale getirilmesi gibi çok amaçlı yönetimi içermektedir (Miller, 1997; Serin ve Gül, 2006). Bu tanıma ek olarak; kentin yönetsel havzası ve gelecekte odun

gibi hammadde üretimini içeren çok amaçlı yönetim sistemi olarak açıklanmaktadır (Grey ve Deneke, 1986; Serin ve Gül, 2006). Kent ormancılığının daha geniş tanımı; “kentsel alanların içinde ve bitişiğinde kamusal ve özel ağaçlık alanların yönetimi” şeklindedir (Wenger, 1984; Serin ve Gül, 2006). Bu tanıma kentteki bütün açık yeşil alanlar, parklar, kamu binalarının bahçeleri, özel arazilerdeki ağaçlık alanlar vb. girebilmektedir. Genel olarak kent ormancılığı, geleneksel arborikültür uygulamaları ile silvikültür uygulamalarının her ikisinin de içinde olduğu ağaç ve ağaçlık topluluklarının yönetilmesidir (Nobles, 1980; Hummel, 1984; Haris vd., 1999; Serin ve Gül, 2006).

Kent ormancılığı alanları; doğal kaynaklarla ilişkili, ağaçlarla dolu veya dolma potansiyeline sahip, yoğun olarak kent merkezlerinde, küçük toplulukların dolaştığı, yoğun insan etkisinin olduğu alanların içi veya çevresindeki arazilerdir (Strom, 2007). Ulusal Ormancılık Eylem Planı (NFAP) Güney Afrika’da kent ormancılığını birleşik bir yaklaşım olarak tanımlar, kent sakinlerine ekonomik, çevresel ve sosyal yararlar sağlamak amacıyla üstlenilen kent içi ve çevresindeki alanlarda ağaçların dikimi, bakımı ve yönetimi olarak tanımlar (Stojanova, 2012). Nispeten yeni olan uluslararası orman araştırmalarında çok disiplinli bir yaklaşımdır. Sanat, bilim ve ağaç yönetimi teknolojisi olarak, kent içi ve çevresindeki ağaçların; psikolojik, sosyolojik, ekonomik ve estetik yararlarını topluma sağlayan orman kaynakları olarak tanımlanır (Stojanova, 2012).

Türkiye’de ise kent ormancılığı; kentin içinde ve yakınında yer alan ağaçlık ve ormanlık alanların, kent ekosistemi, kent halkının rekreasyon ihtiyacı ve sağlığına katkısı için tasarlama, düzenleme ve yönetmektir (Çetiner vd., 2004). Dirik ve Ata (2004) bu tanıma ek olarak, bu alanların kent halkına sağlayacağı; var olan ve potansiyel olarak bulunan katkılarında da bahsetmektedir ve bu tanıma ormancılığın özel bir branşı olarak belirtmektedir. Atay (1988) ise kent ormancılığın amacını; kent halkına ilgili faydaları sağlayabilecek ağaçlar yetiştirmek ve bunları amaneje etmek olarak ifade etmektedir. Gezer vd. (1998), kent ormancılığı kavramı içine; halkın sağlığını bozan hava ve gürültü kirliliği, aşırı stres vb. olumsuz koşulları en aza indirmek için yapılan rekreasyon etkinliklerini karşılayacak, her türlü yeşil alanlarda kültürel ve işlevsel katkılar sağlayacak, görsel güzellik sunacak özel ormancılık uygulamalarını eklemiştir. Bu tanımlardan farkla kent ormanının sürdürülebilir kent yaşamını güvence altına alma görevi ve kent ormanlarından topluma çeşitli faydaları sağlamak için orman ekosistemlerinden, ağaç, ağaçlık ve hatta çalılardan faydalanılması gerektiği belirtilmiştir (Geray, 2003, Gezer ve

Gül, 2009'dan). Bu tanımların yanı sıra Gezer ve Gül (2009); kent ormancılığının, ormancılık ve ağaç bilimi çalışmalarının ortak bir bileşimi olduğu düşüncesinin 1994 yılında ortaya çıktığını ve kent içindeki ormanların veya kamu, özel alanların peyzaj planlamalarını içeren, ekonomik, ekolojik ve sosyolojik sürdürülebilirliği amaç edinen bir kavram olduğuna değinmişlerdir.

Benzer tanımlar çoğaltılabilir. Fakat tüm bu tanımlardan, kent ormancılığı çalışmalarının; kent ormanı olarak belirtilen veya kent içindeki tüm yeşil alanlarda, kent halkına sosyolojik, psikolojik, fizyolojik katkılar sunmanın yanı sıra kentteki olumsuz koşulları iyileştirebilmek ve kente çok yönlü faydalar sağlamak için yapılan ormancılık uygulamaları olduğu söylenebilir.

1972 yılında ABD'de kurulan “Kent Ormancılığı Çalışma Grubu” kent ormancılığının amacıyla; kente ve kent halkına sağladığı katkılarının yanı sıra, kent insanlarını eğitmenin de bulunduğunu belirtmiştir (Grey ve Deneke, 1986; Miller, 1997; Haris vd., 1999; Gül ve Serin, 2004'den).

1.1.4 Yeşil Altyapı

Bu çalışma genel olarak kent ormanı ve kent ormancılığı tanımlarıyla, bu tanımların geçmişi, hukuksal boyutu ve Batı Karadeniz kent ormanlarının güncel durumunu içermektedir. Fakat bilim dünyasında hızla gelişen yeşil altyapı kavramının; kent ormanlarını da içine alan yapısından dolayı açıklanmasına ihtiyaç duyulmuştur.

Altyapı; bir yerleşim yeri veya yapı için gerekli yol, kanalizasyon, su, elektrik vb. tesisatın tümü olarak tanımlanmaktadır (TDK, 2016). Altyapı terimi; yollar, kanalizasyonlar, hastaneler, okullar, cezaevleri gibi kamu hizmetleri ve sosyal altyapı hizmetlerini çağrıştırır. Fakat artık çoğu insan ve kuruluş altyapının bir diğer dalı olan, “bir toplumun büyümesi ve devamı” anlamına gelen yeşil altyapıyla da ilgilenmektedir. Yeşil altyapı alanları; doğal yaşamı destekleme sistemleri, sulak alanlar, ormanlık alanlar, yaban hayatı alanları, yeşil yollar, parklar ve diğer koruma alanlarıdır. Yeşil altyapı; çiftlikler, ormanlar, diğer el değmemiş alanlar ve açık yeşil alanlarda; yerel türleri destekleme, doğal ekolojik süreçleri sürdürme, hava ve su kaynaklarının devamını sağlama, insanların yaşam kalitesi ve sağlıklarına katkı sunma gibi iş ve işlemlerle ilgilenir (Benedict ve McMahon, 2006).

Yeşil altyapı sistemi; kentlerde “merkez” alanları (ülke parkı – kent parkı – devlet arazisi) oluşturan, bu alanlardan etkilenen (şehir merkezi, okullar, ticaret ve iş merkezleri, kültürel ve tarihi alanlar) sistemler genelinde açıklanmaktadır. Bu iki farklı yapıyı birbirine bağlayan “yeşil koridorlara” da gereksinim vardır (Tokuş, 2012).

Yeşil altyapı sayılacak alanlarda kamu veya özel mülkiyet ayrımı veya yeşil rengi içermeye zorunluluğu yoktur. Dağlar, akarsular ve çöller bu koruma ağının içerisinde yer almaktadır (Benedict ve McMahon, 2006, Özeren, 2012’den).

Yeşil altyapı terimi; yeşil alan planlama ve koruma hakkındaki birçok popüler algının değişme ihtiyacı ve geleneksel koruma uygulamalarının farkını vurgulamak için seçilmiştir. Yeşil alan ve yeşil altyapı terimleri birbirinden farklıdır (Benedict ve McMahon, 2006). Bu farklar;

- Yeşil altyapı terimi gerekli bir şeyi ima ederken yeşil alan genellikle iyi bir şey olarak görülür. Doğal yaşam destek sistemini korumak hoşluk değil gerekliliktir.
- Yeşil alanlar genellikle; izole parklar, rekreasyon veya doğal alanlar olarak düşünülmektedir. Fakat yeşil altyapı; doğal alan sistemleri ve diğer açık alanların insanlara ve çevreye sağlayacağı ekolojik yararları korumak ve yönetmek anlamını içerir.
- Yeşil alan çoğunlukla kendi kendini idame ettirir görünür ama yeşil altyapı aktif bir şekilde muhafaza edilmeyi ve zamanında restore edilmeyi gerektirir.

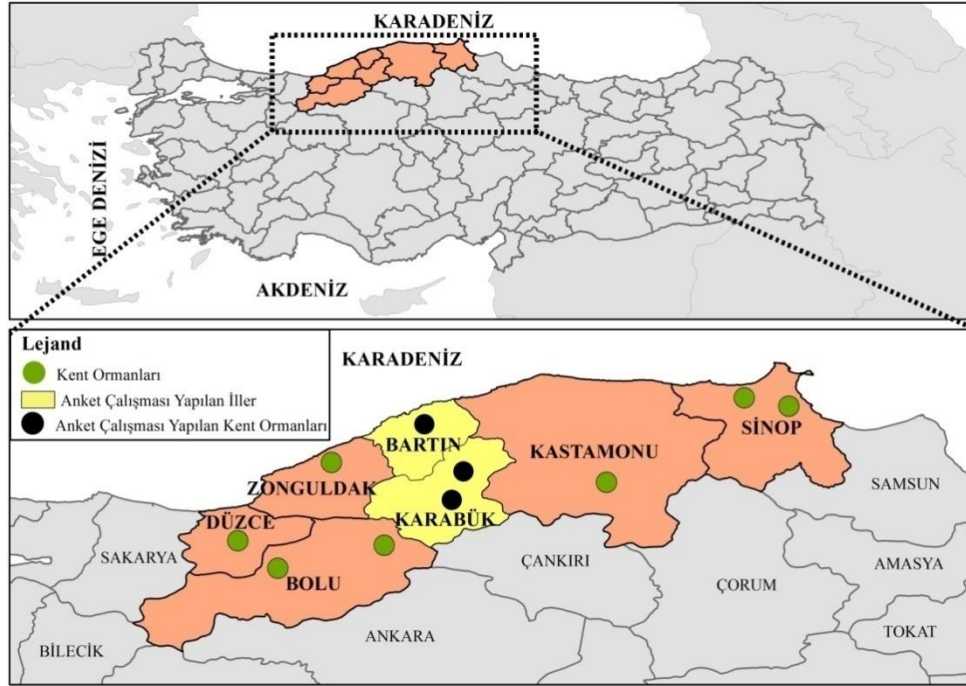
Kentlerdeki doğal orman alanları, gen havuzu alanları, özel sulak alanlar veya tarihi kalıntılar vb. alanları koruyabilecek tampon bölgeler kurmak yeşil altyapının görevlerindendir (Tokuş, 2012). Bu bağlamda doğal orman alanlarından ayrılan kent ormanları hem kent halkının rekreasyon ihtiyaçlarına cevap vermekte hem de orman alanlarını koruyacak tampon bölgeler olabilmektedir. Fakat bu işlev için kent ormanlarının iyi yönetilmesi gerekmektedir. Aksi halde kentlerden orman alanlarına doğru gitgide büyüyen arazi ihtiyacı, çöp alanları vb. sorunların önünü açmaktan öte gidemeyen alanlar olarak kalacaktır.

BÖLÜM 2

MATERYAL VE YÖNTEM

2.1 Materyal

Çalışma; Bolu, Zonguldak ve Kastamonu orman bölge müdürlüklerinde yer alan kent ormanlarını kapsamaktadır. Çalışmada bu kent ormanlarının yapısı, özellikleri ve yönetimi ile bu kent ormanlarındaki kullanıcı özellikleri incelenmiştir. Çalışma bölgesinde 10 adet kent ormanı yer almaktadır. Bunların 7'si Bartın, Bolu, Düzce, Kastamonu, Karabük, Sinop ve Zonguldak illerinde yer alırken 3'ü Bolu / Gerede, Karabük - Safranbolu, Sinop - Ayancık ilçelerindedir.

Şekil 1: Çalışma alanının ülke üzerindeki konumu.

Araştırma alanı kapsamındaki kent ormanlarının, bulundukları il ve ilçelerin genel özelliklerine ilişkin karşılaştırılabilir tablolara bu bölümde yer verilmiştir. İncelenen kent ormanlarının genel özellikleri ise ayrıntılı biçimde “Bulgular” bölümünde açıklanmıştır.

2.1.1 Batı Karadeniz Bölümü'nün Genel Özellikleri

Batı Karadeniz Bölümü 7 ilden oluşmaktadır. Bu illere ilişkin genel özellikler; demografik, coğrafik yapıları ile ormancılık özellikleri kapsamında açıklanmaya çalışılmıştır. İncelenen kent ormanlarından 3'ü ilçe merkezlerinde yer aldığı için Gerede, Safranbolu, Ayancık ilçelerinin genel özelliklerine de yer verilmiştir.

2.1.1.1 Demografik Özellikler

Batı Karadeniz Bölümü'nün toplam nüfusu 2.251.842 kişidir. Bu nüfusun % 61,93'ü kent merkezlerinde, % 38,07'si kırsal alanlarda yaşamaktadır (Tablo 2). Türkiye nüfusunun (78.741.053) % 2,86'sını oluşturmaktadır. Türkiye toplam nüfusu 78 741 053 kişidir, bunun % 92,10'u kent merkezinde, % 7,09'i kırsal alanlarda yaşamaktadır. Bölüm; Türkiye kent nüfusunun % 1,92'sini oluşturmakta iken, kır nüfusunun da % 13,79'unu oluşturmaktadır (TÜİK, 2016). Türkiye nüfusu içerisinde Batı Karadeniz Bölümü kırsal ağırlıklıdır.

Kent ve kır nüfusu arasındaki farkın en yüksek olduğu il Karabük'tür, kentte yaşayanlar (183 141) % 77,28, kırdaki yaşayanlar (53 837) % 22,72 oranına sahiptir (Tablo 2). Bu yüzden şehir içerisinde açık yeşil alanlara olan ihtiyaç bu ilde daha fazladır. Karabük ilinde; yıllık nüfus artış hızı ve yıllık net göç hızı diğer illere kıyasla daha fazladır ve aldığı göçün kır nüfusundan daha çok kent nüfusunu etkilediği görülmektedir.

Batı Karadeniz Bölümü'nde nüfusu en yüksek il Zonguldak, nüfusu en düşük il ise Bartın'dır. Diğer iller arasında kırsal alanda yaşama yüzdesi en yüksek olan il Bartın'dır. Bartın nüfusunun % 59,19'u kırdaki % 40,81'i kentte yaşamaktadır. Toplam nüfusu en yüksek olmasına rağmen, Zonguldak ilinin kent nüfusu yüzdesi Karabük ilinden düşüktür. Bunun yanı sıra Zonguldak nüfus artış hızı -4,8 ve net göç hızı -11,8'dir. Zonguldak'ın diğer illere kıyasla nüfusu en fazla azalan ve en çok göç veren il olduğunu söylemek mümkündür (Tablo 2).

Tablo 2: Çalışma alanının demografik yapısına ilişkin özellikler.

İller / İlçeler	Nüfus*					Nüfus Artış Hızı(%)**	Net Göç Hızı(%)***
	Kır		Kent		Toplam		
	Kişi	%	Kişi	%			
Bartın	112 881	59,19	77 827	40,81	190 708	6,9	4,0
Bolu	87 399	30,02	203 696	69,98	291 095	21,9	7,9
Düzce	136 106	37,77	224 282	62,23	360 388	13,5	3,7
Karabük	53 837	22,72	183 141	77,28	236 978	24,1	19,0
Kastamonu	145 765	39,12	226 868	60,88	372 633	10,0	9,5
Sinop	89 019	43,61	115 114	56,39	204 133	-1,9	-5,9
Zonguldak	232 200	38,97	363 707	61,03	595 907	-4,8	-11,8
Ayancık	9 280	41,13	13 285	58,87	22 565	-21,1	-
Gerede	9 489	28,19	24 173	71,81	33 662	-12,8	-
Safranbolu	13 440	22,47	46 360	77,53	59 800	25,5	-
Batı Karadeniz	857 207	38,07	1 394 635	61,93	2 251 842	-	-
Türkiye	6 217 919	7,09	72 523 134	92,10	78 741 053	13,4	0

*Kaynak: TÜİK 2015. ** Kaynak: TÜİK 2014 – 2015. *** Kaynak: TÜİK 1980 - 2015.

İlçelerin nüfus özellikleri kendi aralarında kıyaslandığında; en yüksek nüfusa sahip ilçe Safranbolu, en düşük ilçe Ayancık'tır. Bu durum kent nüfus yüzdesi olarak da aynıdır. Safranbolu nüfusunun % 77,53'ü, Ayancık'ın ise % 58,87'si kentte yaşamaktadır. Söz konusu durumdan; Safranbolu'nun kentsel nüfus oranının, Ayancık'ın ise kırsal nüfus oranının yüksek olduğu anlaşılabilmektedir. İlçelerin net göç hızı verileri TÜİK tarafından hesaplanmadığı için bu çalışma kapsamında incelenememiştir. Nüfus artış hızı bakımından en yüksek ilçe Safranbolu, en düşük ilçe Ayancık'tır. Gerede ise kırsal ve kentsel nüfus oranı bakımından Safranbolu ile benzer özellikler taşımaktadır. Fakat nüfus artış hızı bakımından; Ayancık ile benzer özellik göstermektedir (Tablo 2).

2.1.1.2 Coğrafi Yapı

Araştırma alanı Türkiye'nin kuzeyinde yer alır. Batıda Adapazarı sınırı ile başlayıp doğuda Sinop ilinde son bulur (Sinop ili dahildir). Toplam yüzölçümü 39 400 km² 'dir (TÜİK, 2014). Türkiye yüzölçümünün % 5,05'ini kaplamaktadır. Ortalama rakımı 344,86'dır (DSİ, 2016).

İncelenen iller arasında en geniş yüzölçümüne sahip il; Kastamonu, en düşük yüzölçümüne sahip il Bartın'dır (TÜİK, 2014). Bunun dışında; dağlık alanda yer alan Bolu ili çalışma alanı içinde en yüksek rakıma sahiptir. Ortalama yükseltisi en düşük il ise Bartın'dır ve bunu Sinop ve Düzce illeri takip etmektedir (Tablo 3).

Tablo 3: Çalışma alanındaki illerin coğrafi özellikleri.

İller / İlçeler	Yüzölçümü (km ²)*	Rakım (m)**	Ortalama Sıcaklık (°C)***	Ortalama Yağış (kg/m ²)***
Bartın	2 330	25	12,8	86,7
Bolu	8 313	1000	10,5	46,2
Düzce	2 492	150	13,3	68,5
Karabük	4 142	278	13,4	40,8
Kastamonu	13 064	775	9,8	40,4
Sinop	5 717	32	14,2	56,9
Zonguldak	3 342	154	13,7	101,4
Batı Karadeniz	39 400	344,86	12,5	62,9
Türkiye	780 043	1 132	13,1	52,8

*Kaynak: TÜİK: İstatistiklerle Türkiye, 2014.

**Kaynak: Her ile ait belediye ve valilik siteleridir. Batı Karadeniz, tüm illerin ortalamasıdır. Türkiye rakımı DSİ (2016) verisidir.

*** Kaynak: MGM.(2016)

Çalışma alanında bulunan illerin yıllık ortalama sıcaklık ve ortalama yağış değerleri incelendiğinde; değerler arasında yüksek farklar bulunmadığı görülmektedir. Birbirlerine yakın değerler arasında; Sinop ili 14,15 °C ile en yüksek, Kastamonu ili ise 9,80 °C ile en düşük yıllık ortalama sıcaklığa sahiptir. Yıllık ortalama yağış miktarı en yüksek il Zonguldak, en düşük il Kastamonu'dur (Tablo 3).

2.1.1.3 Ormancılık Özellikleri

Türkiye ormanlarının % 11,2'sine sahip olan Batı Karadeniz Bölümü toplam 2.502,206 ha orman alanına sahiptir. Bunun % 81,66'sı normal kapalı, % 18,33'ü boşluklu kapalı nitelikte ormanlardır. Bölümün toplam alanı içinde orman alanların payı % 63,9'dur. Türkiye'de kişi başına düşen orman alanı oranı 0,28 m²/kişiyken Batı Karadeniz Bölümü 1,11 m²/kişi ile bunun dört katına yakın bir miktara sahiptir (Tablo 4).

Araştırma alanı içerisinde toplam orman alanı en yüksek il Kastamonu, en düşük il ise Bartın'dır. Ormanlık alanların il yüzölçümü içerisindeki payına bakıldığında ise; durum değişmektedir. Orman bakımından en yüksek orana sahip il % 70,8'le Karabük, en düşük il ise % 51,6 'le Düzce'dir (Tablo 4).

Tablo 4: Batı Karadeniz Bölümü orman alanlarının dağılımı.

İller	Normal Kapalı (ha)*	Boşluklu Kapalı (ha)*	Toplam (ha)*	Orman Alanı Oranı (%)*	Kişi Başına Düşen Orman Alanı (m ² /kişi)
Bartın	104 054	12 932	116 986	55,7	0,61
Bolu	409 893	121 909	531 802	64,9	1,83
Düzce	120 608	3 782	124 390	51,6	0,35
Karabük	229 236	46 519	275 755	70,8	1,16
Kastamonu	709 163	182 939	892 102	66,6	2,39
Sinop	296 698	70 398	367 096	64,1	1,80
Zonguldak	173 711	20 364	194 075	56,1	0,33
Batı Karadeniz	2 043 363	458 843	2 502 206	63,9	1,11
Türkiye	12 704 148	9 638 787	22 342 935	28,6	0,28

*Kaynak: OGM (2015).

Tablo 4'e göre toplam orman alanı 892,102 ha olan Kastamonu hem normal kapalı orman varlığı hem de boşluklu kapalı orman varlığı açısından en yüksek değere sahiptir. Boşluklu kapalı orman alanı en düşük il Düzce, normal kapalı orman alanı en düşük il Bartın'dır. Bu durumda; toplam orman alanlarının düşüklüğü etkili olabilmektedir.

İllerin toplam orman alanının, toplam nüfusa oranlanması ile elde edilen kişi başına düşen orman alanı; en düşük il Zonguldak, en yüksek il Kastamonu'dur. Zonguldak nüfusunun fazla oluşu ve Kastamonu orman varlığının yüksek olması bulunan değerleri etkilemektedir.

Çalışma alanı orman varlığının yanı sıra; milli parkları, tabiat parkları, tabiat anıtları, tabiatı koruma alanları ve mesire yerleri sayısı ve alanları ile birlikte incelenmiştir. Batı Karadeniz Bölümü'nde 3 adet milli park yer almaktadır, bunlar; Yedigöller, Ilgaz Dağı ve Küre Dağları milli parklarıdır. Bunların toplam alanı 40.494,14ha'dır. Bunun yanı sıra; 27 adet tabiat parkı, 13 adet tabiat anıtı, 7 adet tabiatı koruma alanı ve 121 adet mesire yeri bulunmaktadır. Batı Karadeniz Bölümü'nde milli parklardan sonra en geniş alana sahip statü; tabiatı koruma alanlarıdır (2.365,137 ha) ve en fazla ayrılmış alan sayısı mesire yerlerine (121 adet) aittir. Çalışma alanının korunan alan ve mesire yeri durumu Türkiye geneliyle karşılaştırılırsa, Batı Karadeniz Bölümü; Türkiye milli park sayısının % 7,5'ine sahiptir. Alandaki diğer koruma statülerinin sayısının Türkiye genelindeki yüzdelere bakıldığında ise; tabiat parkı sayısının % 13,30'unu, tabiat anıtı sayısının % 11,60'ını, tabiatı koruma alanı sayılarının % 22,58'ini ve mesire yerleri sayısının % 8,39'unu oluşturduğu görülmektedir (Tablo 5).

Tablo 5'de görüldüğü üzere tabiat parkı sayısı ve alanı en büyük il Bolu'dur. Tabiat anıtlarında ise durum değişmektedir. Tabiat anıtı sayısı en fazla olan iller Düzce (4 adet, 11,296 ha) ve Kastamonu (4 adet, 0,696 ha) iken en geniş tabiat anıtı alanına sahip il (249,085 ha) Zonguldak'tır. Tabiatı koruma alanlarında da benzer durum söz konusudur, adet olarak en fazla tabiatı koruma alanı Bolu ilinde yer alırken (3 adet, 992,363 ha), alan bakımından en geniş tabiatı koruma alanı Karabük ilindedir (2 adet, 1.083,63 ha).

Batı Karadeniz Bölümü'nde kent ormanlarının da içinde bulunduğu A, B, C tipi mesire yerleri ve D tipi kent (şehir) ormanı sayısı en fazla il Karabük, en düşük il Bartın'dır. Söz konusu durum alan bakımından da aynıdır. Buna göre; Karabük'te 23 adet (475,26 ha), Bartın'da 7 adet (52,81 ha) mesire yeri bulunur (Tablo 5).

Tablo 5: Çalışma alanındaki korunan alanlar ve mesire yerleri.

İller	Milli Parklar		Tabiat Parkları		Tabiat Anıtları		Tabiat Koruma Alanları		Mesire Yerleri (A-B-C-D)	
	Adet	Alan (ha)	Adet	Alan (ha)	Adet	Alan (ha)	Adet	Alan (ha)	Adet	Alan (ha)
Bartın	1*	19.631,755	3	82,82	-	-	-	-	7	52,81
Bolu	1	1.623,069	9	2 777,39	-	-	3	992,363	18	403,55
Düzce	-	-	3	145,23	4	11,296	1	437,293	18	284,51
Karabük	-	-	2	29,64	1	0,05	2	1 083,63	23	475,26
Kastamonu	2*	19.239,316	3	20,86	4	0,696	-	-	21	144,8
Sinop	-	-	3	127,92	3	10,747	1	935,481	19	192,47
Zonguldak	-	-	4	124,81	1	249,085	-	-	15	231,02
Batı Karadeniz	3	40.494,14	27	531,28	13	271,874	7	2 365,137	121	1 784,42
Türkiye	40	828.614,315	203	96 957,47	112	6 683,723	31	64210,489	1 441	24 783

* Kastamonu ilindeki Milli parklardan biri Küre Dağları milli parkıdır (KDMP). KDMP alanının % 52'si Bartın, % 48'i Kastamonu illerinde yer almaktadır. Bu nedenle Tablo 5'te her ilin sınırlarında bulunan alanları belirtilmiştir.

2.1.2 Batı Karadeniz Kent Ormanları

Türkiye genelinde 63 adet metropollerde, 40 adet il merkezlerinde ve 30 adet ilçe merkezlerinde olmak üzere toplam 133 kent ormanı yer almaktadır. Batı Karadeniz Bölümü'nde ise 7'si il merkezleri, 4'ü ilçe merkezlerinde olmak üzere toplam 11 kent ormanı bulunmaktadır (OGM, 2016). Çalışmadaki kent ormanları Batı Karadeniz'de yer alan Bölge Müdürlükleri kapsamında incelenmiştir. Sözü edilen 11 kent ormanından birisi Eskipazar Kent Ormanı'dır ve Ankara Bölge Müdürlüğü sınırları içindedir. Bu nedenle çalışmaya dahil edilmemiştir. Dolayısı ile çalışmada 10 adet (Ayancık, Bartın, Bolu, Düzce, Gerede, Kastamonu, Karabük, Safranbolu, Sinop Bektaşğa Göleti ve Zonguldak) kent ormanı incelemeye konu edilmiştir.

Batı Karadeniz kent ormanları içerisinde; en geniş alana sahip kent ormanı Safranbolu Kent Ormanı'dır (284,900 ha). Bunu Zonguldak Kent Ormanı (193 ha) takip etmektedir. En düşük alana sahip kent ormanı ise Ayancık (10 ha)'tır. Kastamonu kent ormanı en eski kent ormanı olup, 11 yıldır faaliyet göstermektedir. En yeni kent ormanı ise 4 yıldır faaliyet gösteren Sinop Bektaşğa Göleti Kent Ormanı'dır. Çalışmada yer alan kent ormanlarının 4'ü kent merkezinin dışında, 4'ü kente bitişik ve 2'si kentin içinde konumlandırılmıştır. Kent merkezine en uzak kent ormanları; Sinop Bektaşğa Göleti (20 km), Kastamonu (15 km) ve Bolu (13 km) kent ormanlarıdır. İlçe merkezine en uzak kent ormanı ise; Safranbolu Kent Ormanı (5 km) 'dır.

İncelenen kent ormanlarının 4'ü Zonguldak OBM' de, 3'ü Bolu OBM' de ve diğer 3'ü Kastamonu OBM' de yer alır. Tez çalışması kapsamında yapılan araştırma ve incelemelere 2014 yılında başlanmıştır. Bu süreç içerisinde dahi kent ormanlarının alanları, işletmecileri vb. gibi bilgiler değişmiştir. Söz konusu değişmelerden biri; kent ormanı alanlarındaki azalmalardır. Alanı azalan kent ormanları; Bolu, Karabük, Kastamonu ve Gerede'dir. Kent ormanları; 2013 Mesire Yerleri Uygulama Tebliği (MYUT)'ne göre ilgili orman işletme müdürlüğünce işletilir ya da 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu ile ihale yoluyla gerçek veya tüzel kişilere işlettirilir. Buna göre; Kastamonu, Ayancık ve Gerede kent ormanı işletmeleri arazi çalışmaları sırasında devredilmiştir. Bununla birlikte ileriki süreçlerde işletmesi devredilecek kent ormanları da mevcuttur.

Kent ormanlarının yönetiminden OBM'lerine bağı Orman İşletme Müdürlükleri sorumludur. İşletme şefliklerine bağı olan ve şeflerin yoğun iş tanımları arasında yük olarak görülen, yeteri kadar ilgilenilmeyen kent ormanlarının işletmesi genelde ihale yoluyla devredilmektedir. Bu durum Batı Karadeniz Bölümü için de aynıdır. İncelenen kent ormanları arasında 6'sı özel şahıslar tarafından işletilmekte, 1'inin yönetimi ise belediyeye devredilmiştir. Diğer 3 kent ormanı ise halen Orman İşletme müdürlükleri tarafından işletilmektedir (Tablo 6).

Tablo 6: Batı Karadeniz Kent Ormanları'na ait genel bilgiler.

No	Kent Ormanı Adı	Orman Bölge Müdürlüğü	Alanı (ha)	Kuruluş Tarihi	İl/İlçe Merkezine Uzaklık (km)	Konumu	İşletmesi
1	Bartın Kent Ormanı	Zonguldak OBM	18,700	2011	3	Kente Bitişik	Orman İşletme Müdürlüğü
2	Bolu Kent Ormanı	Bolu OBM	125,000	2005	13	Kentin Dışında	Orman İşletme Müdürlüğü
3	Düzce Kent Ormanı	Bolu OBM	117,027	2011	7	Kente Bitişik	Özel Şahıs
4	Karabük Kent Ormanı	Zonguldak OBM	37,420	2005	1	Kentin İçinde	Özel Şahıs
5	Kastamonu Kent Ormanı	Kastamonu OBM	30,000	2005	15	Kentin Dışında	Özel Şahıs
6	Sinop Bektaşğa Göleti Kent Ormanı	Kastamonu OBM	35,470	2012	20	Kentin Dışında	Özel Şahıs
7	Zonguldak Kent Ormanı	Zonguldak OBM	193,000	2005	11	Kentin Dışında	Orman İşletme Müdürlüğü
8	Ayancık Kent Ormanı	Kastamonu OBM	10,000	2009	1	Kentin İçinde	Özel Şahıs
9	Gerede Kent Ormanı	Bolu OBM	98,300	2011	1	Kente Bitişik	Özel Şahıs
10	Safranbolu Kent Ormanı	Zonguldak OBM	284,900	2006	5	Kente Bitişik	Safranbolu Belediyesi

2.2 Yöntem

Batı Karadeniz Bölümü'ndeki kent ormanlarını ve bunların kullanıcı özelliklerinin araştırılmasını amaçlayan çalışmalar sırasında şu aşamalardan geçilmiştir;

- Literatür taraması
- Kent ormanları ve bulundukları illerin genel özelliklerinin belirlenmesi
- Bölge müdürlüklerindeki kent ormanı dosyalarının incelenmesi
- Anket çalışması
- Kent ormanlarında yapılan gözlemler
- Anketlerin değerlendirilmesi ve yorumu

Literatür taraması: Mesire yeri, kent ormanı, kent ormancılığı ve yeşil altyapı kavramları yerli ve yabancı kaynaklardan incelenmiştir. Türkiye kent ormanlarının hukuksal altyapısı, dünyadaki gelişimi ve Türkiye'deki durumu araştırılmıştır.

Kent ormanları ve bulundukları illerin genel özelliklerinin belirlenmesi: Araştırma alanındaki her il, ilçe ve kent ormanı genel özellikleri belirlemek için hazırlanan 52 değişken; arazi gözlemleri, görüşmeler ve dosya incelemeleri ile tamamlanmıştır. Bunun yanı sıra tezi hazırlayan adayın araştırmacı olarak görev aldığı “Batı Karadeniz Bölgesindeki Kent Ormanlarının Yönetmel Altyapısının ve Sosyal Etkilerinin İyileştirilmesi Üzerine Araştırmalar” isimli bilimsel araştırma proje raporundan faydalanılmıştır.

Bölge müdürlüklerindeki kent ormanı dosyalarının incelenmesi: Çalışma alanlarının bağlı olduğu Bolu, Kastamonu ve Zonguldak orman bölge müdürlüklerine gidilerek kent ormanı dosyaları incelenmiştir.

Anket çalışması: Kent ormanlarındaki kullanıcı özelliklerini ve ziyaretçilerin beklentilerinin ölçmek amacıyla 1'i açık uçlu, 28'i kapalı uçlu olmak üzere 29 soruluk anket hazırlanmıştır. Bartın, Bolu, Karabük, Safranbolu, Kastamonu'da yüz yüze görüşme yöntemiyle 11 Haziran – 11 Ekim 2014 tarihlerinde anket çalışması yapılmıştır. Bartın, Karabük ve Safranbolu kent ormanında; her birinde 60 kullanıcı ile görüşülmüş ve toplamda 180 anket yapılmıştır. Kent ormanlarında yapılacak anketlerde, halkın yoğun

kullanım sergileyebileceği yaz ayları, hafta içi ve hafta sonu günleri tercih edilmiştir. Fakat Bolu ve Kastamonu kent ormanlarında kullanıcı sayısının çok düşük olmasından dolayı istenilen anket sayısına ulaşılamamış olduğu için bu kent ormanlarında yapılan anketler çalışmaya dâhil edilmemiştir.

Kent ormanlarında yapılan gözlemler: Anket çalışması kapsamında seçilen 5 kent ormanında hem kullanıcı özellikleri hem de kent ormanlarının durumu incelenmiştir. Söz konusu kent ormanları Bartın, Bolu, Karabük, Safranbolu ve Kastamonu'dur. Kent ormanlarındaki anket çalışması, gelen her gruptan bir temsilci ile görüşülerek yapıldığı için kent ormanlarında günde ortalama 5-6 saat geçirilmiştir. Bu süreç zarfında kullanıcıların eylemlerini, kent ormanını kullanma şekillerini ve kent ormanlarının durumlarını ayrıntılı şekilde gözlemlene olanağı bulunmuştur.

Anketlerin değerlendirilmesi ve yorumu: Anketler; frekans ve yüzde analizi ile değerlendirilmiştir. Arazi gözlemleri ve anket sonuçları incelenerek kent ormanlarının güncel durumları ortaya koyulmaya çalışılmıştır.

BÖLÜM 3

BULGULAR VE TARTIŞMA

3.1 Kent Ormanları ve Kent Ormancılığı

Bu bölümde Dünya ve Türkiye’deki kent ormanlarının oluşturulma çalışması ve kent ormancılığı çalışmalarının gelişim süreçleri ortaya konmaya çalışılmıştır. Ayrıca Türkiye’deki kent ormanlarının hukuksal boyutuna da yer vermeye çalışılmıştır.

3.1.1 Dünyada Kent Ormanları ve Kent Ormancılığı

Temel kavramlarda yer alan kent ormanı tanımlarından anlaşılacağı üzere; kent içinde ve çevresinde yetişen veya yetiştirilen tüm ağaçlar bu tanıma girebilmektedir. Öyle ki bu eylemler insanların ilk çağlardan bu yana ağaçla olan ilişkilerine kadar dayanmaktadır. Eski medeniyetler ağaçlara manevi değerler yüklemiş ve bahçeler oluşturarak kent içinde ağaçların gelişmesine katkı sağlamışlardır. Antik kentlerin birçok gelişmiş parkları, bahçeleri ve açık yeşil alanları vardır. Bunların en önemlisi olarak 300 yıl öncesindeki Babil “bahçelerin annesi” örnek verilebilir. Asur, Fars ve Yunan medeniyetleriyle Avrupa’da 17. ve 18. yy’larda kültürel ve dinsel inanışların yanı sıra hoş görüntüsü için belediye, hükümdarlık ormanları rekreasyon ve avcılık için yönetilirdi. Ardından seçkin kent bahçeleri ve parklar görsel hoşluk için birçok Avrupa şehrinde; özellikle İtalya, Fransa, Avusturya ve İngiltere’de geliştirildi. Kent görüntüsünü düzenleme uygulamaları sonradan Afrika ve Asya kolonilerine yayıldı. İspanyol sömürgeleri; iç bahçe avluları ve şehir meydanlarındaki uygulamaları Latin Amerika’ya getirdi. Bahçe düzenlemesi çalışmaları yerini ağaçların fayda getiren yararlarına bırakmıştır (Kuchelmeister ve Braatz, 1993).

İngiltere’de 19.yy başlarında açık yeşil alanlar oluşturulmaya başlanmıştır. Bu çalışmalar; Avrupa’nın birçok ülkesinde ve ABD’de de uygulanmıştır (Lawrence, 1995, Gezer ve Gül, 2009’dan). Kentlerde oluşturulan açık yeşil alanlar, insanların bu alanlara karşı gösterdikleri ilgileriyle de ilişkilidir. Söz konusu alanları korumak ve geliştirmek bu ilgilerinin sonucudur.

Kent ormancılığı çalışmaları; ormancılığın farklı evrelerinin bir sonucu olarak doğmuştur. Dünya’da ormancılık dönemlerinin klasik ormancılık, ekonomik ormancılık ve ekosistem yönetimi ormancılığı olarak birbirini takip ettiğini söylemek mümkündür. Bu gelişmelerin ardından sosyal ormancılık ve kent ormancılığı uygulamaları gelmektedir. Klasik ormancılık çalışmaları; ormanları silvikültürel müdahalelerle işletmeyi kapsamakta iken ekonomik ormancılık döneminde; ormanın ekonomik faydaları ön plana çıkmaktadır. Bu dönemde odundan elde edilecek kazancın fazlalığı önemlidir. Fakat kamuoyundan gelen baskılarla bu dönem yerini ekosistem ormancılığına bırakmıştır. Ormandan çok yönlü faydalanma ve koruma göz önüne alınarak işletme döneminin ardından, sosyal ormancılık ve kent ormancılığı kavramları gündeme gelmiştir (Miller, 1997, Gezer vd., 2009’dan). Kentlerde artan nüfus, kent insanların talepleri ve kent çeperinde bulunan ormanlar üzerindeki siyasi baskılar ormancılık uygulamalarında da farklılığa gidilmesine yol açmıştır.

Kent ormancılığı tanımı 1970’li yıllarda Dünya gündemine yeni yerleşmeye başlasa da farklı kurum ve kuruluşlar tarafından yapılan çalışmalar bu yönde çeşitlenmiştir. 1970 yılında, ABD Orman Servisi tarafından; kent ormancılığı eğitim ve araştırmalarının merkezi olan “evre Orman Araştırmaları Enstitüsü” kuruldu. Bu sayede Amerika Birleşik Devletlerindeki kent ormancılığı literatürü genişlemiştir. Bu gelişmeler Kanada, Avrupa ve Avustralya’da aynı zamanda ilerlemiştir. Kent ormancılığı; Kanada, Avrupa ve Avustralya ülkelerinin kasaba ve şehirlerin çevresindeki ağaçların görünüşünü düzenlemek, gürültü ve hava kirliliğini önleme, sağık ve hava akımlarını artıracak uygulamalar ve kentlerde peyzaj, ağaçların görsel güzellik sunma amacına odaklanmıştır (Carter, 1995).

Kent ormancılığı tanımı 1970’li yıllarda Dünya gündemine yeni yerleşmeye başlasa da farklı kurum ve kuruluşlar tarafından yapılan çalışmalar bu yönde çeşitlenmiştir. Amerika Ormancılık Örgütü tarafından 1970 yılında kurulan “evresel Ormancılık alışmaları” kent ormancılığı çalışmalarının merkezini oluşturmaktadır (Carter, 1995). 1972 yılında Amerika Ormancılar Birliğı tarafından; “Kent Ormancılığı alışma Grubu”, 1973 yılında Uluslararası Ağı Yetiştiriciliğı Birliğı tarafından; “Kent Ormancılığı Komisyonu” kurulmuştur (Grey ve Deneke, 1986, Gezer vd., 2009’dan). Tüm bu çalışmalar günümüzdeki kent ormancılığı uygulamalarına zemin oluşturmaının yanında Dünya kamuoyunda da kent ormancılığının bilinirliğini arttırmıştır. Bu ve benzer çalışmaların

ardından Ulusal Kent Ormancılığı Birliği (The National Urban Forestry Unit (NUFU)); 1995 yılında bağımsız bir organizasyon olarak kurulmuştur. Bu kurum sağlık, insan gelişimi, arazi ıslahı gibi farklı birimlerin; ağaçların dikimi, korunması, yönetimi ile ilgili konularda birlikte çalışması amacıyla kurulmuştur (Konijnendijk, 2003, Gezer vd., 2009'dan). Avrupa'daki bu uluslararası girişimlere The ROUTE Network ve Cost Action E12 "Urban Forest and Trees" örnek verilebilir. ROUTE Network; Avrupa'daki kent ağaçları hakkında bilgi birikimini korumayı amaçlarken, Cost Action E12; Avrupa'da kent ormanları ve ağaçlarının daha iyi planlanması, tasarımı, yönetimi ve tesisi için ihtiyaç duyulan veri tabanını ve kalıcı bir araştırma ağının oluşmasını sağlamayı amaçlamıştır (Oğuz, 2004).

Tablo 7: Kuzey Amerika ve Avrupa'da kent ormancılığı tanımı ve kökeninin karşılaştırılması (Konijnendijk vd., 2006)

	Kuzey Amerika	Avrupa
Kavramın ilk ortaya çıkışı	İlk olarak 1894 yılında bahsedilmiştir ve 1960 ve 1970'li yıllarda hızlı bir gelişme yaşamıştır.	Kuzey Amerika'dan uyarlanarak 1980'li yıllarda akademik bir konu olarak geliştirildi.
Tarihsel kökeni	Ağaçların korunması ve gölge etkisi üzerine yoğunlaşmıştır.	Daha çok kasaba ormancılığı, park ve bahçe tasarımı olarak gelişmiştir.
Tanımı	Kırsal alanlardaki küçük topluluklardan metropol alanlarına, insan yapılaşmasının yoğun olduğu yerler ve çevresindeki tüm odunsu bitkiler ve vejetasyonla ilişkilidir.	Geniş tanımı Kuzey Amerika yaklaşımına benzer. Dar tanımı; kent içi ve çevresindeki alanlardaki ağaçlık alanlara odaklanır.
Akademik disiplin karakteri	Yüksek çoklu disiplin etkilidir. Avrupa'ya göre arboristler daha belirgin rol oynar.	Yüksek çoklu disiplin etkilidir. Ormancılar, şehir ormancılığı bakış açısında önemli rol oynar.
Fonksiyonları	Kent ormancılığı çoklu fayda ve yararlar sağlar. Çevresel hizmetlere daha çok önem verilir. (hava kirliliği azaltma, iklim düzenleme vb.)	Kent ormancılığı çoklu fayda ve yararlar sağlar. Sosyal hizmetlere öncelik verilir. (rekreasyon, sağlık vb.)
Konumu	Kent ormancılığı şehirler çevresi ve yakınlarındaki alanlara dahildir.	Kent çevresindeki ağaçlık alanlarda geleneksel anlayış dikkat çeker.
İlişkili olduğu tanımlar	Kent ormancılığıyla birlikte toplum ormancılığı sıklıkla kullanılır.	Toplum ormancılığı daha az sıklıkla kullanılır. Kentsel ağaçlık alanlar ve komşu ağaçlık alanlar gibi terimler bu kullanım içine girer.

Kent çevresindeki alanlar gibi doğal kaynaklar üzerinde bulunan en büyük baskı yapılaşmalardır. Nüfus artış hızı yüksek olan kent çevrelerindeki bölgelerde belediyeler tarafından kontrol edilen planlama çok düşüktür. Gelişmekte olan ülkelerde, kırsal alan bölgeleri yeni göçmenlerin yerleşme alanlarıdır. Bu kent ormancılığı alanları aynı zamanda kent nüfusunun ihtiyaçlarını geliştirmek, karşılamak için büyük bir potansiyele sahiptir. Bunların yanı sıra; kentsel alanlardaki sınırlı sayıda bulunan araziler kent ormancılığı çalışmalarında önemli bir kısıtlamadır. Kentsel ortamlarda dikime uygun arazi bulunması güçtür. Kent arazileri; üzerindeki mülkiyet ve görevli kuruluş bakımından da karmaşık ortamlardır. Bazı durumlarda; örneğin son derece yoğun nüfuslu, plansız kent çevresi alanlarında arazi eksikliği kent ormancılığı çalışmaları için kesin sınırlamalar getirebilirken, bazı alanlarda halkın katılımıyla kıt kaynakların bile verimli kullanılmasına izin verilebilir. Kent ormancılığı çalışmalarında arazi eksikliğinin yanı sıra bazı kısıtlayıcılar ve iyileştirilmesi gereken konular (Kuchelmeister ve Braatz, 1993);

- Yetersiz finansman: Finansman eksikliği sistematik ağaç yönetiminde büyük bir engeldir. Kentsel ormancılık çalışmalarının olumlu sonuçlarını nicel çalışmalar üzerinde göstermek gerekir.
- Düşük öncelik: karar vericiler kent ormancılığını düşük öncelikli faaliyetler olarak görmektedir ve desteğe layık sorunlar olarak değil lüks olarak algılanmaktadır.
- Ağaç yönetim sorumluluklarının yayılması: kentsel ağaçların ve ormanların yönetimi sorumluluğu genellikle rekabet ve hatta çelişkili sorumlulukları olan çeşitli idari yapılar tarafından paylaşılır. Hükümetler kıt durumda bulunan mali ve insan kaynaklarının en iyi şekilde kullanılmasını sağlamak amacıyla sektörler arası bağlantılar kurması gerekmektedir.
- Çevresel stres: kentsel çevre genellikle ağaçlar için sert bir yaşam alanıdır. Çevresel stres birçok ağaç türlerinin canlılığını azaltır. Hastalık ve haşerelerin etkisini artırır. Kentsel ağaçlar; organik maddesi düşük, sıkıştırılmış, besin ve nem eksikliği bulunan kötü topraklara tabidir. Bunun yanında hava ve su kirliliği ve vandalizm gibi etkiler de mevcuttur. Tür seçimi bu kısıtlamaların aşılmasında önemlidir.
- Eğitim, yayılım ve iletişim eksikliği: Özellikle gelişmekte olan ülkelerde kentsel ormancılık eğitim ve öğretim için az sayıda fırsatlar vardır. Bunun

yanı sıra kurumlar arası ağ pek çok sektörde araştırma ve geliştirmede etkin bir araçtır, ancak resmi küresel veya bölgesel kent ormancılığı ağ faaliyetleri son derece sınırlıdır. Gelişmiş ülkelerde kent ormancılığıyla ilgili küresel kuruluşlar olsa da, gelişmekte olan ülkelerde bu tür girişimlerin sayısı fazla değildir.

Genel olarak “kent ormanı”; kent ve kent çevresindeki ormanları ve ağaçları temsil etmek için kullanılır. Şehir içindeki ve yakınlarındaki ormanlık alanlar, parklar, doğal yeşil alanlar, tarımsal ormancılık sistemleri, meyve bahçeleri vb. tüm ağaçları içerir. Kent ormanları hem kamu hem özel arazileri içine alan geniş peyzaj yaklaşımlarını (örneğin; havza yönetimi gibi), toprak ve biyoçeşitliliğin korunması gibi konuları dahil eder (Briales and Ravenel, 2013). Kent ormancılığı ise; şehir merkezi, banliyö alanları, kent çevreleri veya kırsal alanlarda yürütülen aktiviteleri içerir. Ormancılık aktiviteleri bu bölgelere göre önemli farklılıklar gösterebilir. Burada ana konu, uzun süre önce dikilmiş ağaçları değiştirmek yerine onları korumaktır. Kent ormancılığı hem toplum katılımını katalize eden bir aracı olarak hem de toplum katılımına bağlı bir faaliyet olarak görülmektedir. Kent ormancılığı çalışmaları şehre ormancılık ekolojisinin ilkelerini getirtmek için bir fırsattır. Bireysel ağaç yetiştirmekten çok kent ormanlarını ekolojik varlık olarak yönetmekle ilgilidir (Kuchelmeister ve Braatz, 1993).

Günümüzde Akdeniz Ülkeleri’ndeki kent ve kent çevresindeki ormanlar için dört temel yaklaşım bulunmaktadır (Briales ve Ravenel, 2013);

- Bunlardan birincisi; Slovenya, Hırvatistan, Romanya ve Türkiye gibi kuzeydoğu Akdeniz ülkelerinde ve küçük bir ölçüde İsrail ve Fas’ta kullanılan, merkezi Kuzey Avrupa yaklaşımıdır. Güçlü ormancılık ve silvikültür gelenekleri olan bu ülkelerde kent ormancılığı, geniş ormancılığın teknik ortamının bir parçası olarak kabul edilir ve orman hizmetleri, diğer hükümet kurumları; kentsel ve kent çevresindeki ormanların planlanması tasarımı ve yönetiminden sorumludur.
- Kentsel parklara ve bahçelere odaklanan ikinci yaklaşım, kentsel ormanları kapsamlı bir şekilde dikkate almaz. Cezayir, Bulgaristan, Kıbrıs, Fransa, Lübnan, Malta, İspanya, Tunus, Mısır, Yunanistan ve Fas’ın bazı kesimleri bu yaklaşımın güçlü olduğu ülkelerdir. Genellikle kent ve kent çevresindeki ağaç

bulunan arazileri kentsel orman olarak görürler. Bu yaklaşıma göre; kent içi ve çevresindeki ormanlık alanların yönetimine daha az odaklı, kentsel planlama yerine daha fazla bölgesel ve orman planlama ile ilgili çalışmalar söz konusudur. Belediyeler ve diğer yerel kurumlar kamuya açık yeşil alanların sahibi ve sorumlularıdır. Ayrıca devlet de teknik yardım sağlayabilir.

- Üçüncü yaklaşıma göre, kentsel ve kent çeperindeki ormanlar ve ağaç sistemleri; biyolojik çeşitlilik, iklim değişikliğine uyum, karbon tutma ve çevresel kalite gibi çok fonksiyonlu bir dizi yarar sağlayan, korunan alanların elemanlarından biridir. Hırvatistan, Fransa, Yunanistan, İtalya, Portekiz, Slovakya ve İspanya gibi Avrupa'daki Akdeniz ülkeleri bu yaklaşımla bilinirler. İkinci yaklaşımda olduğu gibi; belediyeler ve diğer yerel kurumlar kamuya açık park, bahçelerin sahibi ve sorumlularıdır ve devlet de teknik yardım sağlayabilir.
- Entegre bir yaklaşım olan; dördüncü yaklaşım kent içi ve çevresindeki ormancılık tekniklerinin geniş kapsamlı uygulamalarını içerir. Münferit olarak bulunan veya sokaktaki ağaçları kültürel alanlara dönüştürmeye çalışır. Bu kapsamda özellikle peyzaj ekolojisi, peyzaj mimarlığı ve kentsel ve süs fidancılığı ile kent içi ve çevresindeki ormancılık çalışmaları arasında açık ve yararlı ilişkiler söz konusudur. Bu yaklaşımın takip edildiği ülkeler Fransa, İtalya, Portekiz ve bir dereceye kadar Hırvatistan, Yunanistan, Slovenya ve Türkiye'dir.

3.1.2 Türkiye’de Kent Ormanları ve Kent Ormancılığı

Bu bölümde; Kent Ormanı ve Kent Ormancılığı çalışmalarının Türkiye’deki durumu açıklanmaya çalışılmıştır. Kent ormanı - kent ormancılığı ayrımı, tanımları, maddi ve maddi olmayan faydaları; Genel Kavramlar bölümünde ayrıntılı olarak anlatılmıştır. Bu yüzden daha çok Türkiye’de yapılan kent ormancılığı uygulamaları 2003 öncesi ve sonrası dönemleri olarak aşağıda yer verilmiştir.

2003 Öncesi

Kent ormancılığı anlayışına uygun olarak cumhuriyet öncesi dönemde ülkemizde özel park ve bahçelerin kurulduğu ve kurulmasının teşvik edildiği söylenebilir. Fatih Sultan

Mehmet'in yaptırdığı "Tokat Bahçesi", Islahatlar döneminde getirtilen ithal fidanlar ile oluşturulan bahçeler bunlara örnek verilebilir. Cumhuriyet döneminde ise; Atatürk Orman Çiftliği, Yalova Termal ağaçlandırmaları vb. çalışmalar kent ormancılığının ilk adımlarından sayılabilmektedir (Gezer ve Gül, 2009).

Kent ormanı kavramının kronolojik geçmişine bakıldığında; ilk olarak 1970'li yıllarda Aslanboğa, Pamay, Saatçioğlu, Çetiner ve Kılıçoğlu'nun tanımları ile Ülke gündemine girdiği görülmektedir. Ardından hem kent ormanı tanımı çalışmaları hem de kent ormancılığı uygulama çalışmalarının çeşitlendiği söylenebilir.

Ülkemizde kent içinde parklar kurmak ve geliştirmek, Belediyelerin, Orman Genel Müdürlüklerinin, Kültür ve Turizm Bakanlığının, Karayolları Genel Müdürlüklerinin, İçişleri Bakanlığının, Milli Savunma Bakanlığının vb. görevlerinde belirtilmektedir. Ayrıca kent ormanı kurma, geliştirme, bakım ve onarımı vb. işlemleri tek bir kuruma vermek yetki karmaşasını ortadan kaldırılabılır (Elvan ve Veliöğlu, 2004). Fakat bu görevlerin tam anlamıyla uygulandığını söylemek oldukça güçtür. Günümüzde kent içinde parklar kuran kurum genellikle belediyelerdir. Fakat bu parkların ağaç sayıları, alanları vb. özellikleri düşünüldüğünde kent ormanı tanımından uzak, küçük mahalle parkları olarak nitelendirilebilir. Orman Genel Müdürlüğünün oluşturduğu mesire yeri ve tabiat parkları geniş anlamda bu tanıma girmektedir. Fakat burada kente yakınlık ve kent içindeki ağaçların yönetimi, bakımı, korunması vb. gibi uygulamalar yer almamaktadır.

Ülkemizde son yıllarda kent ormancılığına olan ilginin artmasının nedenleri şunlardır;(Gül ve Gezer, 2004);

- Ülkemizde, rant ekonomisine dayalı, kentsel planlama ve uygulamaların hava kirliliği, çarpık kentleşme, kentsel yeşil alanların sürekli bozulması vb.
- Kent insanların yaşam standartlarının artması,
- Var olan açık yeşil alanların yetersiz kalması,
- Kent insanların doğaya duydukları özlemin artması,
- Arazi fiyatlarının artması sonucu kentteki açık yeşil alanların boşluklar olarak değerlendirilip yapılaştırılması

- Belediyelerin oy kazanmak için seçim vaadi olarak yeşil alan oluşturma istekleri gibi nedenlerdir.

2003 Sonrası

OGM 2003 yılında “Her İle Bir Kent Ormanı Projesi” başlatmıştır. Bu çalışma ile 2016 yılına kadar; illerde 103 ve ilçelerde 30 olmak üzere toplam 133 kent ormanı kurulmuştur. 2015 yılı itibarıyla; 14 ilde kent ormanı bulunmamaktadır (OGM, 2006). Ayrıca kent ormanı kurma çalışmaları yeterli yasal dayanağa oturtulmadan başlatılmıştır (Atmış vd, 2011).

Mesire yeri ve parklar kurmak her ne kadar OGM ’nün görevleri arasında yer alsada kent ormanı terimini içeren yasal bir dayanağın olması zorunludur (Coşkun ve Velioğlu, 2004). OGM 2006 yılında çıkardığı Mesire Yerleri Yönetmeliği’nde kent ormanlarını tanımlamıştır. Buna göre; “*Kent ormanı: geleneksel piknik anlayışının dışında, daha çok ormanların sağlık, spor, estetik, kültürel vb. sosyal fonksiyonlarını halkın hizmetine sunmak, aynı zamanda teknik ormancılık faaliyetleri ile yöredeki flora ve faunanın da tanıtılması amacıyla metropoller, iller ve büyük ilçeler gibi yerleşim yerleri bitişiğinde veya civarında düzenlenen alanlar*” şeklinde ifade edilmektedir. Bu tanımla birlikte kent ormanları ülkemizde yasal ismini almıştır ve buna göre kent içinde münferit olarak bulunan ağaç ve ağaç grupları, kamu binalarının bahçelerinde bulunan alanlar vb. kent ormanı tanımına girmemektedir.

2013 yılında çıkarılan Mesire Yerleri Yönetmeliği ile kent ormanları tanımı mesire yerlerinin bir alt başlığı halinde, D tipi kent (şehir) ormanı olarak belirtilmiştir. Ayrıca kent ormanı tanımı da geliştirilmiştir. Kent ormanı tanımına; “yurdun güzelliğine katkı sağlamak, turistik hareketlere imkân vermek, özellikle çocuklar ve gençlere orman sevgisi ve bilincinin aşılması amacıyla izcilik, doğa yürüyüşü, bisiklet, binicilik ve benzeri etkinliklere imkan verebilen ve ilçelerden ayrılan yerler” eklenmiştir.

3.1.3 Türkiye’de Kent Ormanlarının Hukuksal Boyutu

Kent ormanı çalışmaları akademik anlamda 1970-1980’li yıllara dayansa da hukuki çerçevesi geç çizilmiştir. Kent ormanlarının hukuksal yapısını 6831 sayılı Orman

Kanunu'nun 6. Ve 25. maddeleri dayanarak çıkarılan mesire yerleri yönetmelikleri ve mesire yeri uygulama tebliği oluşturur (Atmış ve Günşen, 2015). 6831 sayılı orman kanununun 6. Maddesine göre; *“devlet ormanlarında ve devlet ormanı sayılan yerlerde her çeşit iş ve işlemler Orman Genel Müdürlüğüince yapılır”*. Devlet ormanlarından ayrılarak oluşturulan kent ormanlarında sorumlu kuruluş bu kanunla Orman Genel Müdürlüğü'dür. 6831 sayılı orman kanununun 25. Maddesi ise; *“Orman Genel Müdürlüğü; mevki ve özelliği nedeniyle gerekli göreceği orman alanlarını; bilim ve fennin istifadesine tahsis etmek, tabiatı muhafaza etme, yurdun güzelliğini sağlamak, turistik hareketlere imkan vermek, toplumun spor ve dinlenme ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla milli parklar, tabiat parkları, tabiat anıtları, tabiatı koruma alanları ve orman mesire yerleri olarak düzenler, yönetir ve gerektiğinde işletir veya işlettirir”* denmektedir. Ormanları yönetmekle yetkili kılınan OGM, bu maddeye göre orman alanlarındaki rekreasyon alanları ve korunan alanları da yönetmekle görevli kılınmıştır. İlgili madde ile kent ormanı tanımı birbiri ile örtüşmektedir. Fakat 2006 yılına kadar “kent ormanı” adı altında herhangi bir yasa veya yönetmelik bulunmamaktadır.

Kent ormanları 2003 yılında henüz hukuksal altyapısı oluşturulmadan uygulamaya konulmuştur. Kent ormanı kurma çalışmalarının başlamasından 3 yıl sonra, 2006 yılında, MYY yayınlanmıştır. Buna göre kent ormanı; *“ormanların başta sağlık, spor, estetik, kültürel ve sosyal fonksiyonlarını halkın hizmetine sunmak, aynı zamanda yurdun güzelliğini sağlamak, toplumun çeşitli spor ve dinlenme ihtiyaçlarını karşılamak, turistik hareketlere imkan vermek ve teknik ormancılık faaliyetleriyle yöredeki flora ve faunanın tanıtılması amacıyla il ve ilçelerde yerleşim yerleri içinde, bitişğinde veya civarında düzenlenen alanlardır”*. Mesire Yerleri Yönetmeliği 2013 yılında genişletilerek tekrar oluşturulmuştur. Bu yönetmelikte kent ormanı ismi D tipi kent (şehir) ormanı olarak değiştirilmiştir. İlk tanımına; *“özellikle çocuklar ve gençlere orman sevgisi ve bilincinin aşılması maksadıyla izcilik, doğa yürüyüşü, bisiklet, binicilik ve benzeri etkinlikler ile kır lokantası, kır kahvesi, kültür evleri, yöresel ürün sergi ve satış yeri, amfi tiyatro, çeşitli mini spor alanları ve diğer rekreasyonel yapı ve tesisleri ihtiva eden, il ve ilçelerde ayrılan yerler”* bölümü eklenmiştir. 2013 yılındaki MYY'nin uygulamaya yönelik hükümlerine açıklık getirmek amacıyla aynı yıl 296 sayılı Mesire Yerleri Uygulama Tebliği (MYUT) yayınlanmıştır. Hemen ardından bir yıl sonra 300 sayılı MYUT kent ormanları yönetimiyle ilgili son güncel bilgileri içermektedir.

6831 sayılı kanun ve MYY' lerinin dışında kent içi ve çevresindeki rekreasyon alanlarını kurmak ve kent halkının sağlığına katkı yapmak gibi konular farklı kanunlarda da yer almaktadır. Bunlar;

- 2873 sayılı Milli Parklar Kanunu
- 4856 sayılı Orman ve Su İşleri Bakanlığı Kuruluş ve Görevleri Hakkındaki Kanun
- 4122 sayılı Milli Ağaçlandırma ve Erozyon Kontrolü Seferberlik Kanunu'nun ilgili maddeleridir.

Kent ormanı sahaları ile ilgili konular sürekli değişiklik göstermektedir. "Ormancılığımızda Yeni yaklaşım: Kent Ormancılığı" kitapçığı OGM'nin kent ormanları hakkında çıkardığı ilk yayınlardandır. Burada kent ormanlarının yönetiminin idare tarafından yapılacağı ve kiraya verilmeyeceği belirtilmektedir (Çağlar, 2004). Fakat 2006 yılındaki MYY'de kent ormanlarının pazarlık usulü ile işlettilmesinin şartları yer almaktadır. Bunun dışında 2006 yılındaki MYY'de ateşli piknik yapılmayacağı belirtilmiş olmasına rağmen, 2013 yılında bu ifade kaldırılmıştır (Atmış ve Günşen, 2015). 2003 yılında yayımlanan Kent ormancılığı kitapçığında; "kent ormanı seçilecek alanlarda ulaşım kolaylığına dikkat edilecek, kentlerin yakını ve bitişiğindeki alanlar öncelikli olarak tercih edilecektir" denmektedir (Çağlar, 2004). Fakat 2013 yılındaki MYY ve 2014 yılındaki MYUT yer alan kent ormanı tanımlarında kent ormanlarının yerleşim yeri civarında olması zorunluluğu kaldırılmıştır (Atmış ve Günşen, 2015). Kent ormanlarında her yıl yapılan tüm bu değişiklikler doğal orman alanlarından ayrılan kent ormanlarının ileride yapılaşma, tahsis vb. işlemlere konu olabileceğini düşündürmektedir.

Kent ormanlarının ülkemizde ilk kurulmaya başlandığı 2003 yılında amacı; şehirde yaşayan halkın stres, trafik, gürültü, hava kirliliği gibi olgulardan uzaklaşarak doğayla baş başa kalınabilecek ortamlar oluşturmaktır. Kentin bitişiğinde veya yakınındaki ormanlık alanlar kent ormanlarına dönüştürülerek sosyal, kültürel, estetik ve sportif fonksiyonları kent halkının hizmetine sunarak orman - halk bütünleşmesinin sağlanması amaçlanmıştır. Ormancılık etkinliklerini tanıtmak amacıyla göstermek amacıyla kent ormanının uygun bölümleri "teknik ormancılık uygulama alanları" olarak ayrılacak ve parselin önüne (gençleştirme, bakım vb.) çalışma hakkında bilgi veren panolar yerleştirileceği ilgili kitapçıkta belirtilmiştir (OGM, 2003). Kent ormanlarının kuruluş yıllarındaki bu iyi niyetli

ve özverili yaklaşım sonradan farklılaşmıştır. Teknik ormancılık faaliyetlerinin tanıtımı, yöredeki flora ve faunanın tanıtımı, izcilik, binicilik, doğa yürüyüşü faaliyetlerinin yapılması gibi etkinliklerin uygulamada yer aldığını söylemek güçtür (Atmış ve Günşen, 2015). Bunların yanı sıra uygulamalardaki kent ormanı çalışmaları rekreasyonel aktivitelerle sınırlı kalmıştır.

Ülke gündemine 2003 yılında “kent ormanları” adıyla yerleştirilen kavram 2013 yılında ani bir değişimle “şehir ormanları” olarak değiştirilmiştir. Çoğu şehirde var olan kent ormanı tabelaları değiştirilerek şehir ormanlarına dönüştürülmüştür (Atmış ve Günşen, 2015). Kent ve şehir kavramları arasında büyük bir fark bulunmamaktadır. TDK (2016)’na göre şehir; nüfusunun çoğu ticaret, sanayi, hizmet veya yönetimle ilgili işlerle uğraşan, genellikle tarımsal etkinliklerin olmadığı yerleşim alanı, kent, site olarak tanımlanmaktadır. Kentin tanımı ise; şehir veya sitedir (TDK, 2016). Bu iki kelime arasında şehirlerdeki kent ormanı tabelalarının kaldırılıp yerine şehir ormanı yazmayı gerektirecek anlam farklılığı bulunmamaktadır.

3.2 Kent Ormanları Yönetimine İlişkin Bulgular

İncelenen kent ormanları ayrıntılı biçimde bu bölümde yer almaktadır. Kent ormanlarının güncel durumlarını gösterir fotoğrafları ve OBM’ lerindeki kent ormanı dosyalarından alınan bilgiler, arazi gözlemleri ile doğrulanarak verilmiştir. Bunun yanı sıra, kent ormanı oluşturmada temel kriter olan mesire yeri teklif raporu ve mesire yerlerinin rekreasyon potansiyelini belirleme kriterleri son yönetmelikte yer aldığı şekilde eklenmiştir. Ayrıca; OBM’ deki kent ormanı dosyalarında bulunan ve önemli görülen bilgiler tablolar halinde verilmeye çalışılmıştır.

3.2.1 Ayancık Kent Ormanı

Ayancık Kent Ormanı 2009 yılında ilan edilmiş olup 10,00 ha alana sahiptir. İlçe merkezine 1km’den az uzaklıkta yer alan kent ormanında ulaşım olanakları kolaydır ve yürüyerek ulaşım sağlanabilmektedir (Tablo 8). Kent ormanı girişinin yanında lokanta bulunmaktadır. İncelenen kent ormanları içerisinde lokanta bulunan tek kent ormanıdır. İşletmesi 2015 yılında 8 yıllığına özel sahsa devredilmiştir. İlçenin rakımı 10 m’dir ve kent ormanı eğimi orta şiddetlidir (URL-1,2016). Şekil 2’de Ayancık Kent Ormanı girişinde

bulunan satış standı ve vaziyet planı bulunmaktadır. Vaziyet planı okunur ve anlaşılır durumdadır.

Şekil 2: Ayancık Kent Ormanı girişi.

Kent Ormanı geçmişinde doğal ormandır. Kent ormanı içerisinde karaçam, fıstıkçamı, kızılçam gibi ibreli türlerin yanında kayın, meşe, gürgen, yalancı akasya ve doğu çınarı gibi yapraklı türler bulunmaktadır. İncelenen diğer kent ormanlarına kıyasla, ağaç türü çeşitliliği orta derecelidir. Bunların dışında alanda eğrelti otu ve böğürtlene rastlanmaktadır. Kent ormanının ilçe merkezine yakınlığı yaban hayatı çeşitliliğini olumsuz etkilediği için içerisinde çok çeşitli türleri barındıramamaktadır. Kent ormanında bazı kemirici türler ve serçe, ispinoz, güvercin vb. gibi kuş türlerine rastlanmıştır (Tablo 8).

Yıllık ortalama ziyaretçi sayısı 500 kişidir. Bu sayı orman işletme şefi ile görüşmelerden elde edilmiş ortalama bir sayıdır. Ziyaretçi sayısını belirlemeye yönelik herhangi bir istatistik tutulmadığı için belirlenen sayılar gerçeği tümüyle yansıtmamaktadır. Yaz aylarındaki çöp yoğunluğu kent ormanının bu aylarda yoğun olarak kullanıldığını göstermektedir.

Kent ormanında bulunan üstyapı tesisleri; otopark, kır kahvesi, kamelya, yağmur barınakları, çocuk oyun alanı, tuvalet, seyir terası ve gözlem kulesidir. Şekil 3'te Ayancık Kent Ormanı'ndaki çocuk oyun alanı, restoran, yağmur barınağı ve tuvalet görülmektedir. Kent ormanındaki kamelyalar alanda dağınık olarak bulunmaktadır. Çocuk oyun alanı yanında bulunan orman toprağının zamanla (yağışlar vb. nedenlerle) taşındığı görülmüştür.

Saha içerisindeki kamelyaların dışında, açıkta piknik masaları da bulunmaktadır. Ağaçları sarmalayan sarmaşıklar kent ormanı görünümüne hoş görsel katkı yapmaktadır.

Tablo 8: Ayancık Kent Ormanı'na ait genel bilgiler.

Kent Ormanı Adı	Ayancık Kent Ormanı
İli / İlçesi	Sinop / Ayancık
Bağlı Bulunduğu Müdürlük	Kastamonu Orman Bölge Müdürlüğü
İşletmeci	Özel Şahıs
Tescil Tarihi	2009
Alanı (ha)	10,00ha
Konumu	Kente bitişik
Rakımı	10 m
İl/ İlçe merkezine Uzaklığı	1 km'den az
Ağaç Türü Sayısı	İbrelî: 3 (karaçam, fıstık çamı, kızılçam) Yapraklı: 5(kayın, meşe, gürgen, yalancı akasya, doğu çınarı) Diğer: 2 (eğrelti otu, böğürtlen)
Hayvan Türü Sayısı	Bazı kemirici türler Kuş: 3 (serçe, ispinoz, güvercin)
Sahanın Önceki Durumu	Doğal Orman
Yıllık Ortalama Ziyaretçi Sayısı	500 kişi
Personel Sayısı	-
Üst Yapı Tesisleri	Kır kahvesi, kamelya, yağmur barınakları, çocuk oyun alanı, tuvalet, otopark, seyir terası, gözlem kulesi
Altyapı Tesisleri	Yol, su, kanalizasyon
Sınırlayıcı Faktörler	Yok
İşlevleri	Piknik, yürüyüş, manzara seyri
Kent Ormanının Eğimi	Orta şiddetli

Şekil 3: Ayancık Kent Ormanı'ndaki tesisler.

Ayancık Kent Ormanı piknik, yürüyüş ve manzara seyri gibi etkinliklere olanak vermektedir (Şekil 4). Saha içerisindeki alt örtü, patikalar dışında yürümeye imkan vermemektedir ve patika yol üzerine devrilmiş ağaç gövdesi kent ormanı içindeki etkinlikleri kısıtlayabilmektedir. Ayrıca yürüyüş yollarındaki toprağın erozyonla taşındığı gözlenmiştir.

Şekil 4: Ayancık Kent Ormanı manzarası.

Şekil 5’te görüldüğü üzere; kent ormanında çöp tenekeleri dolmuş ve çöpler etrafa saçılmış durumdadır. Kamelyaların kenarında bulunan dolu çöp kovaları hem hoş olmayan görüntüler oluşturmakta hem de sağlıksız bir ortama sebep olmaktadır. Çöplerin içinde bulunan içki şişeleri, fişekler kullanıcı profilini açıklayabilmektedir. Ayrıca alanda avcılık faaliyetlerinin yapıldığının da göstergesidir. Tuvaletler, kamelyalar, piknik masaları yoğun bir şekilde tahrip edilmiştir. Tuvaletlerin giderleri toprak ve çöplerle tıkanmış için kullanılamamaktadır. Kent ormanında, sınırını belirleyen çit ve çit hizasında bulunan lambalar hasar görmüştür. Kent ormanı içerisinde ateşli piknik izleri de bulunmaktadır. Kent ormanındaki uygunsuz kullanımlar ve tahribatlar sabit bir görevlinin bulunmasıyla önlenabilir.

Şekil 5: Ayancık Kent Ormanı’ndaki hasarlar.

3.2.2 Bartın Kent Ormanı

Bartın Kent Ormanı TOKİ toplu konutlarının yanında şehir merkezinde bulunmaktadır. 18,70 ha alana sahiptir. Gelen ziyaretçiler çoğu bu toplu konutların sakinleridir. Şehir merkezinde ya da kent ormanı yolu üzerinde kent ormanını tanıtıcı herhangi bir tabela yer almamaktadır. Ulaşım olanakları kolaydır. Şehir merkezinden belediye otobüsleri ile ulaşım sağlanabildiği gibi yürüyerek de gelmek mümkündür. Kent Ormanı 2010 yılında kurulmuştur. Tabelası 2014 yılında değiştirilip Bartın Şehir Ormanı'na dönüştürülmüştür (Şekil 6).

Bartın Kent Ormanı 6 yıldır faaliyettedir. Süreç içinde tahrip olmuştur. Kent ormanında giriş (kontrol) kulübesi, piknik masaları (7 adet), kamelyalar (6 adet), seyir terası, çeşmeler (2 adet), mescit, yürüyüş yolları, çocuk oyun alanı, tuvalet, otopark, yönlendirme ve bilgilendirme tabelaları yer almaktadır. Piknik masaları, kamelyaların içerisinde yapılan ateşli piknik nedeniyle hasar görmüştür. Mescidin camları kırılmıştır, yenilenmiş olduğu gözlenmiş fakat daha sonra tekrar hasara uğramıştır.

Şekil 6: Bartın Kent Ormanı girişi ve tesisler.

Kent ormanındaki kullanıcı yoğunluğunun belirlenebileceği herhangi bir istatistik tutulmamıştır. Fakat Zonguldak Orman Bölge Müdürlüğünde yapılan gözlemlerde yılda yaklaşık 10 000 kişinin ziyaret ettiği belirtilmektedir. Bu sayı yaklaşık bir değer olmakla birlikte güncel değildir. Arazi çalışmalarında incelenen ziyaretçi profiline bakıldığında; kullanıcıların bir kısmı kent ormanının koşu parkurunu her mevsim kullananlar, bir kısmı arkadaşları ile buluşmaya gelen lise öğrencileri ve diğer kısmı TOKİ toplu konutlarından gelen, misafirleri ile kent ormanında buluşan ev kadınlarıdır.

Kent ormanı eski bir ağaçlandırma alanıdır. Yürüyüş, piknik ve manzara seyri için uygun donanımına sahiptir. Yürüyüş yolunun bir kısmında bulunan büyük çaplı çakıl taşları yürüyüşü olumsuz etkileyebilmektedir. Bartın Kent Ormanında sürekli bulunan bir görevli yoktur. Fakat tez çalışmaları sırasında bir muhafaza memurunun kısa süreli olarak kent ormanında görev yaptığı gözlenmiştir. Görevli, mesai saatleri içerisinde giriş (kontrol) kulübesinde bulunmaktadır.

Tablo 9: Bartın Kent Ormanı'na ait genel bilgiler.

Kent Ormanı Adı	Bartın Kent Ormanı
İli / İlçesi	Bartın / Merkez
İşletmesi	Zonguldak Orman Bölge Müdürlüğü
Tescil Tarihi	06.05.2010
Alanı (ha)	18,70 ha
Konumu	Kente bitişik
Rakımı	25m
İl/ İlçe merkezine Uzaklığı	2 km
Ağaç Türü Sayısı	İbrelî: 2 (sahil çamı, karaçam) Yapraklı: 4 (ardıç, kızılçak, gürgen, meşe,)
Hayvan Türü Sayısı	Memeli: 5 (yaban domuzu, gelincik, tilki, sansar, çakal) Kuş:12 (şahin, serçe, bıldırcın, cıvgın, alakarga, karatavuk, çulluk, kızılgerdan, ardıç kuşları ispinoz, baştankara, söğüt bülbülü)
Sahanın Önceki Durumu	Plantasyon Sahası
Yıllık Ortalama Ziyaretçi Sayısı	10 000 kişi
Personel Sayısı	Yok
Üst Yapı Tesisleri	Giriş kulübesi, piknik masaları (7), kamelya (6), seyir terası, mescit, çeşme (2), yürüyüş yolları, çocuk oyun alanı, tuvalet, su deposu, otopark, yönlendirme ve bilgilendirme tabelaları.
Altyapı Tesisleri	Yol, su, kanalizasyon
Sınırlayıcı Faktörler	Yerleşim yeri
İşlevleri	Piknik, yürüyüş, manzara seyri
Kent Ormanının Eğimi	Hafif

Bartın Kent Ormanındaki ağaç türleri; sahil çamı, karaçam karışımı olup, ender olaraksa meşe, gürgen, ardıç ve kızılçık karışıma katılmaktadır (Tablo 9). Bununla birlikte arazi çalışmalarında; kullanıcılar tarafından tek tür olarak algılandığı saptanmıştır. Gölgeleme etkisi ile yaz aylarında rekreasyon kullanımına uygundur. Geniş gövdeli, yaşlı ve estetik görünümde ağaç türlerine sahip değildir. Yürüyüş yolları dışında alt örtüyü böğürtlen vb. çalı türleri kapladığı için iç kısımlara girmek her zaman mümkün değildir. Zaman zaman orman işletme görevlilerince diri örtü temizliği yapıldığı görülmüştür.

Kent ormanında bulunan yabani hayvan türleri; yaban domuzu, çakal, tilki, sansar ve gelinciktir. Bunların yanı sıra; şahin, serçe, bildircin, çıvgın, alakarga, karatavuk, çulluk, kızıl gerdan, ardıç kuşları, ispinoz, baştankara, söğüt bülbülü gibi kuş türlerine de rastlamak mümkündür. Bartın Orman İşletme Şefliği tarafından alana kuş yuvaları bırakılmıştır (Şekil 7). Bu uygulama alandaki kuşların görülebilme imkanlarını arttırdığı için kullanıcıları cezbedebilmektedir.

Şekil 7: Bartın Kent Ormanı'nda bulunan görsel unsurlar.

Şekil 8'te yer alan; yönlendirme tabelalarının tümü kırılmış, vaziyet planı ve kent ormanı hakkında bilgiler veren harita sökülüştür. Mescit, piknik masası ve seyir terasındaki hasarlar hem görüntü kirliliği yaratmakta hem de artık tehlikeli duruma gelmiş bulunmaktadır. Açıkta bulunan 1 piknik masası, muhtemelen yakmak için, menteşelerinden sökülüp, kırılmıştır. 2 katlı seyir terasında ateş yakılmış, katlarda bulunan ahşap zemin ve korkulukların bir kısmı sökülüş durumdadır. Seyir terasına orman işletmesi tarafından "tehlikeli" levhası asılmıştır.

Şekil 8: Bartın Kent Ormanı'ndaki tahrip edilmiş tesisler.

Kent ormanında bulunan tuvaletler kullanılamayacak durumdadır. Hem kadın hem erkek tuvaletlerinin giderleri kırılmış, lavabo başlıkları yerinden sökülüştür. Kent ormanında 2 adet çeşme bulunmaktadır, çeşmelerden birinin musluğu çıkarılmıştır. Bunların yanı sıra ağaç gövdesi formundaki çeşme, kent ormanına görsel değer katmaktadır (Şekil 9).

Şekil 9: Bartın Kent Ormanı'ndaki çeşme ve tuvaletlerin durumu.

Yoğun kullanımın olduğu yaz aylarında, kent ormanındaki çöplerin fazlalığı dikkat çekmektedir. Sıklıkla toplanmayan çöpler, kent ormanında etrafa yayılmış durumdadır

(Şekil 10). Kullanıcılarla yapılan anketlerde de, çoğunlukla çöplerin durumundan şikayet edilmektedir. Ayrıca, çocuk oyun alanlarının bitişiğinde, kamelyaların kenarlarında ve alana dağılmış olarak bulunan çöpler, sağlıklı bir ortam oluşturmaktadır.

Kent ormanlarında ateşli piknik yapılması, 2006 yılında yayınlanan Mesire Yerleri Yönetmeliğine göre yasaklanmıştır. 2013 yılında çıkarılan yönetmelikte ise bu ifade kaldırılmıştır. Fakat incelenen kent ormanlarında, işletme şefleri ile görüşmelerden alınan bilgiler doğrultusunda kent ormanlarının sık yapısı ve çoğunlukla ormana bitişik araziler olması nedeniyle ateşli piknik yapımı için bir düzenek kurulmamıştır. Mangal yakmanın yasak olduğunu gösteren tabelalar kent ormanından kaldırılmamıştır. Şekil 10'da da görüldüğü üzere piknik masalarının, kamelyaların yanında kullanıcılar kendi oluşturdukları yakma düzeniyle bu eylemlerini sürdürmektedirler.

Şekil 10: Bartın Kent Ormanı'ndaki çöplerin durumu.

3.2.3 Bolu Kent Ormanı

Bolu Kent Ormanı 2005 yılında kurulmuştur. Şehir merkezine 13 km uzaklıkta bulunmaktadır. Etrafında yerleşim yeri yoktur. D-100 karayolu ile Abant kavşağının köşesinde yer alır. Bolu kent merkezinden ticari minibüslerle ulaşım sağlanabilmektedir.

Şehir merkezinde veya kent ormanı bağlantı yolu kavşağında hiçbir yönlendirme tabelası bulunmamaktadır. Oysa, D-100 karayolundan ayrılan kavşakta, kent ormanı girişinde, Abant Gölü Tabiat Parkının tabelası vardır. Bolu Kent Ormanı bu tabelanın gölgesinde kalmaktadır ve bilinirliği azdır.

Kent ormanı 2011 yılında 10 yıllığına Bolu Belediyesi'ne kiraya verilmiştir. 2014 yılında yapılan arazi çalışmalarında kent ormanının alanı 131,00 ha olarak belirtilmekte iken, 2016 yılında OGM 'den alınan bilgiler doğrultusunda alanı 125,00 hektara düşürülmüştür. Kent ormanından ayrılan 6,00 ha alanın niteliğinin mesire yeri olacağı bilgisi orman işletme şefi ile yapılan görüşmelerde elde edilmiştir.

Şekil 11: Bolu Kent Ormanı girişi.

Saha geçmişinde doğal ormandır, hafif eğimli araziye sahiptir. Yürüyüş, spor, piknik ve manzara seyri için uygun donanımına sahiptir. Şekil 11'de kent ormanı girişi ve otopark olarak ayrılan bölüm yer almaktadır. Kent ormanındaki ağaç gövdelerine çevrelenmiş oturma alanları, ağaç gövdelerini birleştiren tahta parçalar estetik görüntü sağlayan şekillerdir. Alanda üst tabakada göknar ve sarıçam bulunmakta, alt tabakada ise meşe, kayın ve gürgen gençlikleri yer almaktadır. Açık alanlarda kuşburnu, buğdaygiller ve çayır otları bulunmaktadır. Gölgeleme etkisi yüksektir. Kapalılığı 0,7 - 0,9 'dur.

Kent ormanında bulunan yabani hayvan türü sayısı nispeten çeşitlidir. Kent merkezinden uzaklık bu çeşitliliğin oluşumunda etkilidir. Belirlenen yaban hayvanları; yaban domuzu, sansar, tilki, sincap, boz ayı, karayılan, karaca, çakaldır. Bunların yanı sıra; şahin, çıvgın, ispinoz, baştankara türleri, karatavuk, serçe, kestane kargası, çütre, kızılgerdan ve çıt kuşu gibi kuş türleri de mevcuttur (Tablo 10).

Bolu kent ormanının otoyolun bitişiğinde olması gürültü kirliliği yaratabilmektedir. Kent ormanındaki yürüyüş yolu sık orman örtüsü içerisinde geçmektedir. Yürüyüş yolu kenarında bulunan veya kent ormanı içerisindeki ağaç gövdelerini çevreleyen banklar, oturma grupları ve estetik ağaç gövdeleri üzerinde bulunan bilgilendirme tabelaları görsel açıdan olumlu etki yaratmaktadır. Yürüyüş yolunda bulunan orman toprağının yağmur suyuyla taşındığı gözlenmiştir. Bu durum yürüyüş açısından güçlük oluşturmaktadır. Kent ormanında yürüyüş, kent içi bir yeşil alanda olmaktan çok orman içlerinde gezinti hissi uyandırmaktadır. İç kısımda bulunan orman içi açıklığa giden yol ıssız ve ürkütücü görüntü vermektedir. Bu yüzden kullanıcıların çoğu kent ormanı girişinden 200-300m ilerideki seyir terası, yağmur barınağı ve spor alanlarının bulunduğu bölümü bilmemektedir.

Kent ormanında giriş (kontrol) kulübesi, kamelya, seyir terası, yağmur barınağı, çeşme, yürüyüş yolları, çocuk oyun alanı, spor alanı, tuvalet ve otopark bulunmaktadır. Kamelyaların içerisinde piknik masaları yoktur, sabit banklar mevcuttur. Bu yapılarda hasarlar mevcuttur. Girişte bulunan kent ormanı krokisi silinmiş ve okunamamaktadır. Kırık bankların bulunması alanda yenileme çalışması yapılmadığının göstergesidir. Kent ormanının neredeyse her bölümünde ateşli piknik yapılmış, banklar yerinden sökülüp ateş yakmak için kullanılmış, kamelya ve piknik masaları yoğun şekilde zarar görmüştür. Çeşmenin ağzı tıpalı ve su akmamaktadır. Şekil 12’de kent ormanında bulunan tanıtım krokisi, çeşme, çocuk oyun alanı ve oturma grupları yer almaktadır.

Yıllık ortalama ziyaretçi sayısı 2500-3000 kişidir. Bu sayı Bolu OBM dosyalarında elde edilmiş olup kullanıcı sayısını açıklayan kesin bir rakam değildir. Kent ormanında yaz ayları ve hafta sonu yapılan anket çalışmalarında 2-3 ziyaretçi ile görüşülebilmektedir. Söz konusu durum ziyaretçi sayısının azlığına açıklık getirebilmektedir. Bolu kent ormanının daha çok alkol tüketimi için kullanıldığı anlaşılmıştır. Giriş kulübesinin de bu amaçla kullanıldığı gözlemlenmiştir.

Tablo 10: Bolu Kent Ormanı'na ait genel bilgiler.

Kent Ormanı Adı	Bolu Kent Ormanı
İli / İlçesi	Bolu / Merkez
İşletmesi	Bolu Orman Bölge Müdürlüğü
Tescil Tarihi	2005
Alanı (ha)	125,00 ha
Konumu	Kentin dışında
Rakımı	800 - 880m
İl/ İlçe merkezine Uzaklığı	13km
Ağaç Türü Sayısı	İbrelî: 2 (göknar, sarıçam) Yapraklı: 3 (meşe, gürgen, kayın)
Hayvan Türü Sayısı	Memeli: 8 (yaban domuzu, sansar, tilki, sincap, boz ayı, karayılan, karaca, çakal) Kuş: 11 (şahin, çıvgın, ispinoz, baştankara türleri, karatavuk, serçe, kestane kargası, çütre, kızılgerdan, çit kuşu, kızıl şahin)
Sahanın Önceki Durumu	Doğal Orman
Yıllık Ortalama Ziyaretçi Sayısı	2500-3000 kişi
Personel Sayısı	Yok
Üst Yapı Tesisleri	Giriş kulübesi, kamelya, seyir terası, yağmur barınağı, çeşme, yürüyüş yolları, çocuk oyun alanı, spor alanı, tuvalet, otopark.
Altyapı Tesisleri	Yol, kanalizasyon
Sınırlayıcı Faktörler	Otoyol
İşlevleri	Piknik, yürüyüş, manzara seyri, spor
Kent Ormanının Eğimi	Hafif

Şekil 12: Bolu Kent Ormanı'nda bulunan tesisler.

Kent ormanı girişinden başlayarak yoğun bir katı atık örtüsü ile karşılaşılmaktadır. Yürüyüş yolundaki banklardan biri kırılmış, yakılmak için giriş kısmına sürüklenmiştir. Ağaç dallarına içki kutuları ve pet şişelerin asıldığı görülmüştür. Kamelyadan giriş yoluna kadar uzanan mum ve gül yaprakları, yoğun olarak çevrede bulunan içki şişeleri kullanıcı profilini göstermektedir (Şekil 13). Bolu Kent Ormanındaki alana yayılmış çöplerin dışında çöp kutularının aşırı dolu olduğu gözlenmemiştir. Bunların yanı sıra arazi çalışmaları sırasında kent ormanındaki çöpleri toplayan ve piknik yapacakları yerleri temizleyen kullanıcılara da rastlanmıştır. Kent ormanı çevresinde hayvan otlatmacılığı yapan kişiler de mevcuttur.

Şekil 13: Bolu Kent Ormanı'ndaki hasarlar.

3.2.4 Düzce Kent Ormanı

Düzce Kent Ormanı 2011 yılında tescil edilmiştir. Kent merkezine 7 km uzaklıkta bulunmaktadır ve çevresinde Gürcüasar, Akbıyık, Çakırlar ve Tokuşlar köyleri mevcuttur. Alanı 117,02 ha' dır. Yerleşim yerleri arasında bulunan kent ormanına düzce kent merkezinden; otobüsle, dolmuşla veya yürüyerek ulaşım sağlanabilmektedir. Kent ormanı bitişiğinde Kalıcı Konutlar yer almaktadır. Kent ormanı 2007 yılında 3 yıllığına bir şirkete kiraya verilmiştir. 2011 yılında ise başka bir özel şahsa 10 yıllığına kiraya verilmiştir.

Şekil 14: Düzce Kent Ormanı girişi ve manzarası.

Kent ormanında bulunan üst yapı tesisleri ahşap niteliktedir. Bunlar; giriş (kontrol) kulübesi, kamelya (Şekil 14), seyir terası, gözlem kulesi, çeşme (5-6 adet), yürüyüş yolları, spor alanı, kır gazinosu ve tuvalettir (2 adet) (Tablo 10). Kent ormanı açılışından sonra önemli bir yenileme çalışması görmemiştir. Çeşmelerin fazlalığı kullanıcılar açısından olumlu durumdur. Fakat çeşmelerde suların akmadığı, kullanıcılar tarafından Orman İşletme Müdürlüğüne şikayet dilekçesi ile bildirilmiştir.

Tablo 11: Düzce Kent Ormanı'na ait genel bilgiler.

Kent Ormanı Adı	Düzce Kent Ormanı
İli / İlçesi	Düzce / Merkez
Bağlı Bulunduğu Müdürlük	Bolu Orman Bölge Müdürlüğü
İşletmesi	Özel Şahıs
Tescil Tarihi	2011
Alanı (ha)	117,02 ha
Konumu	Kentin bitişiğinde
Rakımı	150 m
İl/ İlçe merkezine Uzaklığı	7 km
Ağaç Türü Sayısı	İbrelî: 2 (radiata çamı, sarıçam) Yapraklı: 3 (kayın, gürgen, meşe) Diğer: 5 (kuşburnu, buğdaygiller, döngel, çayırotları, böğürtlen)
Hayvan Türü Sayısı	Memeli: 5 (yaban domuzu, tavşan, tilki, çakal, sincap) Kuş: 7 (dağ güvercini, şahin, serçe, ispinoz, çıvgın, kumru, alakarga)
Sahanın Önceki Durumu	Ağaçlandırma Sahası
Yıllık Ortalama Ziyaretçi Sayısı	10.000 kişi
Personel Sayısı	Yok
Üst Yapı Tesisleri	Giriş (kontrol) kulübesi, kamelya, seyir terası, gözlem kulesi, çeşme (5-6 adet), yürüyüş yolları, spor alanı, kır gazinosu, tuvalet (2 adet)
Altyapı Tesisleri	Yol, su (deposu var), kanalizasyon, elektrik (hattı mevcut)
Sınırlayıcı Faktörler	Yerleşim yeri
İşlevleri	Piknik, yürüyüş, manzara seyri, spor
Kent Ormanının Eğimi	Hafif

Düzce Kent Ormanı; ilk olarak 158 ha olarak tescil edilmiştir fakat kullanıcıların ateşli piknik yapma isteğini kontrol altına almak için, yaklaşık 41 ha' lık kısmı, C tipi mesire yerine dönüştürülmüştür. Bu nedenle çocuk oyun alanı, banklar, tuvalet gibi üstyapı tesislerinin bir kısmı mesire yeri sınırları içinde kalmıştır (Şekil 15).

Şekil 15: Düzce Kent Ormanı sınırından çıkarılan tesisler.

Kent ormanı ilan edildiği 2011 yılından önce ağaçlandırılan bir orman alanıdır. Yürüyüş, spor, piknik ve manzara seyri için uygun donanımına sahiptir. Kent ormanı içindeki açıklıklardan Düzce şehrinin panoramik manzarası seyredilebilmektedir. Şekil 16'da kent ormanında bulunan kamelya, seyir terası, kent ormanı krokisi, çeşme ve müstecirin işletmesi bulunmaktadır.

Düzce Kent Ormanı'nda hâkim ağaç türleri sarıçam ve radiata çamıdır, yer yer meşe, gürgen ve kayın türleri de karışıma katılmaktadır. Alt örtüde ise kuşburnu, buğdaygiller, döngel, çayırotları ve böğürtlen türleri yer almaktadır.

Hayvan türleri ise; yaban domuzu, tavşan, tilki, çakal ve sincaptır. Kuş çeşitliliği bakımından da nispeten zengindir. Dağ güvercini, şahin, serçe, ispinoz, çıvgın, kumru ve alakarga kuş türleri bulunmaktadır.

Şekil 16: Düzce Kent Ormanı'nda bulunan tesisler.

Düzce Kent Ormanı'nda yol ve kanalizasyon altyapı hizmetleri vardır. Bunun dışında su deposu da yer almakta olup alandan elektrik hattı geçmektedir. Kent ormanı dosyasından alınan söz konusu işlevler sorgulanmaktadır. Şekil 17'de görüldüğü üzere tuvalet giderleri kırılmış ve kullanılamayacak şekilde tahrip olmuştur. Çeşmeler akmamaktadır.

Kent ormanı içlerinde, seyir terasının altında katı atıklar bulunmaktadır. Çevresinde içki şişeleri gözlenmiştir. Yoğun kullanımın olduğu yaz aylarında katı atık depoları dolup taşmaktadır. Bu durum kullanıcı yoğunluğunu etkileyebilmektedir. Katı atıkların kent ormanından zamanında alınmaması sağlıksız bir ortam oluşturduğu gibi sokak hayvanları ve rüzgarlarla kent ormanı içlerine taşınabilmektedir.

Düzce Kent Ormanı'nın yıllık ortalama ziyaretçi sayısı 10 000 'dir. Bu değer Bolu OBM'de bulunan Düzce Kent Ormanı dosyasından elde edilmiştir. Kurulduğu yıllarda saptanan ortalama bir sayıdır.

Şekil 17: Düzce Kent Ormanı'ndaki hasarlar ve çöplerin durumu.

3.2.5 Gerede Kent Ormanı

Gerede Kent Ormanı 2011 yılında kurulmuştur. Gerede ilçe merkezine 500 m – 1 km uzaklıkta bulunmaktadır, ulaşım olanakları kolaydır. İlçe merkezinden yürüyerek veya özel araçla gelmek mümkündür. Kent ormanı alanı 2014 yılında yapılan incelemelerde 108,33 ha olarak bulunmuştur. Fakat 2016 yılında OGM kayıtlarında 98,30 ha olarak belirtilmiştir. 10,03 ha'lık kısmın kent ormanı dışına çıkarıldığı anlaşılmaktadır. Şekil 18'de kent ormanı içerisindeki giriş kulübesi ve mescit yer almaktadır.

Şekil 18: Gerede Kent Ormanı girişi.

Kent ormanı yakınında ilçenin katı atık alanı ve organize sanayi bölgesi bulunmaktadır. Bu tesisler kent ormanı için sınırlayıcı faktörlerdir ve kullanım yoğunluğunu etkilemektedir. Yıllık ortalama ziyaretçi sayısı 100 kişidir. Bu değer; orman işletme şefinden alınan yaklaşık bir sayıdır. Ziyaretçi sayısının çok az olduğu bu değerden de anlaşılabilmektedir.

Tablo 12: Gerede Kent Ormanı'na ait genel bilgiler.

Kent Ormanı Adı	Gerede Kent Ormanı
İli / İlçesi	Bolu / Gerede
İşletmesi	Bolu Orman Bölge Müdürlüğü
Tescil Tarihi	01.12.2011
Alanı (ha)	108,334 ha
Konumu	Kentin bitişiğinde
Rakımı	1350m
İl/ İlçe merkezine Uzaklığı	500m
Ağaç Türü Sayısı	İbrelî: 1 (sarıçam)
Hayvan Türü Sayısı	Memeli: 4 (tavşan, çakal, geyik, karaca)
Sahanın Önceki Durumu	Dikim Sahası
Yıllık Ortalama Ziyaretçi Sayısı	100 kişi
Personel Sayısı	Yok
Üst Yapı Tesisleri	Giriş kulübesi, kamelya, seyir terası, çeşme, yürüyüş yolları, çocuk oyun alanı, tuvalet, otopark, yönlendirme tabelaları
Altyapı Tesisleri	Yol, su, elektrik (hattı mevcut)
Sınırlayıcı Faktörler	Sanayi, çöplük
İşlevleri	Piknik, yürüyüş, manzara seyri, spor
Kent Ormanının Eğimi	Düz

Kent ormanında bulunan üstyapı tesisleri tescil tarihinden çok sonra inşa edilmiş ve yeni durumdadır. Bu nedenle fazla hasar görmemiştir. Yapımı tamamlanan üstyapı tesisleri; giriş (kontrol) kulübesi, mescit, kamelya, seyir terası, çeşme, yürüyüş yolları, çocuk oyun alanı, spor alanı, tuvalet, otopark, yönlendirme tabelalarıdır. Kent ormanı içerisinde ateşli piknik yapılabilecek özel bir alan yoktur. Fakat kamelyaların kenarlarında ateşli piknik yapıldığı anlaşılmaktadır. Altyapı hizmetleri; yol ve sudur, elektrik ise hat olarak mevcuttur. Altyapı hizmetlerinde eksiklikler bulunsa da kullanıcıların rekreasyon hizmetlerine cevap verebilecek niteliktedir. Yürüyüş, spor, piknik, manzara seyri için uygun donanıma sahiptir (Tablo 12). Kent ormanı içerisinde sürekli bulunan bir görevli yoktur. Orman işletme personeli kontrol amaçlı belirli aralıklarla alanı ziyaret etmektedir.

Gerede kent ormanı eğimi düzdür. 1981 yılında yapılan sarıçam dikim sahası üzerine kurulmuştur. Bu yüzden sahadaki tek ağaç türü, sarıçamdır. Ağaçlandırma sahasında

yaklaşık 35 yıllık orta yaşlı ağaçlar alanı kaplamaktadır. Kent ormanı olarak tesis edilen sahada ağaçlar sık ve düzgün gövdelere sahiptir. Rekreasyon alanlarında değişik şekilde eğri gövdeler kullanıcıların ilgilerini çekmektedir. Manzara seyri ve görsel çekiciliğin öne çıkması gereken rekreasyon alanlarında tek tip, düzgün gövdeli ağaçlar kullanıcıları cezpt etmemektedir.

Hayvan türü bakımından fazla zengin değildir. Alanda tavşan, çakal, geyik ve karaca türleri bulunmaktadır.

Kent ormanındaki bazı kamelyaların içerisinde piknik masaları yer almamaktadır (Şekil 19). Bunun yerine sabitlenmiş banklar görülmektedir. İncelenen birkaç kent ormanında da aynı durum söz konusudur (Kastamonu, Bolu kent ormanı vb.). OBM' lerden alınan bilgiye göre; daha önce konulan piknik masaları gelen ziyaretçilerce yerlerinden taşınmıştır, önlem olarak ağaç çevresine sabit bankların konulduğu belirtilmiştir.

Şekil 19: Gerede Kent Ormanı'ndaki tesisler.

3.2.6 Karabük Kent Ormanı

Karabük Kent Ormanı 2005 tarihinde kurulmuştur. Çalışma alanı kapsamındaki kent ormanları içerisinde şehir merkezine en yakın bulunan kent ormanıdır. 2014 yılında yapılan arazi çalışmalarında alanı 100,00 ha olarak belirtilmiştir. Fakat 2016 yılında OGM'den alınan bilgilerde 37,42 alana sahip olduğu görülmüştür. Geçen iki yıllık süreçte 62, 58 ha 'lık alan kent ormanı dışına çıkarılmıştır.

Kent ormanına ulaşım imkanı kolaydır. Dolmuş, otobüs ve yürüyerek ulaşım sağlanabilmektedir. Şekil 20'de Karabük Kent Ormanı girişi ve çevresindeki yerleşim yerleri görülebilmektedir. Kent ormanının işletmesi özel şahıstadır. Bu işletmeci girişin hemen yanında bulunan zıpzıp ve büfedeki ürünlerden gelir sağlamaktadır. Kent ormanının büfesi ve çevresindeki bölümü işleteceği alan olarak görmektedir. Bu nedenle piknik masaları çoğunlukla bu alanda bulunmaktadır.

Şekil 20: Karabük Kent Ormanı girişi.

Kent Ormanında bulunan üst yapı tesisleri; giriş (kontrol) kulübesi, piknik masası, kamelya, banklar, seyir terası, çeşme, yürüyüş yolları, çocuk oyun alanı, spor alanı, tuvalet (1 adet), otopark, gölet (2 adet yapay), yönlendirme ve bilgilendirme tabelaları, kafeteryadır. Yol, su, kanalizasyon ve elektrik altyapı hizmetleri bulunmaktadır (Tablo 13). Kafeteryanın çevresinde aydınlatma vardır. Bu sayede akşamları da kullanıma uygundur.

Alan geçmişinde bir ağaçlandırma sahasıdır. Yürüyüş, piknik ve manzara seyri için uygun donanıma sahiptir. Kent merkezine yakınlığı nedeniyle ziyaretçi yoğunluğu iyi

durumdadır. Yıllık ortalama ziyaretçi sayısı 18 000 kişi olarak belirtilmektedir. Bu değer; Orman İşletme Şefi ile görüşülerek elde edilmiş ortalama bir değerdir.

Tablo 13: Karabük Kent Ormanı'na ait genel bilgiler.

Kent Ormanı Adı	Karabük Kent Ormanı
İli / İlçesi	Karabük / Merkez
İşletmesi	Zonguldak Orman Bölge Müdürlüğü
Tescil Tarihi	2005
Alanı (ha)	100,00 ha
Konumu	Kentin bitişiğinde
Rakımı	278 m
İl/ İlçe merkezine Uzaklığı	Şehir merkezinde
Ağaç Türü Sayısı	İbrelili: 2 (karaçam, kızılçam) Yapraklı: 1 (meşe) Çalı Türleri: 10 (ardıç, böğürtlen, menengiç, ateş diken, akçakesme, karaçalı, sumak, sandal, alıç, dağ muşmulası)
Hayvan Türü Sayısı	Memeli: 7 (yaban domuzu, tilki, tavşan, toprak faresi, sansar, sincap, kaplumbağa) Kuş: 7 (sıvacı kuşu, , saksagan , ağaçkakan, ibibik, baştankaralar, tahtalı güvercin, kestane kargası)
Sahanın Önceki Durumu	Plantasyon Sahası
Yıllık Ortalama Ziyaretçi Sayısı	18,000 kişi
Personel Sayısı	Yok
Üst Yapı Tesisleri	Giriş (kontrol) kulübesi, kamelya, banklar, seyir terası, gözlem kulesi, çeşme, yürüyüş yolları, çocuk oyun alanı, spor alanı, tuvalet, otopark, yönlendirme ve bilgilendirme tabelaları, gölet (2 adet yapay), kafeterya.
Altyapı Tesisleri	Elektrik, yol, su, kanalizasyon
Sınırlayıcı Faktörler	Yerleşim yeri
İşlevleri	Piknik, yürüyüş, manzara seyri
Kent Ormanının Eğimi	Orta

Karabük Kent Ormanı'na araçla girişe izin verilmemektedir. Bunu önleyen levhalar ve çitler mevcuttur. Giriş kısmında bulunan otoparkın araç kapasitesi düşüktür. Fakat kent ormanı yakınlarında yol kenarına park etmek mümkün olduğundan kullanıcılar tarafından

sorun olarak görülmemektedir. Girişin hemen yanında bulunan giriş kulübesi ahşap niteliklidir. Alandaki incelemeler ve anket çalışması sırasında herhangi bir görevlinin bu alanı kullandığı saptanmamıştır.

Kent ormanında bulunan kamelyaların içerisinde piknik masaları yoktur. Bazı kamelyalarda banklar bile mevcut değildir. Koşu yolu, toprak ve çakıl kaplıdır. Kent ormanının bitişiğinde bulunan başka bir rekreasyon alanının koşu yolu ile bağlantısı vardır. Bu uzun koşu yolundan yararlanan fazla sayıda kullanıcı ile karşılaşmıştır. Yürüyüş yolu kenarlarında dikili ve kesilmiş kuru ağaç gövdeleri görsellik açısından olumlu etki yaratmaktadır. Yapay gölet ve asma köprü etrafında ahşap direkler yerleştirilmiştir. Estetik yürüyüş yolları vardır. Yürüyüş yolunda yer yer yokuşların bulunması, her yaşta kullanıcıyı cezp etmektedir. Fakat yağışlı günlerde yağmur sularının yüzeysel akışla orman toprağını kaydırması ve çamurlu alanlar oluşturması sorun olarak görülebilir. Kullanıcıların bu koşullara rağmen rekreasyon ve spor gibi etkinliklerine devam ettiği arazi çalışmaları sırasında gözlemlenmiştir.

Şekil 21: Karabük Kent Ormanı'ndaki yol ağı.

Şekil 21'de Karabük Kent Ormanı'ndaki ahşap köprü ve kent ormanı yürüyüş yolunda bulunan görsel öğeler yer almaktadır. Karabük kent ormanında kullanıcı profili ikiye ayrılabilir. Bunlardan biri uzun koşu yolu ve spor aletlerini, sabah ve ikindi saatlerinde kullanan ziyaretçiler ve diğeri orman kafenin önünde bulunan piknik masalarını kullanan ve kent ormanının iç kısmına fazla kullanmayan ziyaretçilerdir. Şekil 21'de görülen spor alanlarının gelen ziyaretçilerce aktif olarak kullanıldığı arazi çalışmaları gözlenmiştir. Kent ormanı özellikle hafta içi gündüz emekliler tarafından kullanılmaktadır.

Şekil 22: Karabük Kent Ormanı'ndaki tesisler.

Kent ormanında bulunan 2 adet çeşmenin muslukları yoktur. Bu nedenle kullanım dışıdır. Asma köprü içinde bulunan parçalardan bir kısmı söküldüğü için köprüden geçmek tehlike oluşturmaktadır. Tuvaletler iyi durumdadır ve aktif olarak kullanılmaktadır (Şekil 22).

Karabük kent ormanındaki ağaçlar genç yaşta olduğundan yaz aylarında fazla gölge etkisi yapamamaktadır. Kızılçam, karacam ve meşeden oluşan asli ağaç türlerinin yanında sandal, akçakesme, karaçalı, menengiç, sumak, alıç, dağ muşmulası, ardıç, böğürtlen, ateş diken ve böğürtlen çalı türleri ile eğrelti, ısırgan, çayır otları, deve diken, papatya ve mantardan oluşan bir bitki örtüsü mevcuttur.

Fauna çeşitliliğine bakıldığında; tavşan, tilki, sansar, toprak faresi, sincap, kaplumbağa, yaban domuzu gibi memeli türleri ve kemirgenler ile sıvacı kuşu, saksagan, ağaçkakan, ibibik, baştankaralar, tahtalı güvercin, kestane kargası gibi kuş türleri bulunmaktadır. Bunun dışında 2-3 köpekten oluşan köpek barınağı yer almaktadır.

Şekil 23: Karabük Kent Ormanı manzara noktaları.

Karabük Kent Ormanının arka kısmında dağ, ön kısmında kent merkezi bulunmaktadır. Bu nedenle yüksek mevkiye yapılan gözlem kulesi ve seyir terası ile kent merkezi manzarası seyredilebilmektedir. Ağaçlandırma alanına yapılan kent ormanının arka kısmındaki sekiler görülebilmektedir. Asma köprünün her iki tarafında da yapay gölet planlanmış fakat biri, sıcak yaz aylarında kurumuştur (Şekil 23).

İncelenen kent ormanları arasında en çok üst yapı tesisine sahip kent ormanıdır. Bununla birlikte ilanından sonra geniş çaplı tadilat görmemiştir. Arazi çalışmaları sırasında orman işletme müdürlüğünden gelen işçilerin kent ormanını temizlediği gözlemlenmiştir.

Şekil 24: Karabük Kent Ormanı'nda tesislerdeki hasarlar.

Kent ormanının giriş kısmında sürekli işletmecinin bulunmasından dolayı bu kısımda hasarlar yoktur. Hasarlar daha çok arka kısmında görülmektedir. Seyir terası, gözlem kulesi ve kamelyalar bu bölümdedir. Seyir terasının zemini ve korkulukları sökülüp, alt katta bulunan tuvaletler kırılmış ve ocak zarar görmüştür. Bu yüzden tehlikeli durumdur. Seyir terasının iç ve dış duvarlarını şekiller ve yazılar kaplamaktadır (Şekil 24). Kamelyalarda, seyir terasının içinde ateşli piknik yapıldığı ve buralara zarar verildiği arazi gözlemlerinde tespit edilmiştir.

Şekil 25'de görülen çocuk oyun alanının büyük kısmı ahşap malzemeden yapılmıştır. Kent ormanındaki piknik masalarının tümü kafeterya önünde bulunmaktadır. Kafeteryanın arkasında işletmeciye ait olduğu anlaşılan küçük sebze bahçesi yer almaktadır. Yapılan arazi ve anket çalışmasında; kullanıcılarından bazıları kafeteryayı evi gibi kullanan işletmeciden şikayetlerini dile getirirken kimileri bu durumdan memnundur. Diğer kent ormanlarından farkla 3 adet köpeğin bulunduğu köpek barınağı dikkat çekmektedir.

Şekil 25: Karabük Kent Ormanı’ndaki donatı elamanlarının birkaçı.

3.2.7 Kastamonu Kent Ormanı

Kastamonu Kent Ormanı; Ankara - Kastamonu yolu üzerinde yer almaktadır. Kent Ormanı 2005 yılında kurulmuştur, 37,24 ha alana sahiptir. Arazi incelemeleri sırasında ihaleye açılan kent ormanı 2014 yılında özel şahsa kiralanmıştır. Şehir merkezine 15 km uzaklıktadır. Çevresinde yerleşim yeri bulunmamaktadır. Yalnızca özel araçla ulaşım sağlanabilen kent ormanının ziyaretçi yoğunluğu fazla değildir.

Şekil 26’da kent ormanının girişi ve bir kütüğe çakılı, ormanı koruma yemini içeren sözler yer almaktadır. Diğer kent ormanlarında olduğu gibi tabelası değiştirilerek “Kastamonu Şehir Ormanı” na dönüştürülmüştür. Karayolu kenarında bulunan kent ormanı ziyaretçileri genelde bu yolu kullanan kişilerdir. Girişin hemen önünde karayolundan çakıllarla ayrılan otopark yer almaktadır.

Şekil 26: Kastamonu Kent Ormanı girişi.

Kent Ormanındaki üst yapı tesisleri; giriş (kontrol) kulübesi, seyir terası, gözlem kulesi, yöresel ürün satış yeri, yürüyüş yolları, çocuk oyun alanı, yağmur barınağı, tuvalet, otopark, yönlendirme ve bilgilendirme tabelaları, alt kısmı açık kır gazinosudur. Piknik masaları yoktur. Orman Bölge Müdürlüğünden alınan bilgiye göre koyulan piknik masaları bazı kullanıcılar tarafından sökülüp taşınmıştır. Banklar ağaç çevrelerine sabitlenmiştir. Kent ormanında çeşme yoktur. Alanda piknik masalarının bulunmaması ve çeşmelerin olmaması kullanıcı yoğunluğunu etkileyebilmektedir. Tuvaletlerin çalışır durumda olduğu saptanmıştır (Tablo 14).

Kent ormanı geçmişinde doğal ormandır. Doğal orman görüntüsü ve yapıların dayanıklı ahşap oluşu kent ormanı için olumlu bir etkidir. Ağaçların gölge etkisi rekreasyon etkinliği için iyi durumdadır. Kastamonu OBM 'deki kent ormanı dosyasından alınan bilgilere göre; yürüyüş, piknik ve manzara seyri işlevleri vardır. Hafif eğimli olması, kent ormanının yüksek tepelikte bulunmaması, ibrelili ağaçların yoğunlukta bulunması gibi faktörler düşünülürse manzara seyri etkinliği gerçekleştirilmesi fazla mümkün değildir.

Kastamonu Kent Ormanı ağaç türü çeşitliliği bakımından zengin değildir. Hâkim tür; sarıçam ve karaçamdır. Buna yer yer meşe, üvez, titrek kavak ve aksöğüt de katılım yapmaktadır (Tablo 14).

Hayvan türü çeşitliliği orta düzeydedir. Kent ormanındaki hayvan türleri; yaban domuzu, karaca, çakal ve sansardır. Bunun yanı sıra birçok kemirgen türü de bulunmaktadır. Kuş türü çeşitliliği bakımından diğer kent ormanlarına kıyasla zengindir. Serçe, ispinoz, çulluk,

çıvgın, söğüt serçesi, alakarga, şahin, karatavuk, ardıçkuşu, kızılgerdan, baştankara ve ağaçkakanlar alanda bulunan kuş türlerine örnektir (Tablo 14).

Tablo 14: Kastamonu Kent Ormanı'na ait genel bilgiler.

Kent Ormanı Adı	Kastamonu Kent Ormanı
İli / İlçesi	Kastamonu / Merkez
Bağlı Bulunduğu Müdürlük	Kastamonu Orman Bölge Müdürlüğü
İşletmeci	Özel Şahıs
Tescil Tarihi	2005
Alanı (ha)	37,24 ha
Konumu	Kentin dışında
Rakımı	775 m
İl/ İlçe merkezine Uzaklığı	15 km
Ağaç Türü Sayısı	İbrelî: 2 (karaçam, sarıçam) Yapraklı: 4 (meşe, üvez, titrek kavak, aksöğüt)
Hayvan Türü Sayısı	Memeli: 5 (yaban domuzu, karaca, çakal, sarsar ve birçok kemirgen türü) Kuş: 12 (serçe, ispinoz, çulluk, çıvgın, söğüt serçesi, alakarga, şahin, karatavuk, ardıçkuşu, kızılgerdan, baştankara, ağaçkakan)
Sahanın Önceki Durumu	Doğal Orman
Yıllık Ortalama Ziyaretçi Sayısı	1000 kişi
Personel Sayısı	1 Muhafaza Memuru
Üst Yapı Tesisleri	Giriş (kontrol) kulübesi, seyir terası, gözlem kulesi, yöresel ürün satış yeri, yürüyüş yolları, çocuk oyun alanı, yağmur barınağı, tuvalet, otopark, yönlendirme ve bilgilendirme tabelaları, alt kısmı açık kır gazinosu
Altyapı Tesisleri	Yol, su (deposu var), kanalizasyon
Sınırlayıcı Faktörler	Karayolu
İşlevleri	Piknik, yürüyüş, manzara seyri
Kent Ormanının Eğimi	Hafif

Kent ormanında yapılan arazi incelemelerinde sakin ve sessiz bir yapısının bulunduğu söylenebilir. Bu durumu kullanıcı yoğunluğunun az olması etkileyebilmektedir. Fakat

karayolu bitişiğinde bulunması ve kent ormanını kara yolundan ayıran bitki çitinin bulunmaması gürültü kirliliğine neden olabilmektedir.

Kastamonu Kent Ormanı'nın altyapı özelliklerinin niteliklerine bakıldığında; su deposunun olduğunu, fakat çalışan bir çeşmenin bulunmadığını söylemek mümkündür. Uygun bir yol ağı bulunmasına rağmen; kullanıcıların genelde kent ormanının düzlükte bulunan kısmını kullandığı ve kent ormanını gezecek derecede uzun kalmadıkları saptanmıştır. Kent ormanı daha çok Kastamonu iline giriş çıkışlarda uğrak yeri, mola yeri olarak görülmektedir. Yıllık ortalama ziyaretçi sayısı 1000 kişidir ve Kastamonu OBM' den alınan yaklaşık bir değerdir. Kullanıcı sayısındaki bu azlık kent ormanının temizliğini de etkilemektedir. Çöp kutularında, uzun süre kullanılmadığı için oluşan örümcek ağları vardır. Ayrıca alandaki yürüyüş yolunu genç ağaçların sardığı gözlemlenmiştir.

Arazi çalışmaları sırasında, bir muhafaza memurunun tüm gün boyunca kent ormanında koruma görevi yaptığı gözlemlenmiştir. Bu görevlinin ziyaretçilerin kullarımlarını belirli direktiflerle engellediğı saptanmıştır. Salıncakları kullanan orta yaşlı kullanıcıları uyarmakta, gelen her kullanıcıya kent ormanında ateşli piknik yakılmadığını, kent ormanı işlevinin genelde koşu ve manzara seyri olduğunu yinelemektedir.

Şekil 27: Kastamonu Kent Ormanı'ndaki estetik yapılar ve tabelalar.

Kastamonu Kent Ormanı'nın girişinde birçok bilgilendirme tabelası yer almaktadır. Bunlar ahşap malzemelerden yapılmış ve kent ormanının tuttuğı karbon miktarı hakkında ağaçların diliyle yazılmış bilgileri içermektedir. Kurumuş ağaç gövdeleri estetik formlarda sunulmuştur (Şekil 27). Tüm bu yapılar kent ormanına görsel katkılar sunmaktadır. Ayrıca bilgilendirici tabelalarda bulunan; ormanların önemi, karbon tutma oranları vb. hakkındaki

bilgiler, toplumdaki orman kavramını geliştirmede önemlidir. Ayrıca insanlarda bu alanların korunması bilincini de geliştirebilir.

Şekil 28: Kastamonu Kent Ormanı'ndaki tesisler.

Kent ormanında; kır gazinosu, yöresel ürün satış yeri, tuvalet, çocuk oyun alanı, seyir terası, gözlem kulesi, ağaç üzerindeki seyir noktası, banklar ve yağmur barınağı yer almaktadır (Şekil 28). Yöresel ürün satışı için düzenlenmiş alanda piknik amaçlı kullanımı engellemek için görevli sık sık kullanıcılara uyarılarda bulunmaktadır. Fakat bu alanlarda satış yapan kişilere de rastlanmamıştır. Kullanıcıların semaver veya piknik tüpü ile ahşap nitelikli yöresel ürün satış yerini kullanma isteği göz önüne alınırsa, görevlinin bu nedenle ziyaretçileri uyardığı düşünülebilir. Fakat kent ormanı içerisinde piknik masasının bulunmaması kullanıcıları bu alana yönlendirmektedir. Bunların yanı sıra; gözlem kulesi ziyaretçi kullanımına açık değildir ve kapısı kilitlidir. Ahşap malzemeden yapılması nedeniyle korunmasının gerekliliği görevli tarafından belirtilmiştir. Ağaç üzerine yapılan merdivenli yapı, incelenen diğer kent ormanlarında bulunmamaktadır ve küçük yaştaki kullanıcıların ilgisini çekebilmektedir. Ağaçların sık tepe yapısı kent ormanındaki manzara seyri etkinliğini kısıtlayabilmektedir.

Şekil 29: Kastamonu Kent Ormanı yürüyüş yolları.

Kastamonu Kent Ormanı doğal orman niteliğini fazlasıyla göstermektedir. Bu durum kullanıcıları cezp edebilir, fakat kent merkezinden uzaklığı kent ormanındaki söz konusu olumlu özelliklere ulaşmayı zorlaştırmaktadır. Ayrıca; Kastamonu kent merkezine daha yakın rekreasyon alanlarının olması ve Kastamonu kentinin zaten orman bakımından zengin olması kent ormanına olan talebi azaltmaktadır. Kullanıcıların azlığı alanda bulunan genç ağaçların yetişmesine olanak vermektedir. Öyle ki; yürüyüş yolunda bulunan fidecikler müdahale edilmezse kent ormanını kaplayabilir.

Şekil 29’da görülen merdivenli yürüyüş yolu tuvalete çıkmaktadır. Kullanıcı sayısının azlığı nedeniyle kent ormanını ıssız olarak nitelendirmek mümkündür. Fakat görevlinin aktif şekilde çalışması, kent ormanının ıssız görüntüsünü azaltabilmektedir.

3.2.8 Safranbolu Kent Ormanı

Safranbolu Kent Ormanı 2006 yılında kurulmuştur. Kent ormanı Bağlar mevkiinde ve ilçe merkezine 3 km uzaklıktadır. 284,90 ha alana sahiptir. Kent ormanına girdikten yaklaşık 200-300 m sonra tesislere ulaşılabilir. İkinci giriş kapısının önünde otopark ve çöp konteynırları yer alır. Giriş kapısının solunda alanın krokisi bulunmaktadır (Şekil 30). Yönetimi belediyeye aittir.

Safranbolu Kent Ormanı rekreasyon yapısına uygun açıklıkta ve gölgelendirme etkisine sahiptir. Ziyaretçilerin çoğunluğunun ev hanımları ve emeklilerin oluşturduğu arazi

incelemeleri sırasında saptanmıştır. Piknik, yürüyüş ve manzara seyri işlevleri vardır, fakat seyir terasları önünde bulunan ağaçlar Safranbolu kentinin manzara seyrini engelleyebilmektedir. Arazi çalışmaları sırasında kullanıcıların bir kısmı bu şikayetlerini dile getirmiştir.

Şekil 30: Safranbolu Kent Ormanı girişi.

Kent Ormanında bulunan üst yapılar; kamelyalar (3 adet), seyir terasları (3 adet), gözlem kulesi, çeşmeler (2 adet), yürüyüş yolları, çocuk oyun alanı, yapay gölet, yağmur barınağı, tuvalet, mescit, otopark, yönlendirme ve bilgilendirme tabelaları ve tarihi Safranbolu evidir. Safranbolu Kent Ormanı hem kullanıcı sayısı fazla hem de üstyapı tesislerindeki tahribatın en az olduğu kent ormanları arasındadır.

Ağaç türü bakımından geniş bir yelpazesi yoktur. 2 ibreli (sarıçam, karaçam), 2 yapraklı (meşe, kayın) ve 5 diğer türler (ardıç, akçakesme, kadıntuzluğu, kızılçık, ateş diken) bulunmaktadır. Arazi çalışmaları sırasında kullanıcıların bu durumdan pek fazla şikayetçi olmadığı görülmüştür.

Hayvan türü sayısı bakımından diğerlerine kıyasla çeşitlidir. Kent ormanında; 10 memeli (tavşan, kaplumbağa, karaca, domuz, ayı, porsuk, sincap, tilki, çakal, kurt), 8 kuş türü (keklik, tahtalı güvercin, ibibik, ardıç kuşu, ağaçkakan, baştankara türleri, ötücü kuşlar ve yırtıcı türleri), 2 sürüngen (yılan, kertenkele) yer alır (Tablo 15).

Kent ormanında yer alan altyapı hizmetleri yol, su ve kanalizasyondur ve aktif olarak kullanıcılara hizmet vermektedir. Tuvaletler diğer kent ormanlarına kıyasla daha temizdir. Çeşmeleri de çalışır durumdadır.

Tablo 15: Safranbolu Kent Ormanı'na ait genel bilgiler.

Kent Ormanı Adı	Safranbolu Kent Ormanı
İli / İlçesi	Safranbolu / Merkez
Bağlı Bulunduğu Müdürlük	Zonguldak Orman Bölge Müdürlüğü
İşletmesi	Safranbolu Belediyesi
Tescil Tarihi	15.05.2006
Alanı (ha)	284,90 ha
Konumu	Kentin bitişiğinde
Rakımı	600 m
İl/ İlçe merkezine Uzaklığı	3 km
Ağaç Türü Sayısı	İbrelî: 2 (karaçam, sarıçam) Yapraklı: 2 (meşe, kayın) Diğer: 5 (Ardıç, akçakesme, kadıntuzluğu, kızılcekk, ateş dikenî)
Hayvan Türü Sayısı	Memelî: 10 (Tavşan, kaplumbağa, karaca, domuz, ayı, porsuk, sincap, tilki, çakal, kurt) Kuş: 8 (Keklik, tahtalı güvercin, ibibik, ardıç kuşu, ağaçkakan, baştankara türleri, öttücü kuşlar ve yırtıcı türleri) Sürüngen: 2 (Yılan, kertenkele)
Sahanın Önceki Durumu	Ağaçlandırma Sahası
Yıllık Ortalama Ziyaretçi Sayısı	İşletmeci istatistik tutmamaktadır
Personel Sayısı	3
Üst Yapı Tesisleri	Kamelya (3 adet), seyir terasları (3 adet), gözlem kulesi, çeşme (2 adet), yürüyüş yolları, çocuk oyun alanı, yapay gölet, yağmur barınağı, tuvalet, mescit, otopark, yönlendirme ve bilgilendirme tabelaları, tarihi Safranbolu evi.
Altyapı Tesisleri	Yol, su, kanalizasyon
Sınırlayıcı Faktörler	Yok
İşlevleri	Piknik, yürüyüş, manzara seyri
Kent Ormanının Eğimi	Hafif

Kent ormanında yürütölen çalışmalar sırasında kullanıcı yoğunluğu iyi düzeyde bulunmuştur. Hava koşullarının iyi olduğı günlerde kent ormanı kamelyaları ve piknik masaları dışında yerlere oturmuş birçok kullanıcıyla karşılaşölmüştür. Yıllık ortalama ziyaretçi sayısı Safranbolu Belediyesine sorulmuştur, fakat istatistik tutmadıklarını belirtmişlerdir. İncelenen kent ormanları arasında en yoğun kullanıma sahip ve en temiz kent ormanıdır. Söz konusu durumda belediyenin, alanda vardiyalı 3 görevli bulundurması

ve bu görevlilerin ziyaretçilere kullanımları sırasında çöp poşeti dağıtmalarının etkisi büyüktür.

Şekil 31: Safranbolu Kent Ormanı otopark girişi.

Kent ormanı yakınlarına dolmuş veya otobüsle ulaşılabilmekte, geri kalan yaklaşık 500 m mesafe yürünmektedir. Şekil 31’de kent ormanının en dış kapısı ve otoparkı yer almaktadır. Kent ormanı tesislerine, bu kapıdan itibaren 100-200 m asfalt yolda yürüyerek ulaşılmaktadır. Yaz aylarında kullanım yoğun olduğundan otoparktan dış kapıya doğru yol kenarına arabalar park edilebilmektedir.

Şekil 32’de Safranbolu Kent Ormanı’ndaki sarıçiçek evi, gözlem kulesi, kamelyalar, ve çöp kutusu bulunmaktadır. Tarihi “sarıçiçek evi” olarak adlandırılan binada; çocuk emzirme odası da bulunmaktadır. Kent ormanında giriş kulubesi olmadığından, belediye görevlileri de tarihi sarıçiçek evinde görevlerini yürütmektedir. Kamelyaların ve seyir teraslarının içinde piknik masaları sağlam durumda bulunmaktadır. Gözlem kulesine giriş, güvenlik nedeniyle, emniyet bantları ile engellenmeye çalışılmıştır. Seyir terasları; diğer kent ormanlarından farklı olarak kamelya formundadır. 3 adet yanyana bulunan kamelyalardan Safranbolu merkezi seyredilebilmektedir. “Tavşan ve kaplumbağa yolları” isimli yürüyüş yolları vardır. Çeşmeler ve tuvaletler sağlam ve kullanılacak durumdadır.

Şekil 32: Safranbolu Kent Ormanı'ndaki tesislerin birkaçı.

Ateşli piknik yapmanın yasak olduğunu belirten tabelalar alandan kaldırılmamıştır. Bu yüzden alan içinde değil de kent ormanı yakınlarındaki çayırılık alanda ateşli piknik yapan kullanıcılar gözlenmiştir. Arazi çalışmaları sırasında diğer kent ormanlarından farkla, gelen çoğu ziyaretçinin semaver yaktığı gözlemlenmiştir. Alana kent ormanı ilanından önce de kekik ve mantar toplamaya gelen ziyaretçiler halen eylemlerini sürdürmektedir.

Şekil 33: Safranbolu Kent Ormanı'nda bulunan donatı elemanlarının birkaçı.

Safranbolu Kent Ormanı'nda bulunan çocuk oyun alanı ağaçlarla gölgelenmiş ve zemini topraktır. Yaz aylarında güneşin tepede olduğu saatlerde bile kullanıcılar bu alanı

kullanabilmektedir (Şekil 33). Çocuk oyun alanı yakınında bulunan yapay havuz içine balıklar konulmuştur. Görsel olarak her yaşta kullanıcının ilgisini çekmektedir. Ayrıca yanında ilaçlı olduğunu ve havuza girmenin tehlikeli olduğunu belirten bir uyarı tabelası da yer almaktadır.

Kent ormanı; içerisine dağılmış üstyapıları, gölgelendirme durumu ve rekreasyon yapısına uygun yapısı nedeniyle yoğun ziyaretçi kabul etmektedir. Buna rağmen, diğer kent ormanlarına kıyasla daha temiz ve tahrip edilmemiş durumdadır.

3.2.9 Sinop Bektaşğa Göleti Kent Ormanı

Sinop Bektaşğa Göleti Kent Ormanı; 2012 yılında tescil edilmiştir. Toplam 35,47 ha alana sahiptir. Kent merkezinin dışında, kente 20 km uzaklıkta bulunmaktadır. 2014 yılında kiraya verilmiştir ve işletmecisi özel şahıstır. Sinop Bektaşğa Göleti Kent Ormanı; 2004 yılında kurulan Sinop Merkez Kent Ormanında uygunsuz kullanımların artması nedeniyle kapatılıp C tipi Bektaşğa Göleti mesire yerinin statüsünün değiştirilmesiyle oluşturulmuştur.

Kent ormanı tabelası; “Bektaşğa Göleti Mesire Yeri” şeklindedir. Bu yönüyle diğer kent ormanlarından farklıdır. Mesire yeri kavramı geniş bir kapsamdır. İçinde A, B, C tipi mesire yerleri ile D tipi mesire yerleri (kent ormanları) bulunmaktadır. Koruma ve kullanım etkinliklerinin düzenlenmesi için alanın statüsünün net olarak tabelada yer alması gerekmektedir (Şekil 34).

Kent ormanında bulunan üst yapı tesisleri; kır gazinosu, tuvalet, gözetleme kulesi (2 adet) ve iskeledir. Kuzey Anadolu Kalkınma Ajansı tarafından desteklenen “Sinop Orman İşletme Müdürlüğü Bektaşğa Göleti Mesire Yerinin Turizme Kazandırılması” projesi ve kent ormanının kiraya verildiği kişi ile birlikte yeni üstyapı tesislerinin inşası devam etmektedir. Yapılan yeni binaların niteliği; kültür evi, idari bina, depo, erkek ve kadın personel binası olarak işletmecisi tarafından bildirilmiştir. Bunun dışında çocuk oyun alanı, kamelyalar, piknik masaları da yapılmaktadır (Tablo 16).

Şekil 34: Sinop Bektaşaga Göleti Kent Ormanı girişi.

Kent ormanı tanımında; “ kent ormanlarında; çok katlı olmayan, ahşap ve kalıcı olmayan nitelikte yapılara izin verilmektedir” ifadesi yer alır. İşletmecinin bu alanlara yapımını düşündüğü ve gerçekleştirmeye başladığı yapılar hukuksal anlamda, alanın kent ormanı statüsünün sorgulanmasına neden olmaktadır.

Sinop Bektaşaga Göleti Kent Ormanı’ndaki ağaç türleri daha çok yapraklı ağırlıklıdır. Bunlar; doğu kayını, gürgen, meşe, aksöğüt, doğu çınarıdır. Bunların dışında; çobanpüskülü, tavşanmemesi, duvar sarmaşığı, diken ucu gibi çalı türleriyle elma ve armut ağaçları gibi kent ormanı profiline görsel etkiler sunan türler yer almaktadır.

Kent ormanının kent merkezine uzaklığı yaban hayatının çeşitlenmesinde önemli bir etkidir. Alanda; 7 memeli (yaban domuzu, karaca, ayı, tilki, çakal, tavşan, sansar) , 8 kuş türü (kaz, ördek türleri, baştankaralar, kuyruksallayanlar, şahin, kızıl şahin, kartal) vardır. Sinop Bektaşaga Göleti Kent Ormanı dosyasında bulunan 2011 yılına ait rapordan alınan bilgilere göre alandaki altyapı hizmetleri şu şekildedir; kent ormanına kadar yolu vardır, yürüyüş patikaları yapılacaktır, su isale hattı yapılacaktır, elektrik hattı bulunmaktadır, kanalizasyon olarak fosseptik çukuru kullanılacaktır. Arıtma tesisi yoktur.

Tablo 16: Sinop Bektaşğa Göleti Kent Ormanı'na ait genel bilgiler.

Kent Ormanı Adı	Sinop Kent Ormanı
İli / İlçesi	Sinop / Merkez
Bağlı Bulunduğu Müdürlük	Kastamonu Orman Bölge Müdürlüğü
İşletmeci	Özel Şahıs
Tescil Tarihi	2012
Alanı (ha)	35,47 ha
Konumu	Kentin dışında
Rakımı	32 m
İl/ İlçe merkezine Uzaklığı	20 km
Ağaç Türü Sayısı	Yapraklı: 5 (doğu kayını, gürgen, meşe, aksöğüt, doğu çınarı) Diğer: 6 (çoban püskülü, tavşan memesi, duvar sarmaşığı, diken ucu, elma ve armut ağaçları)
Hayvan Türü Sayısı	Memeli: 7 (yaban domuzu, karaca, ayı, tilki, çakal, tavşan, sansar) Kuş: 8 (kaz, ördek türleri, baştankaralar, kuyruksallayanlar, şahin, kızıl şahin, kartal)
Sahanın Önceki Durumu	Doğal Orman
Yıllık Ortalama Ziyaretçi Sayısı	50 000 kişi
Personel Sayısı	-
Üst Yapı Tesisleri	Giriş (kontrol) kulübesi, kır gazinosu, tuvalet, otopark, seyir terası, kamelya, iskele.
Altyapı Tesisleri	Yol: patika yollar yapılacaktır Su: su isale hattı yapılacaktır Elektrik: hattı mevcuttur Kanalizasyon: fosseptik çukuru kullanılacaktır Arıtma tesisi: yoktur
Sınırlayıcı Faktörler	Yok
İşlevleri	Piknik, yürüyüş, manzara seyri, sportif balıkçılık
Kent Ormanının Eğimi	Düz

Şekil 35: Sinop Bektaşağa Göleti Kent Ormanı’nda estetik görünümeler.

Sahanın önceki durumu doğal ormandır. Şekil 35’de görüldüğü üzere kent ormanında bulunan gölet, estetik ağaç gövdeleri ve toprak merdivenler alanın görsel değerini arttırmaktadır. Batı Karadeniz’deki kent ormanlarının görünümü ve içlerinde bulunan etkinlikler incelendiğinde Sinop Bektaşağa Göleti Kent Ormanı konum, işlev ve görsel kalite açısından üstün özelliktedir. Kent ormanında bulunan bu özellikleri ve yılda ortalama 50 000 kullanıcının (yıllık ortalama ziyaretçi sayısı Orman İşletme şeflerinden alınan yaklaşık bir değerdir) alanı ziyaret etmesi işletmecinin bu alanı farklı amaçları da içerecek şekilde işletme isteğini açıklayabilmektedir. Oysa bilimsel anlamda kent ormanı tanımı ise; geniş nitelik, işlev ve etkinlikleri barındırmaktadır. Yani bu alanlar görsel açıdan üstün nitelikte olduğu için statüsünün değiştirilmesi gerekmemektedir.

Şekil 36: Sinop Bektaşğa Göleti Kent Ormanı'ndaki tesisler.

Sinop Bektaşğa Göleti Kent Ormanı; piknik yapmak, yürüyüş, sportif balıkçılık, manzara seyri için uygun donanımına sahiptir (Şekil 36). Kent ormanına, Kalkınma Ajansı ile yürütülen proje kapsamında kent ormanını kiralayan kişiyle birlikte; atv parkuru, lokanta, izci kampı, paintball alanı, atla gezinti için ahır, gölette deniz bisikleti ve kano etkinlikleri yapımı düşünülmektedir.

Şekil 37: Sinop Bektaşğa Göleti Kent Orman'ındaki yol durumu ve tabelalar.

Şekil 37'de kent ormanı içerisinde yönlendirme tabelaları vardır. Fakat bilgilendirme tabelaları yer almamaktadır. Kent ormanı amacına uygun ormanlar ve ormancılık

alışmaları hakkında bilgiler içeren tabelalar hem ziyaretçileri bilgilendirmekte, hem de hoş görsellik sunmaktadır ve bu yüzden gereklidir. 2006 ve 2013 yıllarında ıkarılan MYY’lerde; kent ormanlarının tanımında da söz konusu bilgilendirme amacı yer almaktadır.

Ayrıca kent ormanı içerisinde bulunan köprüler dikkat çekmektedir. Köprülerin ilkbaharda dağlarda bulunan karların eridiği ve glete aktığı yol üzerine yapıldığı düşünülmektedir. Kent ormanı içerisinde bulunan yollar kum ve çakıl kaplıdır.

şekil 38:Sinop Bektaşağa Göleti Kent Ormanı’ndaki hasarlar.

İncelenen kent ormanlarının neredeyse tümünde ateşli piknik eylemleri görülmektedir. Kamelyaların kenarında, kent ormanı içerisindeki açıklıklarda bu duruma rastlanmaktadır. Sinop Bektaşağa Kent Ormanında da söz konusu durum devam etmektedir. Mangal yakılan alana sürüklenen kütükler, çöplerin içinde bulunan alkollü içecek şişeleri kullanıcı profilini göstermektedir (şekil 38). Bu alanların korunması ve sürdürülebilirliğinin sağlanması için ormanları koruma bilincini kullanıcılara aşılayacak etkinlikler düzenlenmelidir. Orman alanlarının bitişiğinde bulunan bu sahalardaki hasarlar orman yangını, temiz su rezervlerinin kirlenmesi, doğal orman örtüsünün bozulması vb. gibi daha büyük sorunlara yol açabilir.

3.2.10 Zonguldak Kent Ormanı

Zonguldak Kent Ormanı 2005 yılında tescil edilmiştir. Alanı 193 ha ‘dır. Zonguldak şehir merkezine 11 km uzaklıkta, Elvanpazarcık beldesine 2 km uzaklıkta yer almaktadır. şekil 39’da kent ormanı giriş kapısı ve tabelası yer almaktadır. Zonguldak şehir merkezinden

kent ormanına yalnızca özel araçla gidilebilmektedir. Kentin dışında konumlandırılmıştır. Elvanpazarcık beldesinden yürüyerek ulaşım sağlanabilmektedir. Kent ormanının tabelası “Zonguldak Şehir Ormanı” olarak değiştirilmiştir. 2013 yılında Elvanpazarcık Belediyesine kiraya verilmiştir. Belediyenin işletmesi sırasında zabıta lar vardiya usulü ile kent ormanında görev yapmışlardır.

Şekil 39: Zonguldak Kent Ormanı girişi.

Kent ormanında bulunan üstyapılar; otopark, kır lokantası, tuvalet, çocuk oyun alanı, piknik masaları, su deposu, çeşme, yağmur barınağı, seyir terasları, yönlendirme ve bilgilendirme tabelalarıdır (Tablo 17).

Zonguldak OBM’ de bulunan dosyasından alınan bilgilere göre altyapı tesisleri olarak; ana yol, orman yolu, patika yolları bulunmaktadır. Su, kanalizasyon tesisi vardır. Elektrik altyapısı olarak alanın giriş kısmında enerji nakil hattı (ENH) geçmektedir. Arıtma tesisi yoktur. Sahanın ortasından geçen dere üzerinde köprüler bulunmaktadır. İncelenen kent ormanları arasında Sinop Bektaşğa Göleti Kent Ormanı dışında içinde doğal su alanı bulunan ikinci kent ormanıdır.

Zonguldak Kent Ormanı geçmişinde doğal ormandır. Bu alandaki ağaç türleri; 1 ibreli (karaçam), 8 yapraklıdır (kayın, gürgen, sapsız meşe, söğüt, anadolu keşanesi, titrek kavak, dişbudak, kızılğaç). Bunun yanı sıra 7 diğer tür bulunmaktadır (ceviz, yabani elma, yabani ahlat, kuş üvezi, eğrelti otu, orman gülü, böğürtlen). Hayvan türü olarak ise; 8 farklı memeli (yaban domuzu, çakal, toprak faresi, tilki, tavşan, sincap) , 6 farklı kuş (ağaçkakan, bülbül, saka, serçe, alakarga, üveyik) türü bulunmaktadır (Tablo 17).

Tablo 17: Zonguldak Kent Ormanı'na ait genel bilgiler.

Kent Ormanı Adı	Zonguldak Kent Ormanı
İli / İlçesi	Zonguldak/ Merkez
Bağlı Bulunduğu Müdürlük	Zonguldak Orman Bölge Müdürlüğü
Tescil Tarihi	06.06.2005
Alanı (ha)	193 ha
Konumu	Kentin dışında
Rakımı	154 m
İl/ İlçe merkezine Uzaklığı	11 km
Ağaç Türü Sayısı	İbrelî:1 (karaçam) Yapraklı: 8 (kayın, gürgen, sapsız meşe, söğüt, anadolu keşanesi, titrek kavak, dişbudak, kızılâğaç) Diğer: 7 (ceviz, yabani elma, yabani ahlat, kuş üvezi, eğrelti otu, orman gülü, böğürtlen)
Hayvan Türü Sayısı	Memeli:6 (yaban domuzu, çakal, toprak faresi, tilki, tavşan, sincap) Kuş: 6 (ağaçkakan, bülbül, saka, serçe, alakarga, üveyik)
Sahanın Önceki Durumu	Doğal Orman
Yıllık Ortalama Ziyaretçi Sayısı	600-700 kişi
Personel Sayısı	İhale edildiği sürede zabıta varidya usulü ile bulunmaktadır.
Üst Yapı Tesisleri	Otopark, kır lokantası, tuvalet, çocuk oyun alanı, piknik masaları, su deposu, çeşme, yağmur barınağı, seyir terasları, yönlendirme ve bilgilendirme tabelaları
Altyapı Tesisleri	Ana yol, orman yolu, patika yolları mevcuttur. Su, kanalizasyon vardır. Elektrik altyapısı olarak sahanın giriş kısmında ENH geçmektedir. Arıtma tesisi yoktur.
Sınırlayıcı Faktörler	Yoktur.
İşlevleri	Piknik, yürüyüş, manzara seyri
Kent Ormanının Eğimi	Hafif

Şekil 40'da Zonguldak Kent Ormanında, giriş (kontrol) kulübesi, kamelyalar, çocuk oyun alanı, çeşme ve kır lokantası olarak tanımlanan kulübe yer almaktadır. Kamelyaların içlerinde piknik masaları bulunmaktadır. Yapraklı ibrelî karışık orman yapısı ve taş örülü

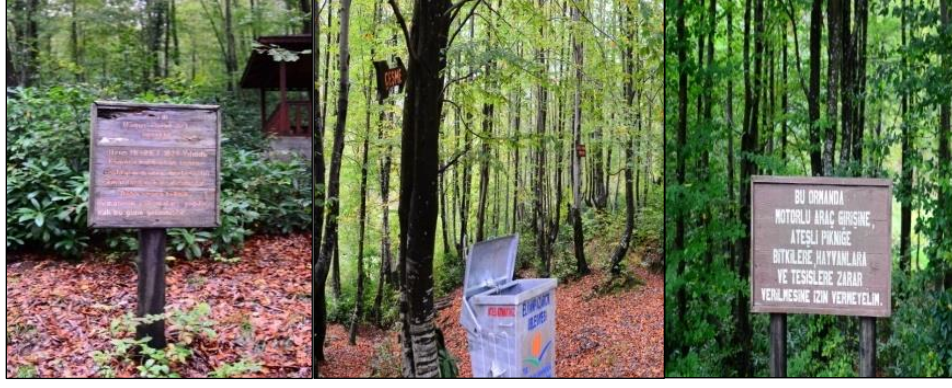
duvar çitleri kent ormanı görseline olumlu katkı yapmaktadır. Çocuk oyun alanları doğal ahşap malzemelidir. Çeşmenin etrafında yoğun ölü örtü yer almaktadır.

Şekil 40: Zonguldak Kent Ormanı'nda bulunan tesisler.

Kent Ormanı yıllık ortalama ziyaretçi sayısı 600-700 kişidir. Bu değer Orman İşletme şefinden alınan yaklaşık bir bilgidir. Kent ormanında fazla sayıda katı atık ve hasar bulunmaması kullanıcı sayısının az olduğunun göstergesidir. Saha piknik, yürüyüş, manzara seyri açısından uygun donanımına sahiptir.

Kent ormanında bulunan kayın ağaçlarının maden direği sağlamada kullanıldığını anlatan bilgilendirme tabelası yer almaktadır. Yönlendirme tabelaları ve uyarı levhaları da vardır. Çöp konteynırları boştur (Şekil 41). Alanın sonbahar manzarası hoştur. Ölü örtünün yanında orman gülü, böğürtlen vb. diri örtülerin bulunması kent ormanını hem yoğun ağaçlıklı örtü görüntüsü vermekte hem de patika yolları dışında yürüyüşe izin vermemektedir.

Şekil 41: Zonguldak Kent Ormanı'nda bulunan tabelalar.

Kent ormanı içindeki dere üzerinde bulunan köprüler ve merdivenli yollar, karışık yapılı ağaç örtüsü alternatif fotoğraf çekimleri için uygun ortamlardır. Bu nedenle bile kullanıcıları alana çekebileceği düşünülebilir. Fakat Zonguldak şehir merkezinden uzaklık, tanıtım eksikliği vb. nedenler, kent ormanının bilinirliğini ve kullanımını kısıtlamaktadır. Sertok (2004) açık yeşil alanlar için kullanıcıların göze alabildiği uzaklıkları Bolu Abant ve Yedigöller'e metropollerden gelen günübirlik kullanıcıları örnek olarak göstermektedir. Zonguldak Kent ormanının kullanıcı azlığında uzaklığın üzerinde tanıtım eksikliğinin önemli yer tuttuğu düşünülebilir. Şekil 42'da Zonguldak Kent Ormanı'nda bulunan ve diğer kent ormanlarından farklı, giriş kısmından başlayarak 15 adet kayacın yer aldığı yol kenarı sergisi görülmektedir.

Şekil 42: Zonguldak Kent Ormanı'nın yol durumu ve kayaç sergisi.

Zonguldak Kent Ormanındaki estetik yapılar Şekil 43'de yer almaktadır. Toprak yüzeyine çıkan ağaç kökleri, kent ormanı içerisinde geçen dere görsellik açısından olumlu etki yaratmaktadır. Bunların yanı sıra yol yapımında kesilen 400 yıllık doğu çınarı gövdesi ve

1250 m rakımdan devrilen doğu kayını gövdesi sergilenmektedir. Estetik ve görsel niteliği yüksek bir kent ormanıdır.

Şekil 43: Zonguldak Kent Ormanı'nda bulunan estetik yapılar.

Tuvalet ve lavabolar iyi durumdadır. Kent ormanı içerisindeki açıklıklarda ateşli piknik izlerine rastlanmaktadır (Şekil 44). Batı Karadeniz Bölümü'ndeki tüm kent ormanlarında bu talebin olduğu görölmektedir. Sık ve yoğun ağaçlıklı yapıya sahip bu kent ormanlarında, koruma amaçlı, ateşli pikniğin yasak olduğu tabelalar bulunmaktadır. Fakat bu eylemlerinden vazgeçmeyen kullanıcılar istedikleri yerde ateş yakabilmektedir.

Şekil 44: Zonguldak Kent Ormanı'ndaki tuvaletlerin durumu ve ateşli piknik izi.

3.3 Orman Bölge Müdürlüklerindeki Kent Ormanı Dosyaları

Kent ormanları ile ilgili iş ve işlemlerin çerçevesini çizmek ve standardizasyonu sağlamak için 2014 yılında Mesire Yerleri uygulama tebliği yayınlanmıştır. En son çıkarılan bu tebliğde, kent ormanı dosyalarında bulunması gereken bilgiler ve tasarımları yer almaktadır.

Tez çalışması kapsamında 2014 yılında yapılan arazi çalışmaları ile birlikte Zonguldak, Bolu ve Kastamonu Orman Bölge Müdürlüklerine ziyaretlerde bulunulmuştur. Çalışması yapılan 10 kent ormanının Bölge Müdürlüklerinde bulunan dosyaları incelenmiştir. “Her İle Bir Kent Ormanı” projesinin ivedilikle yerine getirilmesi için Bölge Müdürlüklerine gönderilen yazışmalarda, kent ormanlarını açılışa hazır hale getirmeleri gereken tarihler de yer almaktadır. Dosyaların genel içeriğini; kent ormanı olarak planlanan sahaların genel bilgileri, Genel Müdürlükten istenen ödenekler ve gerekçeleri, yapılan alt ve üstyapı çalışmalarının tasarımları ve kiraya verilecek kent ormanlarında; kira süreleri ve kira ödemeleri oluşturmaktadır. Bunların dışında ihale edilen kent ormanları için ihale bilgileri de yer almaktadır.

Her bir kent ormanı dosyası incelenerek, kent ormanları dosyalarında bulunan belgeler, saptanmıştır. Dosyaların hazırlanma tarihi son çıkarılan Mesire Yerleri Yönetmeliğinden öncedir ve yönetmelikte bulunması gereken dosyaların tümünü içermemektedir. Bunun dışında bazı kent ormanları ihale edilip bazıları edilmediği için ihale belgelerini içeren dosyalar tümünde yer almamaktadır. Bu yüzden kent ormanı dosyalarının içeriği tüm kent ormanlarında aynı değildir. Buna göre;

- Kent ormanı yeri teklif raporu,
- Kent ormanı teklif raporu (Çevredeki yerleşim merkezleri, çevredeki diğer mesire yerleri, teklif edilen sahanın özellikleri, sahanın kullanma kabiliyeti, altyapı ve üstyapı tesisleri, teklif sahasının sınırlarını gösterir memleket ve meşcere haritası, orman kadastro haritası, vaziyet planını içermektedir.)
- Kent ormanları uygulama kriterleri,
- İşbirliği protokolü (Tarafları; OSİB, OGM, OBM, Belediye Başkanlıkları, İl Özel İdareleri oluşturmaktadır).

- İnceleme raporu (Kayıtlar üzerinde inceleme, arazi üzerinde inceleme, sahada yapılması düşünülen tesislerin niteliği)
- Kent ormanı içerisinde bulunan tesisler ve alanlara ait raporlar,
- Kira sözleşmesi, kira şartnamesi
- Kira bedeli tespit raporu,
- Kent ormanlarına ilişkin rekreasyon değerlendirme tablosu,

Söz konusu belgeler her bir kent ormanında gerekliliği varsa yer almaktadır. Şekil 45 ve 46’da kent ormanlarının özelliklerini belirten ve rekreasyon değerlerini ölçen tablolar bulunmaktadır.

FK: 2

MESİRE YERİ TEKLİF RAPORU

Raporun Tarihi:

A- TEKLİF SAHASININ

Adı :
İli :
İlçesi :
Bölge Müdürlüğü :
İşletme Müdürlüğü :
İşletme Şefliği :
Mevkii adı :
Alanı (Ha.) :
Mesire Yeri Tipi :
Bölme No :
Meşcere Tipi :

B- ÇEVREDEKİ YERLEŞİM MERKEZLERİ

Adı	Nüfusu	Mesafesi	Yol Durumu
(En yakındaki İl merkezine, İlçe merkezine, Köy merkezine olan mesafesi km, uçuşu olarak km cinsinden belirtilecektir.)			

C- ÇEVREDEKİ DİĞER MESİRE YERLERİ

Adı	İli ve İlçesi	Potansiyeli	Mesafesi	Yol Durumu
(10 km yarı çapındaki alanda kalan tüm mesire yerleri (ileri ile yazılacak.) (Potansiyeli son 1 yıllık görsel zıyarcılığına göre yazılacak.)				

D- TEKLİF SAHASININ ÖZELLİKLERİ

- Mülkiyeti (Devlet ormanı, orman rejimi, OGM mülkiyetinde, hazine vb.)
(Orman kadastrounun yapıp yapılmadığı ve kesinleşip kesinleşmediği muhakkak belirtilecektir.)
- Doğal ve arkeolojik sit alanlarına girip girmediği :
- Askeri yasak bölge içinde kalıp kalmadığı :
- Turizm alanı ve merkezi olup olmadığı :
- İçme kullanma suyu amaçlı baraj havzasında veya yakınında olup olmadığı :
- Yaban hayatı ile ilgili koruma geliştirme sahaları ve avlak alanlarına girip girmediği :
- Saha içerisinde izin irtifaka konu saha olup olmadığı :
- Karayolları ile ilişkisi :
- Elektrik enerjisi temini :

- İçme kullanma suyu kaynakları :
- Vejetasyon örtüsü :
- Tarihi ve arkeolojik kaynaklar :
- Gençleştirme sahası, gen koruma ormanı, endüstriyel plantasyon sahası, tohum bahçesi, tohum meşceresi olup olmadığı :

E- SAHANIN KULLANMA KABİLİYETİ

- Piknik :
- Sportif balıkçılık :
- Sportif aktivite (Bisiklet, voleybol, vb.) :
- Yürüyüş :
- Manzara, seyir :
- Diğerleri : (faaliyetler tek tek belirtilecektir.)

F- SAHADAKİ MEVCUT TESİSLER (saha sınırları içinde daha önceden mevcut olanlar)

Altyapı Tesisleri

- Yol :
- Su :
- Elektrik :
- Kanalizasyon :
- Arıtma tesisi :
- Diğerleri : (Yukarıdaki tesisler dışında kalan altyapı tesisleri tek tek belirtilecektir.)

Üst yapı Tesisleri

- Giriş Kontrol (m²) :
- Kır kahvesi (m²) :
- Kır lokantası (m²) :
- Kır evi (m²) :
- WC (m²) :
- Su deposu (m³) :
- Çeşme (adet) :
- Piknik üniteleri (adet) :
- Büfe (m²) :
- Yağmur barınağı (m²) :
- Seyir terasları (m²) :
- Gözlem kulesi (m²) :

Şekil 45: Mesire Yerleri Teklif Raporu Taslağı 1. Kısım

Diğer tesisler (m², m³, adet): (Yukarıda belirtilenler dışında mevcut olan üst yapı tesisleri tek tek belirtilecektir.)

G- KİRALAMA SÜRESİ
(Yıl olarak belirtilecektir)

H- SAHANIN KOORDİNAT DEĞERLERİ

Sahanın kırık noktalarından alınmış, WGS84 datumunda, 6°'lik dilim ekseninde UTM koordinat değerleri x ve y olarak belirtilecektir.

İ- KANAAT VE SONUÇ
(Bu bölüme mesire yeri kurulmasının gerekçesi, sağlayacağı fayda, mesire yeri olarak ayrılmayı planlanan orman alanının daha önce hangi amaçla kullanıldığı ve talep edilen alanda bulunan daha önceden yapılmış mevcut yapı ve tesislerle ilgili açıklamaları bilgi ve usulüze yapılmışlar ise haklarında yapılan yasal işlemlere dair açıklamalar yazılacaktır.)

Tarafımızdan Düzenlenmiştir
.../.../20..

İşletme Müdür Yard. Kadastro Mülk. Şefi Orman İşletme Şefi
(varsa)

Kontrol edildi.
Orman İşletme Müdürü

..... İl, ... İlçesi, ...Mevkiinde bulunan
Ha. sahanın tipi mesire yeri olarak düzenlenmesinde ilgili ormancılık mevzuatı açısından sakınca yoktur.

Tetkik Edildi
.../.../20..

Odun Dışı ürün ve Hizmetler Şube Müdürü

UYGUNDUR
.../.../20..

Bölge Müdürü

Eklere:
1- Orman kadastro haritası (Orman kadastro yok ise sahanın orman olduğuna dair inceleme raporu)(çıplak gözle sınırları net olarak görülebildiği uygun ölçekte)
2- Orman sınırlarının haritası (çıplak gözle sınırları net olarak görülebildiği uygun ölçekte)
3- Mülkiyet haritası (çıplak gözle sınırları net olarak görülebildiği uygun ölçekte)
4- Uydu görüntüsü (10 km yarı çapında kalan mesire yerleri sınırlarının çıplak gözle net olarak görülebildiği uygun ölçekte)
5- Sahayı tanıtan, sahanın genelinden farklı noktalarından olacak şekilde en az 5 adet fotoğraf

Açıklama :
1- İmza ve mesire yeri teklif raporu Genel Müdürlüğe gönderilmeyecektir.
2- Teklif raporundaki maddelere karşılıklı boş bırakılmayacaktır. Anlamı ifade eder kullanılacaktır.
3- Ekinde plan bulunmayacaktır.
4- Açıklama kısımlarında yer alan ibareler ile ekleri bölüme çıkarılarak Genel Müdürlüğe gönderilecektir.

49

Şekil 46: Mesire yerleri teklif raporu taslağı 2.kısım

İncelenen kent ormanlarının neredeyse tümünde Şekil 45 ve 46'da yer alan belgeler bulunmaktadır. OGM' nün mesire yerleri rekreasyon potansiyelini belirlemek için ölçek hazırladığı ve buna göre teklif edilen sahanın niteliklerinin değerlendirildiği görülmektedir. Bunun yanı sıra mesire yerlerinde rekreasyon potansiyeli belirleme kriterlerinin daha çok A, B ve C tipi mesire yeri statüleri için uygun olduğu kent ormanı olabilecek sahanın belirlenmesi açısından eksik kaldığı söylenebilir (Şekil 47-48).

EK:1 MESİRE YERİ REKREASYON POTANSİYELİ DEĞERLENDİRME TABLOSU ^(*)					
Kriterler	Kriterlerin Özellikleri	Max. Puan	Açıklamalar	PUAN	
Alan ve Peyzaj Değeri (P)	Alanın Büyüklüğü	5	150 Ha. dan büyük alanlar	1	
			100-150 Ha.	2-3	
			50- 100 Ha.	3-4	
			5-50 Ha.	3-5	
			0, 1-5 Ha.	0-1	
	Bitki Örtüsü ve Gölgeleme	8	Ağaçlık-yapraklı-ibrelî, çalılık, çayırılık , OT	6-8	
			Seyrek ağaçlık, çayırılık, çalılık , OT	4-6	
			Çalılık, seyrek ağaçlık	2-4	
			Yalnız çayırılık , kıraç	0-2	
			Deniz, Göl, gölet kıyısı	5-8	
	Deniz, Göl, Gölet, Akarsu,	8	Nehir, Akarsu	4-7	
			Çay, Dere,	1-4	
			Düz, hafif dalgalı alan %0-5	4-7	
	Yüzeysel Durum (Eğim)	7	Az eğimli, düzlük %10-15	6-7	
			engebeli, yer yer düzlük %10-20	4-6	
			Dik eğimli %20 üzeri	0-1	
	Görsel Kalite	4	Panoramik görünüm, Manzara, alanın genel görsel estetik değeri	1-4	
	Diğer Özellikler	3	Doğal anıt, şelale, mağara, tarihsel ve kültürel değerler vb.	1-3	
İklim Değeri (İ)	Sıcaklık	8	Yaz ayları (Hz. Tm. Ağ) ortalaması 15-17 18-19 20 21 22 23 24 25 26 27 28- 29 30-31 32 33-34 35		
			P: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 8 7 6 5 4 3 2 1		
	Yağış	6	Yaz ayları (Hz. Tm. Ağ) toplamaları mm 50 100 150-200 250 300-350 400		
			P: 6, 5, 4, 3, 2, 1		
	Güneşlenme	4	Yaz ayları bulutluluk ortalaması Bulutluluk: 0-2, 3-4, 5-7, 8-9		
	Rüzgarlılık	2	Yaz ayları ortalama rüzgar hızı 1 m/sn'den az 1-3 m/sn	2 1	
Ziyaretçi Potansiyeli	8	8	Yoğun kullanım mevsiminde günlük (tahmini) 500 kişi ve üzeri	4-8	
			Günlük ziyaretçi sayısı 100 kişi ve üzeri	3-6	
			Günlük ziyaretçi sayısı 50-100 kişi altında	2-3	
Ulaşılabilirlik ve Ziyaretçi Potansiyeli (U)	Bulunduğu Bölgenin Turistik Önemi	3	Akdeniz, Ege, Marmara kıyı bandı	1-2	
			Karadeniz kıyı bandı	2-3	
			Önemli karayolu güzergahları, öncelikli yöreler	1-3	
	Bulunduğu bölgede en az 100.000 nüfuslu kent olması	5	20 km'ye kadar uzaklık	5	
			50 km'ye kadar uzaklık	4	
			100 km' ye kadar uzaklık	3	
			150 km'ye kadar uzaklık	1-2	
			Yürüyerek 1 saate kadar ya da taşıtla 0-1/2 saat	4	
	Ulaşılan zaman süresi (yakındaki en az 5.000 nüfuslu yerleşim merkezinden)	4	Taşıtla 1/2-1 saat	2-3	
			Taşıtla 1-2 saat	2	
			Taşıtla 2-3 saat	1	
	Ulaşım (taksi ve özel oto dışında) ve diğer kolaylıklar	3	Yürüyerek gidebilme ve da her an taşıt bulabilme	2-3	
			Belirli saatlerde taşıt bulabilmesi	0-2	
			Teleferik olması, denizden ulaşılabilme imkanları. vs.	0-1	
Rekreatif Kolaylıklar ve Çevre	Su kaynakları	6	Kaynak suyu bulunması, yeterli olması	3-4	
			Çeşme	2-3	
			Çeşme bulunmaması halinde, isale hattı ile su getirilebilme imkanı	1-2	
	Elektrik	3	Elektrik enerjisinin alanda bulunması, Trafo, jeneratör bulunması	2-3	
			Sahaya en yakın enerji nakil hattına mesafesi tesis edilebilme durumu,	1-2	
	Kanalizasyon ve Atık	5	Kanalizasyonun mevcut olması, bağlantı imkanının bulunması	1-2	
			Sızdırmaz Fosseptik ve vidanjörle atıksu bertaraf edilebilmesi	1-2	
			Çöplerin düzenli toplanmasına yönelik imkanların bulunması	1-2	
	Yol, gezinti-yürüyüş yolları	3	Sızdırmalı fosseptik vb benzeri	0	
			Anayolla bağlantı durumu, saha içi ve dışı yolun vasfının iyi olması	1-2	
			Alandaki yürüyüş-gezinti yollarının bulunması, kullanımı	1-2	
	Sosyal imkanlar ve diğer kolaylıklar	5	Kamp ve geceleme imkanları	1-2	
			Piknik, ocak vb.	1-2	
			Çocuk oyun alanı, spor alanı, otopark imkanları	1-3	
			Saha çevresinde faydalanabilecek sosyal imkanlar	1	

Şekil 47: Mesire yerleri rekreasyon potansiyeli değerlendirme tablosu taslağı 1. kısım

Olumsuz Etkenler (OE)	Yangın riski	4	Risk durumuna göre	0-4
	Güvencelik	5	Heyelan ihtimali, sel baskını, alanın kullanılamaması, korunamaması vs.	0-5
	Mesire yeri uzaklık	0-2	Başka mesire yerine olan uzaklığı (km)	5
		2,1-4		4
		4,1-6		3
		6,1-8		2
		8,1-10		1
	Kirlilik ve Bakımsızlık	8	Kirlilik derecesine göre su kirliliği	0-2
			Hava kirliliği,	0-2
			Gürültü (trafik, kalabalık, vb gürültüler)	0-2
			Görüntü kirliliği, bakımsızlık, ya da yeterli bakımın yapılamaması v.s	0-2
	Diğer Olumsuz Etkenler	2	Taş ve çakıl ocakları, inşaat ve fabrika kalıntıları vb. diğer etkenler	0-2
%RP = (P+İ+U+Rk) - OE				
Rekreasyon Potansiyeli (%) / Toplam Puan				100

Sembol	Anlamı	Maksimum puan	Değerlendirme sonucu
P	Alan ve Peyzaj değeri	35	
İ	İklim değeri	20	
U	Ulaşılabilirlik ve Ziyaretçi Potansiyeli	23	
Rk	Rekreatif Kolaylık	22	
OE	Olumsuz Etkenler		
%RP	Rekreasyon Potansiyeli	100	

Çok yüksek	%76'den yukarı
Yüksek	%61-75
Orta	%45-60
Düşük	%30-44
Yok	%30'dan düşük

Düzenleyenler

.../.../20..

Adı ve Soyadı
Orman İşletme Şefi
İmza

Adı ve Soyadı
Orman İşletme Müdürü
İmza

(*) Açıklamalar:

1. Bu tablo, yeni kurulacak mesire yerlerinde kullanılacak olup, Mesire Yeri Kuruluş Raporu ile birlikte gönderilecektir.
2. Tüm hususlarda gerekli değerlendirmeler yapılacak, alanla ilgili öncelikle arazinin orman, orman rejiminde olması dikkate alınarak kullanılmasına engel bir durum olup olmadığı da sorgulanarak değerlendirme yapılacaktır.
4. Tabloda yer alan maksimum puan ilgili özellik için en fazla verilecek puanı içermektedir. Alt başlıklarda alandaki durum göz önüne alınarak asgari ve azami puanlar arasında puan verilebilir, ancak ilgili başlık için verilebilecek maksimum puanı aşamaz.
5. İklim değerlerinin belirlenmesinde, teklif edilen alana en yakın meteoroloji istasyonu verileri esas alınacaktır. Sıcaklık değerlendirmesinde Haziran, Temmuz, Ağustos aylarının ortalama sıcaklık derecesi değerlendirmeye esas olacaktır. Örneğin: Haziran ayı sıcaklık ort. 21 °C, Temmuz ayı sıcaklık ort. 22 °C olan, Ağustos ayı sıcaklık ort. 26 °C olan bir alanın ortalama sıcaklık değeri (21+22+26)/3= 23 °C alınacaktır. 23 °C'ye karşılık gelen puan iklim değeri potansiyelinde hesaplanacaktır. Yağış değerlendirmesinde yine Haziran, Temmuz, Ağustos ayının verileri değerlendirilerek ortalama alınacaktır.
5. Bu açıklama raporun hazırlanmasına açıklık

Şekil 48: Mesire yerleri rekreasyon potansiyeli değerlendirme tablosu taslağı 2. kısım

Tablo 18’de kent ormanlarının yalnızca OBM dosyalarında yer alan bilgilerine yer verilmiştir. Kent ormanlarının güncel durumları bulgular bölümünde her kent ormanı için ayrıca açıklanmıştır. OBM’lerindeki dosyaların içeriklerini genellikle yapılacak üst yapı tesisleri için harcamalar, kent ormanı için ayrılacak sahanın oluşturulmasına hız verilmesi emirleri ve işletmeye verilen kent ormanlarında kira bedelinin tespiti gibi konular oluşturmaktadır. Bu nedenle ilgili dosyalardan kent ormanı özelliklerini açıklamaya yarar belgeler seçilmiştir. Ayrıca çalışma alanındaki 10 kent ormanının 8’inin işletmesi devredilmiştir. Bu nedenle geçmişten günümüze ihale süreçleri de aşamalarıyla birlikte verilmiştir.

Kent ormanı teklif raporu, kent ormanı olarak ilan edilecek sahanın özelliklerini, çevresindeki yerleşim yerleri ve mesire yerlerini, sahadaki mevcut tesisleri vb. belirten bir rapordur. Dolayısıyla orman işletme şefi tarafından teklif edilen kent ormanı sahasındaki eksiklikleri, yapılması gereken tesisleri belirtir. Fakat OBM’lerindeki dosyalarda kent ormanının içindeki tesislerin güncel sayısını ve durumunu bir arada bulunduran raporlar bulunmamaktadır. Genel Müdürlük tarafından harcamaların yerinde incelenmesini içeren raporlar bulunsa da kent ormanı dosyaları içerisindeki tesisleri ve yapıları belirten güncel raporlar yer almalıdır. Tablo 18’de dosyalardaki bilgiler güncellenmeden verilmiştir.

Tablo 18: Orman bölge müdürlüklerinden alınan kent ormanı dosyalarının içeriği.

Kent Ormanı Adı	Kent Ormanı Teklif Raporları				İhale Süreçleri
	Teklif Sahanın Özellikleri	Sahanın Kullanma Kabiliyeti	Sahalardaki Mevcut Tesisler		
			Altyapı Tesisleri	Üstyapı Tesisleri	
Bartın	OGM Mülkiyetindedir. Doğal ve arkeolojik sit alanında değildir. Askeri yasak bölgede kalmamaktadır. Turizm alanı ve merkezinde değildir. İçme, kullanma suyu amaçlı baraj havzasında kalmamaktadır. Yaban hayatı ile ilgili koruma geliştirme sahaları ve avlak alanlarına girmemektedir. Karayolları ile ilişkisi yoktur. Elektrik enerjisi yoktur, temin edilecektir. İçme ve kullanma su kaynakları yoktur, temin edilecektir. Vegetasyon örtüsü; Sahilçamı, meşedir. Doğal, tarihi, arkeolojik kaynakları yoktur.	Piknik Yürüyüş Manzara seyri	Yol: Vardır Su: Temin edilecek Elektrik: Temin edilecek Kanalizasyon: Temin edilecek Arıtma Tesis: İhtiyaç yoktur	Giriş kulübesi: Tuvalet: Su deposu: Çeşme: Piknik üniteleri: Büfe: Yağmur barınağı: Seyir terası: Gözlem kulesi: Diğer tesisler: Tümünün yapılması gerekmektedir.	İhale edilmemiştir.

Tablo 18: (devam ediyor).

Bolu	OGM Mülkiyetindedir. Doğal ve arkeolojik sit alanında değildir. Askeri yasak bölgede kalmamaktadır. Turizm alanı ve merkezinde değildir. İçme, kullanma suyu amaçlı baraj havzasında kalmamaktadır. Yaban hayatı ile ilgili koruma alanlarına girmemektedir. Karayolu kenarında bulunmaktadır. Elektrik enerjisi yoktur. İçme ve kullanma su kaynakları vardır. Vegetasyon örtüsü; ormandır Doğal, tarihi, arkeolojik kaynakları yoktur.	Bisiklet, voleybol, futbol Yürüyüş Manzara seyri Dinlenme, kros, araştırma, fotoğraf, çocuk oyun grupları ve sportif aletleri kullanma.	Yol: Var Su: Var Elektrik: Var Kanalizasyon: Yok Arıtma Tesisi: Yok Diğer: Otopark, gölet.	Giriş kulübesi: Var Tuvalet: Var Su deposu: - Çeşme: Var Piknik üniteleri: Çöp bidonları var. Büfe: - Yağmur barınağı: Var (3adet) Seyir terası: Var Gözlem kulesi: - Diğer tesisler: Kamelya (2adet)	2006 yılında Bolu Belediyesine 5yıllığına kiraya verilmiştir. Tekrar 2011 yılında Bolu Belediyesine 10 yıllığına kiraya verilmiştir. 2016 yılı itibariyle işletmesi OİŞ'dedir.
Gerede	OGM Mülkiyetindedir. Doğal ve arkeolojik sit alanında değildir. Askeri yasak bölgede kalmamaktadır. Turizm alanı ve merkezinde değildir. İçme, kullanma suyu amaçlı baraj havzasında kalmamaktadır. Yaban hayatı ile ilgili koruma alanlarına girmemektedir. Karayolları ile bağlantısı vardır. Elektrik enerjisi şehir şebekesine bağlıdır. İçme ve kullanma su kaynakları şehir şebekesine bağlıdır. Vegetasyon örtüsü; sarıçamdır. Doğal, tarihi, arkeolojik kaynakları yoktur.	Piknik Yürüyüş Manzara seyri Voleybol ve basketbol sahaları vardır.	Yol: Var Su: Var Elektrik: Var Kanalizasyon: Yok Arıtma Tesisi: Yok	Giriş kulübesi: Yok Tuvalet: Var Su deposu: Yok Çeşme: Var Piknik üniteleri: Yok Büfe: Yok Yağmur barınağı: Yok Seyir terası: Yok Gözlem kulesi: Yok Diğer tesisler: -	2015 yılında kiraya verilmiştir.
Düzce	Orman vasıflı devlet arazisidir. Doğal ve arkeolojik sit alanında değildir. Askeri yasak bölgede kalmamaktadır. Turizm alanı ve merkezinde değildir. İçme, kullanma suyu amaçlı baraj havzasında kalmamaktadır. Yaban hayatı ile ilgili koruma alanlarına girmemektedir. Karayolları ile bağlantısı vardır. Elektrik enerjisi şehir şebekesine bağlıdır. İçme ve kullanma su kaynakları şehir şebekesine bağlıdır. Vegetasyon örtüsü; karaçam, sahil çamı, meşe, muşmula, yabani gül, süpürge otu, ligustrum. Doğal, tarihi, arkeolojik kaynakları yoktur.	Piknik Yürüyüş Manzara seyri Futbol ve basketbol sahaları vardır.	Su: Var Elektrik: Var Kanalizasyon: Var Arıtma Tesisi: Var	Giriş kulübesi: Yok Tuvalet: Var Su deposu: Var Çeşme: Var Piknik üniteleri: Yok Büfe: Yok Yağmur barınağı: Var Seyir terası: Var Gözlem kulesi: Var Diğer tesisler: Var	2007 yılında Bay-Tek Yapı İnş. Tur. San. Tic. LTD 'ye kiraya verilmiştir.

Tablo 18: (devam ediyor).

Karabük	Orman mülkiyetindedir. Doğal ve arkeolojik sit alanında değildir. Askeri yasak bölgede kalmamaktadır. Turizm alanı ve merkezinde değildir. İçme, kullanma suyu amaçlı baraj havzasında kalmamaktadır. Yaban hayatı ile ilgili koruma geliştirme sahaları ve avlak alanlarına girmemektedir. Karayolları ile ilişkisi yoktur. Elektrik enerjisi temini mevcuttur. İçme ve kullanma su kaynakları bakımından mevcut durum yeterli olmayıp, Büyükdüz Ormanından getirilecek su isale hattı çalışması devam etmektedir. Vegetasyon örtüsü; Çk, Çz, Dy, ateş diken, dağ muşmulası, menengiç, kızılıçık, sumak. Doğal, tarihi, arkeolojik kaynakları yoktur.	Yürüyüş Manzara seyri Spor (bisiklet, voleybol ve basketbol sahaları vardır) Diğer: çocuk oyun alanı ve gölet mevcuttur.	Yol: Var Su: Var Elektrik: Var Kanalizasyon: Var Arıtma Tesisi: Var	Giriş kulübesi: Var Tuvalet: Var Su deposu: İnşaatı devam etmektedir. Çeşme: Var Piknik üniteleri: Piknik amaçlı planlanmadığından sadece çöp bidonu vardır Büfe: - Yağmur barınağı: Var Seyir terası: Var Gözlem kulesi: Var Diğer tesisler: Dere geçitleri üzerinde köprüler ve orman bilgilendirme evi mevcuttur.	2008 yılında Karabük Belediyesi'ne 5 yıllığına kiraya verilmiştir. 2010 yılında ihale feshedilmiştir. 2013 yılında 25 yıllığına özel şahsa kiraya verilmiştir. 2015 yılında ortaklık devri yapılmıştır.
Safranbolu	OGM Mülkiyetindedir. Doğal ve arkeolojik sit alanında değildir. Askeri yasak bölgede kalmamaktadır. Turizm alanı ve merkezinde değildir. İçme, kullanma suyu amaçlı baraj havzasında kalmamaktadır. Yaban hayatı ile ilgili koruma geliştirme sahaları ve avlak alanlarına girmemektedir. Karayolları ile ilişkisi yoktur. Elektrik enerjisi yoktur temin edilecektir. İçme ve kullanma su kaynakları; Safranbolu Belediyesi su arıtma deposundan temin edilecektir. Vegetasyon örtüsü; Çk, M, Kn, Dy. Doğal, tarihi, arkeolojik kaynakları yoktur.	Piknik Spor Yürüyüş Manzara seyri	Yol: Var Su: Yakınında var temin edilecektir. Elektrik: Yakınında var temin edilecektir. Kanalizasyon: Yakınında var temin edilecektir. Arıtma Tesisi: İhtiyaç yoktur.	Giriş kulübesi: Var Tuvalet: Var Su deposu: Var Çeşme: Var Piknik üniteleri: Var Büfe: Var Yağmur barınağı: Var Seyir terası: Var Gözlem kulesi: Var Diğer tesisler: Tüm yapılmaması gerekiyor	2008 yılında Safranbolu Belediyesine 5 yıllığına kiraya verilmiştir. Yine 2013 yılında Safranbolu Belediyesi'ne 29 yıllığına kiraya verilmiştir.
Kastamonu	Kastamonu OBM 'de bulunan kent ormanı dosyasında Mesire Yeri Teklif Raporu bulunmamaktadır. Resmi yazılarla kent ormanı oluşturulacak sahanın bilgileri Genel Müdürlüğe gönderilmiştir.				2014 yılında, 29 yıllığına özel şahsa kiraya verilmiştir.

Tablo 18: (devam ediyor).

Sinop	OGM Mülkiyetindedir. Doğal ve arkeolojik sit alanında değildir. Askeri yasak bölgede kalmamaktadır. Turizm alanı ve merkezinde değildir. İçme, kullanma suyu amaçlı baraj havzasında kalmamaktadır. Yaban hayatı ile ilgili koruma geliştirme sahaları ve avlak alanlarına girmemektedir. Karayolları ile ilişkisi vardır. 4km uzaktaki Sinop-Erfelek yoluna bağlanmaktadır. Elektrik hattı mevcuttur. İçme ve kullanma suyu isale hattı yapılarak kullanılacaktır. Vegetasyon örtüsü; kayın, gürgen, meşe. Doğal, tarihi, arkeolojik kaynaklar; köy merkezi çok uzun yıllar Çerkez, Laz ve Gürcülerin ortak yaşadığı bir alan olup kültür mirasları açısından önemlidir.	Piknik Sportif balıkçılık Yürüyüş	Yol: Yürüyüş patikaları yapılacaktır. Su: Su isale hattı yapılacaktır. Elektrik: Hattı mevcuttur. Kanalizasyon: Fosseptik çukuru kullanılacaktır Arıtma Tesisi: -	Giriş kulübesi: - Tuvalet: - Su deposu: - Çeşme: - Piknik üniteleri: - Büfe: - Yağmur barınağı: - Seyir terası: - Gözlem kulesi: - Diğer tesisler: Vaziyet planında gösterilen tesisler idaremizce yapıldıktan sonra kullanıma açılacaktır.	2014 Yıldız Reklam Organizasyon İnş. Nak. Gıda. San. 'ye 10 yıllığına kiraya verilmiştir.
Ayancık	2,5 ha 'lık kısmı OGM adına tapulu bahçe, 7,5 ha'lık kısmı devlet ormanıdır. Doğal ve arkeolojik sit alanında değildir. Askeri yasak bölgede kalmamaktadır. Turizm alanı ve merkezinde değildir. İçme, kullanma suyu amaçlı baraj havzasında kalmamaktadır. Yaban hayatı ile ilgili koruma geliştirme sahaları ve avlak alanlarına girmemektedir. Karayolları ile ilişkisi vardır. Ayancık- Sinop yolu üzerindedir. Elektrik hattı temin edilecektir. İçme ve kullanma su kaynakları vardır. Vegetasyon örtüsü; karaçam, sarıçam, fıstıkçamı, kızılçam, kayın, gürgen, meşedir. Tarihi arkeolojik kaynakları yoktur.	Piknik Trekking Manzara seyri	Yol: Sahanın zirvesine bağlantı yolu yapılacaktır Su: Var Elektrik: Tesisi yapılacaktır Kanalizasyon: Yok Otopark: Yok	Giriş kulübesi: Tuvalet: Su deposu Çeşme: Piknik üniteleri: Büfe: Yağmur barınağı: Seyir terası: Gözlem kulesi: Diğer tesisler: Tümü yapılacaktır.	2015 yılında, 8 yıllığına özel şahsa kiraya verilmiştir.

Tablo 18: (devam ediyor).

Zonguldak	Orman sahası içinde (az miktarda orman dışı saha) Doğal ve arkeolojik sit alanında değildir. Askeri yasak bölgede kalmamaktadır. Turizm alanı ve merkezinde değildir. İçme, kullanma suyu amaçlı baraj havzasında kalmamaktadır. Yaban hayatı ile ilgili koruma geliştirme sahalrı ve avlak alanlarına girmemektedir. Karayolları ile ilişkisi yoktur. Elektrik hattı yoktur. İçme ve kullanma su kaynakları yoktur. Vegetasyon örtüsü; kayın, karaçam, adi gürgen, sapsız meşe, anadolu keşanesi, titrek kavak, adi ceviz, yabani elma, yabani ahlat, dişbudak, kuş üvezi, adi kızılğaç, söğüt. Çalı türleri; orman gülü, muşmula, böğürtlen, yabani gül, alıç, defne, yabani fındık, ayıüzümü, orman sarmaşığı, simlax. Ot türleri; eğrelti, mürver, ısırgan otu, çayır otları, kabalak otu, hodan, devedikenı, papatya, dışotu, fescitarağı, atkuruğı, sütleğen, dağ çileğı, saz otu ve mantar türleri. Doğal, tarihi, arkeolojik kaynakları yoktur.	Piknik, Sportif balıkçılık, Bisiklet sporu, Yürüyüş, Manzara seyrine uygundur. Çocuk oyun alanları mevcuttur.	Yol: Ana yol, orman yolu, patika yollar mevcuttur. Su: Var Elektrik: Sahanın giriş kısmından ENH geçmektedir. Kanalizasyon: Var Arıtma Tesisi: -	Giriş kulübesi: Var Tuilet: Var Su deposu: Var Çeşme: Var Piknik üniteleri: Var Büfe: - Yağmur barınağı: Var Seyir terası: Var Gözlem kulesi: - Diğer tesisler: Otopark, kamelya, göller, tanıtım tabelaları.	2008 yılında Kamil Köse'ye 3 yıllığına kiraya verilmiştir. Kene sorunu nedeni ile vatandaşların ilgi göstermemesi üzerine ihalenin feshi istenmiştir. 2013 yılında Elvan Pazarcık Belediyesine 3 yıllığına kiraya verilmiştir. Kent ormanında yapılacak üretim işleri nedeni ile ihale feshedilmiştir.
-----------	--	--	--	--	---

3.4 Anket Bulgularının Değerlendirilmesi

Bu bölümde; Bartın, Karabük ve Safranbolu Kent Ormanlarında anketler aracılığıyla elde edilen verilerin, yüzde ve frekans analizlerine yer verilmiştir. Kent ormanlarından talep ve beklentiler farklı ziyaretçi gruplarına göre değişiklik göstermektedir.

3.4.1 Kullanıcıların Özellikleri

Ankete katılan kullanıcıların % 50,56'sı erkek % 49,44'ü kadındır. Bartın'da % 54,9'u kadın, % 45,1'i erkek, Karabük'te %40'ı kadın, %60'ı erkek, Safranbolu'da % 56,67'si kadın, % 43,33'ü erkek kullanıcı ile görüşülmüştür.

Ziyaretçilerin yaş profili kent ormanına göre değişmektedir. Karabük Kent Ormanını daha çok 19 yaş ve altı kullanıcılar ile 20-34 yaş arasındaki kullanıcılar tercih ederken, Bartın ve Safranbolu'yu 20-34 ve 35-49 yaş arasındaki kullanıcılar çoğunlukla tercih etmektedir (Tablo 19). Karabük kent ormanının kent merkezine yakın olması yürüyerek ulaşım imkânını kolaylaştırmaktadır. Bartın ve Safranbolu kent ormanında ise Karabük Kent Ormanı'na göre, kent merkezine uzak olduğu için alana araçla gelme zorunluluğu ortaya çıkmaktadır. Söz konusu durum ziyaretçilerin yaş profili farklılıklarına açıklık getirebilir. Ayrıca Bartın kent ormanı bitişiğinde bulunan TOKİ konutlarındaki ev kadınlarının günlerinin bir kısmını kent ormanında geçirmesi ve toplantılarını kent ormanında yapması yaş profilini etkilemektedir.

Tablo 19: Ziyaretçilerin cinsiyet ve yaş durumu.

Cinsiyet	BARTIN		KARABÜK		SAFRANBOLU		TOPLAM	
	Fr	%	Fr	%	Fr	%	Fr	%
Kadın	33	54,9	24	40,00	34	56,67	91	50,56
Erkek	27	45,1	36	60,00	26	43,33	89	49,44
Yaş								
	Fr	%	Fr	%	Fr	%	Fr	%
-19	12	20,00	18	30,00	2	3,33	32	17,78
20-34	18	30,00	22	36,67	21	35,00	61	33,89
35-49	19	31,67	13	21,67	20	33,33	52	28,89
50-64	7	11,67	6	10,00	17	28,33	30	16,67
65+	4	6,67	1	1,67	0	0	5	2,78
TOPLAM	60	100	60	100	60	100	180	100

Anket yapılan kent ormanlarında eğitim düzeyine bakıldığında; % 48,89'u yüksekokul ve üzeri mezunu, %30'u lise ve dengi okul mezunudur (Tablo 20). Ankete katılmakta eğitim durumu yüksek olanların daha istekli oldukları görülmüştür. Bu nedenle eğitim düzeyindeki yüksek oranın genel ziyaretçi profilini yansıttığını söylemek güç olacaktır. Eğitim düzeyindeki farklılıklar kent ormanlarına göre değerlendirildiğinde; Bartın ve Karabük Kent Ormanlarında sırasıyla yüksekokul ve üzeri, lise mezunu kişiler çoğunluktadır. Bu durum; Safranbolu Kent Ormanında yüksekokul ve üzeri, ilköğretim, lise şeklindedir. Kurdoğlu ve Düzgüneş (2011), Artvin Kent Ormanı için yaptığı çalışmada; mahallelerde gerçekleştirilen anket çalışmasında, deneklerin eğitim düzeylerinin sırasıyla lise, üniversite ve ilköğretim mezunu olduklarını belirtmektedir. Stojanova (2012)'nın Makedonya'da bulunan Üsküp şehrindeki Vodno Parkı için benzer nitelikli çalışmasında, katılımcılarının eğitim düzeyi sıralamasında ilk sırada fakülte seviyesi, ardından fakülte üzeri ve ortaokul üzeri seviyeler gelmektedir.

Görüşülen kişilerin % 32,22'si öğrencidir. Bunun dışında %25'i memur ve %20'si meslek sahibi değildir. Öğrencilerin kent ormanlarındaki oransal dağılımı; Bartın'da % 36,67 ve Karabük'te % 45, Safranbolu'da % 15'tir. Bartın ve Karabük kent ormanlarının öğrenci ağırlıklı profili, üç kent ormanındaki toplam öğrenci oranının artmasında etkilidir. Çünkü öğrenciler buluşma yeri olarak bu alanları kullanmaktadır. Safranbolu kent ormanında ise görüşülen kişilerin çoğunluğu (% 31,67) meslek sahibi değildir. Safranbolu'da görüşülen kişilerin çoğunlukla kadın ve ev kadını olması ve ev kadınlığını bir meslek olarak görmemeleri meslek sahipliği oranının düşmesinin nedenidir.

Özdemir (2013), Konya ilindeki üç farklı kent parkında yaptığı anket çalışmasında kullanıcıların meslek sahipliği durumuna bakıldığında; ilk sırada öğrenci ve ev hanımlarının geldiğini belirtmektedir. Ayrıca; manzara güzelliği bitkisel yoğunluk, bakım çalışması ve güvenlikten oluşan parametrelerden, öğrenci ve ev hanımlarının diğer meslek gruplarına kıyasla bitkisel yoğunluğu daha yüksek oranda seçtiklerini ifade etmektedir. Akbaba (2007) Kahramanmaraş'taki kent ormanlarında yaptığı benzer bir çalışmada kullanıcıları sırasıyla işçiler, diğer meslek grupları (serbest meslek) ve öğrenciler oluşturmaktadır. Bu gibi örnekler ülkemizdeki kent ormanlarını kullanan ziyaretçilerin öğrenci ve ev hanımı ağırlıkta olduğunu göstermektedir. Stojanova (2012)'nin Vodno Park'ı için yaptığı benzer bir çalışmada ise; kullanıcılara öğrencilerin yanı sıra özel sektör ve kamu kurumu çalışanlarının eklendiği görülmektedir.

Tablo 20: Ziyaretçilerin öğrenim durumu ve meslekleri.

Öğrenim durumu	BARTIN		KARABÜK		SAFRANBOLU		TOPLAM	
	Fr	%	Fr	%	Fr	%	Fr	%
Okuma yazma bilmiyor	0	0	0	0	1	1,67	1	0,56
Okuma yazma biliyor ancak bir okul bitirmemiş	0	0	0	0	0	0	0	0
İlkokul	9	15,00	1	1,67	14	23,33	24	13,33
İlköğretim	4	6,67	1	1,67	0	0	5	2,78
Ortaokul	3	5,00	1	1,67	4	6,67	8	4,44
Lise veya dengi okul	18	30,00	24	40,00	12	20,00	54	30,00
Yüksekokul ve üzeri	26	43,33	33	55,00	29	48,33	88	48,89
Meslek								
	Fr	%	Fr	%	Fr	%	Fr	%
Yok	11	18,33	6	10,00	19	31,67	36	20,00
Emekli	5	8,33	3	5,00	7	11,67	15	8,33
Öğrenci	22	36,67	27	45,00	9	15,00	58	32,22
Çiftçi	0	0	0	0	0	0	0	0
Memur	13	21,67	16	26,67	16	26,67	45	25,00
Esnaf	4	6,67	0	0,00	3	5,00	7	3,89
İşçi	3	5,00	4	6,67	1	1,67	8	4,44
Akademisyen	0	0	0	0	0	0	0	0
Diğer	2	3,33	4	6,67	5	8,33	11	6,11
TOPLAM	60	100	60	100	60	100	180	100

Ankete katılan kullanıcıların % 31'i 500 TL'den az, % 25'i 1001-2000 TL gelire sahiptir (Tablo 21). Kent ormanlarını genelde düşük gelirli ziyaretçilerin kullandığı görülmektedir. Kullanıcılar arasında Karabük ve Bartın kent ormanında, öğrencilerin çoğunlukta olması düşük gelirli ziyaretçilerin yüksek oranda çıkmasının nedenini açıklamaktadır. Safranbolu kent ormanında ise 1001-2000 TL gelire sahip kullanıcılar ilk sırada gelmektedir. Buradan Safranbolu kent ormanını, diğerlerine kıyasla, daha yüksek gelirli ziyaretçilerin kullandığı söylenebilmektedir. Kiper ve Öztürk (2011), Edirne Kent Ormanında yaptıkları çalışmada gelir durumlarının 1001 TL ve üzeri ziyaretçilerin bu alanları daha çok tercih ettiklerini belirtmektedirler. Sandal ve Karademir (2013), Kahramanmaraş için yaptıkları benzer bir çalışmada katılımcıların çoğunun 1001-2000 TL gelire sahip olduklarını belirtmektedirler. Kurdoğlu ve Düzgüneş (2011)'in Artvin Kent Ormanı için yaptığı çalışmada da 750-1250 TL arası gelire sahip kullanıcılar ilk sırada gelmektedir. Ülke genelinde yapılan bu çalışmalar yorumlandığında orta ve düşük gelirli ziyaretçilerin kent ormanları gibi açık yeşil alanları üst gelir gruplarına göre daha çok tercih ettikleri görülmektedir. Girişlerin ücretsiz oluşu ve standart donanımına sahip olması kent ormanlarının çeşitli gelir grubundaki insanlar tarafından kullanımına imkân vermektedir.

Ziyaretçilerin ikamet yerleri; kent ormanından ne kadar uzaklıkta yaşadıklarını ve bu uzaklıkların ziyaretlerini etkileyip etkilemediğini açıklayabilmektedir. Kullanıcıların % 68,89'u il merkezinde, % 22,78'i ilçe merkezinde ikamet etmektedir ve gelen ziyaretçiler kent ormanlarının bulunduğu il ve ilçelerde yaşamaktadır (Tablo 21). Bunun yanı sıra görüşmelerden edinilen bilgilerle Safranbolu Kent Ormanının rekreasyon açısından daha uygun bir orman yapısına sahip olması, Karabük Kent Ormanı'ndan temiz olması ve Karabük'e yakınlığı nedeniyle Karabük'te ikamet eden ziyaretçiler tarafından da kullanıldığı gözlemlenmiştir. Bu durumdan kent ormanının bulunduğu yerleşim yerinde yaşamıyor olmanın bazı kullanıcılar için ziyareti etkilemediği de anlaşılmaktadır.

Tablo 21: Ziyaretçilerin gelir durumu ve ikamet yerleri.

Gelir Durumu	BARTIN		KARABÜK		SAFRANBOLU		TOPLAM	
	Fr	%	Fr	%	Fr	%	Fr	%
500 TL'den az	19	31,67	22	36,67	15	25,00	56	31,11
501-1000 TL	8	13,33	11	18,33	8	13,33	27	15,00
1001-2000 TL	19	31,67	9	15,00	18	30,00	46	25,56
2001-3000 TL	11	18,33	15	25,00	14	23,33	40	22,22
3001 TL'den fazla	3	5,00	3	5,00	5	8,33	11	6,11
İkamet Yeri								
	Fr	%	Fr	%	Fr	%	Fr	%
Büyükşehir	10	16,67	3	5,00	1	1,67	14	7,78
İl merkezi	49	81,67	52	86,67	23	38,33	124	68,89
İlçe merkezi	1	1,67	5	8,33	35	58,33	41	22,78
Belde	0	0	0	0	0	0	0	0
Köy	0	0	0	0	1	1,67	1	0,56
TOPLAM	60	100	60	100	60	100	180	100

3.4.2 Kent Ormanı Algısı ve Kent Ormanlarının Yararları

Ziyaretçilerin kent ormanı algısını anlamak için hazırlanan sorulardan biri açık uçludur. Bu soruda “Kent Ormanı” kavramının zihinlerinde canlandığı ilk anlam sorulmuştur. Görüşülen kişilerin; % 17,78'i piknik alanı, % 15'i temiz havası bulunan bir alan ve % 12,22'si yeşil alan olarak nitelendirmiştir (Tablo 22). Ülkemizde yeşil alanlara yönelik piknik talebinin çok geniş bir kitle tarafından benimsendiği düşünüldüğünde bu sonuç çok doğal karşılanmaktadır. Bunun dışında kente yakın alan, kurtarılmış alan, yaşam alanı, mangalsız piknik, eğlence, hayvanlar, çöplük gibi farklı tanımlamalarla karşılaşılmıştır.

Alınan cevaplara göre, kent ormanları bazında öne çıkan tanımlar; Bartın’da sırasıyla ormanlık alan, temiz hava, piknik alanı ve sakin ortamdır. Karabük’te piknik alanı, temiz hava, ormanlık alan, Safranbolu’da ise piknik alanı, yeşil alan, temiz hava, doğal ortam ilk sırada akla gelen tanımlardır. Görüldüğü gibi kent ormanı denildiğinde 3 kent ormanı katılımcılarının da en çok belirttikleri ifadeler birbirine yakındır. Anket çalışması yapılan kent ormanlarında ortak olarak daha az belirtilen tanımlar ise; dinlenecek alan, rekreasyon, çamlık, kente yakın alandır. Bunun yanı sıra; Bartın’da mesire alanı, spor alanı, Karabük’te çöplük, gezi alanı, kafeterya, yürüyüş, kurtarılmış alan, Safranbolu’da ise mantar, ormanlık alan gibi tanımlar çok düşük oranda ifade edilmiştir. Bartın ve Karabük’te ortak olarak huzur, Karabük ve Safranbolu’da mangal ve oksijen, Bartın ve Safranbolu’da hayvanlar ve eğlence daha az ifade edilen ortak tanımlardır.

Kent ormanı algısının araştırıldığı benzer bir çalışmada Kiper ve Öztürk (2011) ankete katılan bireylere kent ormanının tanımının bulunduğu sorular yöneltilmiştir. Katılımcıların çoğunluğu kent ormanlarının kent içi ve çevresindeki yakın mesafelerde doğal ve yapay olarak yer alan, rekreasyonel olanaklar sunan, kentsel yapıya estetik ve işlevsel katkıda bulunan alanlar oldukları cevaplarını seçerken odun üretimi yapılan alanlar seçeneğini dile getirmemişlerdir. Özdemir (2013); Konya ilindeki kent parklar için belirlediği bu alanların kullanımıyla ilgili parametreleri kullanıcılara sormuştur. Kullanıcılar Alaeddin Tepesi ve Kozağaç Piknik alanını; bitki yoğunluğu için, Kültür Parkı ise güvenlik nedeniyle en çok tercih ettiklerini belirtmiştir. Örnek verilen tüm çalışmalarda; kent ormanı tanımları veya faydaları anket sorularında yer almaktadır, fakat bu çalışmada ise katılımcıların kent ormanı algıları, kelime dağarcıklarına bağlıdır. Dolayısı ile daha az belirtilen ifadeler de aslında kişilerin kent ormanını hakkındaki bilgilerinin çeşitliliğini göstermektedir.

Tablo 22: Ziyaretçilerin kent ormanı algısı.

Kent Ormanı Algısı	BARTIN		KARABÜK		SAFRANBOLU		TOPLAM	
	Fr	%	Fr	%	Fr	%	Fr	%
Ormanlık alan	12	20,00	6	10,00	3	5,00	21	11,67
Doğal ortam	8	13,33	4	6,67	8	13,33	20	11,11
Piknik alanı	10	16,67	9	15,00	13	21,67	32	17,78
Yürüyüş	4	6,67	2	3,33	0	0	6	3,33
Mesire alanı	1	1,67	0	0	0	0	1	0,56
Sakin ortam	8	13,33	4	6,67	0	0	12	6,67
Çamlık	2	3,33	2	3,33	1	1,67	5	2,78
Huzur	1	1,67	2	3,33	6	10,00	9	5,00
Eğlence	1	1,67	0	0	1	1,67	2	1,11
Yeşil alan	4	6,67	8	13,33	10	16,67	22	12,22
Ağaçlar	5	8,33	4	6,67	4	6,67	13	7,22
Temiz hava	12	20,00	6	10,00	9	15,00	27	15,00
Spor yapmak	1	1,67	5	8,33	0	0	6	3,33
Dinlenecek yer	1	1,67	1	1,67	3	5,00	5	2,78
Hayvanlar	1	1,67	0	0	1	1,67	2	1,11
Rekreasyon	1	1,67	2	3,33	3	5,00	6	3,33
Kente yakın alan	2	3,33	3	5,00	2	3,33	7	3,89
Çöplük	0	0	1	1,67	0	0	1	0,56
Gezi alanı	0	0	2	3,33	0	0	2	1,11
Kafeterya	0	0	2	3,33	0	0	2	1,11
Oksijen	0	0	1	1,67	1	1,67	2	1,11
Mangal yapmak	0	0	1	1,67	0	0	1	0,56
Kurtarılmış alan, yaşam alanı	0	0	2	3,33	0	0	2	1,11
Mantar	0	0	0	0	2	3,33	2	1,11
Mangalsız piknik	0	0	0	0	2	3,33	2	1,11
TOPLAM	74	100	67	100	69	100	210	

Kullanıcıların gözünde; kent ormanının diğer rekreasyon alanlarından farkı ölçülmeye çalışılmıştır. Çoğunlukla piknik aktivitesi için kullanılan, OGM tarafından da mesire yeri kavramının içine dahil edilen kent ormanları, görüşülen kişilerce % 56,67 oranında mesire yerlerinden farklı ve kente ait bir olgu olarak kabul edilmektedir (Tablo 23). Söz konusu farklar; doğal orman yapısı, girişin ücretsiz oluşu, ateşli piknik yapımına izin verilmemesi, vb.dir. Bunun yanı sıra, Bartın ve Safranbolu kent ormanının çoğunlukla diğer mesire yerlerinden bir farkının olmadığını belirten kişiler ikinci sırada yer almaktadır. Bartın'da daha kolay ulaşılabilir ve benzer nitelikli mesire alanlarının bulunması, Safranbolu'da ise aynı mevkide bulunan çamlık mesire alanı çıkan sonucu etkilemektedir.

Tablo 23: Kent ormanlarının mesire yerlerinden farkı.

Kent Ormanlarıyla Diğer Mesire Yerleri İlişkisi	BARTIN		KARABÜK		SAFRANBOLU		TOPLAM	
	Fr	%	Fr	%	Fr	%	Fr	%
İlişkili	34	56,66	34	56,66	34	56,66	102	56,67
Kısmen	2	3,33	16	26,66	3	5,00	21	11,67
İlişkili değil	24	40,00	10	16,66	23	38,33	57	31,67

Ziyaretçilerin % 71,67'si şehirde bulunan kent ormanlarının yerinin uygun olduğunu ifade etmektedir. Yine % 92,22'si kent ormanını yaşadıkları şehrin bir parçası olarak düşünmektedir (Tablo 24). Karabük kent ormanında görüşülen kişilerin % 33,33'ü kent ormanının yerini uygun bulmamaktadır ve bu değer diğer kent ormanlarından yüksektir. Bu kent ormanındaki tahribatlar, kullanıcılarda; şehre yakın kent ormanlarının fazla zarar gördüğü algısını yaratmış olabilir.

Tablo 24: Kent ormanlarının kent içindeki konumunun uygunluğu.

Kent Ormanı Yerinin Uygunluğu	BARTIN		KARABÜK		SAFRANBOLU		TOPLAM	
	Fr	%	Fr	%	Fr	%	Fr	%
Uygun değil	5	8,33	20	33,33	7	11,66	32	17,78
Fark etmez	7	11,66	12	20,00	0	0	19	10,56
Uygun	48	80,00	28	46,66	53	88,33	129	71,67

Her üç kent ormanında da kullanıcılar % 92,22 oranla kent ormanlarının kente ait bir yapı olduklarını ifade etmektedir (Tablo 25). Sonuç olarak kent ormanlarının yaşadıkları kente ait olduğu görüşülen kişiler tarafından ifade edilmektedir. Bu bilgi zamanla ve gerekli eğitimlerle; kent ormanını koruma ve güzelleştirme bilincinin artmasına da zemin hazırlayabilir.

Tablo 25: Kent ormanı ve kent ilişkisi.

Kent Ormanı Kent İlişkisi	BARTIN		KARABÜK		SAFRANBOLU		TOPLAM	
	Fr	%	Fr	%	Fr	%	Fr	%
Kentin parçası değil	2	3,33	0	0	1	1,67	3	1,67
Kentle kısmen ilişkili	2	3,33	5	8,33	4	6,67	11	6,11
Kentin bir parçası	56	93,33	55	91,67	55	91,67	166	92,22
TOPLAM	60	100	60	100	60	100	180	100

Kent ormanları kent içinde, ulaşılabilir doğal ormanlık yapıları ile kent halkına maddi olmayan birçok fayda sağlayabilmektedir. Bu faydalardan biri; kullanıcılara ormanlar, hayvanlar, ağaçlar hakkında yeni bakış açıları sunmaktır. Kent içinde sıkışmış küçük parklar ve münferit ağaçlarda bulunmayan topluluk, yoğun kapalılık ve ormanlık alan hissi, insanları özlemlerini duydukları doğal yaşam ortamına kavuşturabilmektedir. Bu alanlarda ekolojik ilişkileri gözlemleyebilme imkanı bulabilmektedirler. Kullanıcıların kent ormanına gelmeye başladıktan sonra ağaçlara, ormanlara, hayvanlara karşı bakış açılarının değişip değişmediği sorgulandığında % 55,56'sı bu görüşün kendilerinde var olduğunu, kent ormanına gelmenin bakış açılarını etkilemediğini dile getirmişlerdir. Katılımcıların % 40,56'sı görüşlerinin olumlu yönde etkilendiğini ifade etmekte iken, % 3,89'u kent ormanına gelmeye başladıktan sonra görüşlerinin olumsuz yönde etkilendiğini dile getirmiştir. Bu kullanıcılar diğer insanların bu sahaları kötü kullanmaları nedeniyle olumsuz düşünceye sahip olduklarını açıklamışlardır (Tablo 26). Sandal ve Karademir (2013); kullanıcılara yeşil alanların kent kimliği oluşturmada ve kentin görünüşünü düzenlemede katkısını sormuştur ve kullanıcıların % 95'i önemli ölçüde katkısının olduğunu belirtmiştir. Temiz ve düzenli yönetilmeyen kent ormanları kent kimliğini olumsuz yönde etkileyebilmektedir.

Kent ormanlarında çocuklara yönelik doğa eğitiminin, çocukların gelişimine katkısı sorulduğunda kullanıcıların % 90,56'sı olumlu yönde katkı yapacağını ifade etmektedir. Kent ormanlarında yapılacak eğitimin çocuklara katkısının sorulduğu soruda Bartın'daki kişilerin % 10'u "hiçbir şey değiştirmez" Safranbolu'daki kişilerin % 10'u "sağlamaz" yanıtlarını vermiştir. Bu değerler Karabük Kent Ormanından kıyasla fazladır. 2013 Mesire Yerleri Yönetmeliğinde yer alan kent ormanı tanımında "teknik ormancılık faaliyetleri ile flora ve fauna tanıtılarak, özellikle çocuklar ve gençlere orman sevgisi ve bilincinin aşılması amacıyla izcilik, doğa yürüyüşü, bisiklet, binicilik" vb. etkinlikler gerçekleştirilirse söz konusu oranın artacağı düşünülebilir.

Tablo 26: Kent ormanının; doğaya bakışa ve çocuk eğitimine katkısı.

Kent Ormanının; Doğaya Bakış Açısına Etkisi	BARTIN		KARABÜK		SAFRANBOLU		TOPLAM	
	Fr	%	Fr	%	Fr	%	Fr	%
Olumsuz yönde değişti	4	6,67	2	3,33	1	1,67	7	3,89
Değişmedi	35	58,33	27	45,00	38	63,33	100	55,56
Olumlu yönde değişti	21	35,00	31	51,67	21	35,00	73	40,56
Kent Ormanının Çocuk Eğitimine Olumlu Katkısı								
	Fr	%	Fr	%	Fr	%	Fr	%
Sağlamaz	1	1,67	1	1,67	6	10,00	8	4,44
Hiçbir şey değişmez	6	10,00	1	1,67	2	3,33	9	5,00
Sağlar	53	88,33	58	96,67	52	86,67	163	90,56
TOPLAM	60	100	60	100	60	100	180	100

Kent ormanlarının maddi ve maddi olmayan faydalarının kullanıcılar tarafından bilinirliği ölçülmüştür. “Çok etkili, etkili, normal, etkisiz ve hiç etkisiz” olmak üzere likert ölçeğine göre yöneltilen soruda kent ormanı faydalarının bilinirliğinin yanında bu faydaların etki dereceleri anlaşılmaya çalışılmıştır. Kullanıcıların % 72,23’ü kent ormanlarını stresten kurtulmada, % 51,12’si hava kirliliğini önlemede, % 50’si çocukların ruhsal ve fiziksel gelişiminde çok etkili bulmaktadır. Ziyaretçilerin %47,23’ü kent ormanlarının erozyonu önleme, %41,11’i hava kirliliğini önleme, %40,56’sı rekreasyon olanağı sunma fonksiyonlarını etkili bulmaktadır. Görüşülen kişilerin %45’i mantar, meyve ve odun toplama gibi halkın ihtiyaçlarını giderme, %33,33’ü su üretimi sağlama işlevlerini etkisiz bulmaktadır (Tablo 27).

Safranbolu Kent Ormanı arazi incelemelerinde özellikle Eylül ayında yoğun olarak mantar toplandığı gözlemlendiği halde; görüşülen kişiler kent ormanında mantar toplama etkinliğini % 45 oranında “etkisiz” bulmaktadır. Kent ormanlarının bu işlevini etkili bulan kişiler % 15,56 oranındadır. Kent ormanlarının mantar, meyve ve odun toplama gibi halkın ihtiyaçlarını giderme etkinliğinin düşük çıkmasında; bu alanlarda meyve ağaçlarının bulunmaması, kent merkezlerinde veya kente çok yakın yerlerde bulundukları için halkın odun ihtiyacının olmaması vb. gibi nedenler etkili olabilir.

Tablo 27’den de anlaşıldığı gibi kent ormanlarının ruhsal ve fiziksel sağlığa katkısının bilinirliği erozyonu önleme, biyolojik çeşitlilik sağlama, su üretimi sağlama vb. gibi topluma ve kente olan faydalarından daha fazladır. Ayrıca, Atmış ve ark., (2011) spor, sağlık, estetik gibi fonksiyonların kullanıcı sayısı ile ilişkili olduğunu, söz konusu işlevlerin kullanıcı sayısını artırmada etkili olduğu belirtmektedir. Kiper ve Öztürk (2013)

kullanıcılarda kent ormanlarının çevreye sağladığı faydaların bilinilirliğini ölçmüştür. Hava kalitesini arttırma, iklimatik denge sağlama, manzara etkisi sunma, doğa ve çevre bilincini arttırma, halkın sosyal ilişkilerini düzenleme vb. özelliklerinde bu algı olumlu ve yüksek bulunurken, yaban hayatı için yaşam ortamı sağlama konusunda “fıkrım yok” seçeneği ağırlık kazanmıştır.

Anket çalışmasına katılan kullanıcılar kent ormanlarının piknik sahası olma işlevini % 40 oranında “etkili” olarak değerlendirmektedir. Anket çalışması yapılan kent ormanlarında, yangın riskini azaltmak için ateşli piknik yapımına halen izin verilmemektedir. Bu nedenle kullanıcıların ateşli piknik etkinlikleri kısıtlanmaktadır. Piknik anlayışının daha çok mangallı piknik olarak düşünülmesi ve uygulanamaması “çok etkili” cevabının düşük (% 20) çıkmasına neden olabilir.

Görüşülen kişiler kent ormanlarının biyolojik çeşitliliği koruma fonksiyonunu % 40 oranında “etkili” ve % 32,22 oranında “normal” olarak değerlendirmektedir. Yapılan incelemelerde kent ormanındaki ağaç türlerinin en az 3 en fazla 6 farklı ağaç türünden oluştuğu ve bu 3 kent ormanında iğne yapraklıların ağırlıklı olduğu görülmektedir. Serin ve Gül (2006) açık yeşil alan düzenlemelerinde; yapısal tasarımlara ağırlık verildiğini, bitkisel tasarım projelerine ağırlık verilmediğini belirtmektedir. Bu çalışmada incelenen kent ormanlarının kent çeperinde bulunan orman alanlarından ayrılmış olduğu tespit edilmiş ve geçmişinde bulunan ağaç türlerine müdahale yapılmadığı gözlemlenmiştir. Zonguldak Orman Bölge Müdürlüğü’ndeki bu kent ormanlarına ait dosyalarda bitkisel tasarım projelerine rastlanmamıştır. Genelde donatı elemanlarının oluşturulmasıyla ilgili belgelere bulunmaktadır. Kent insanların; tam kapalı olmayan, çimenli ve su kaynağı bulunan, karışık ağaç türlerini içeren sahaları tercih ettiği farklı çalışmalarda ifade edilmiştir (Dwyer, 1983, Gül ve Gezer’den, 2004’den). Kent ormanlarında donatı elemanlarının tasarımı kadar bitkisel tasarım yapılması da önemlidir.

Tablo 27: Kent ormanlarının sayılı özellikler üzerinde etkisi.

ÖZELLİKLER	Çok etkili		Etkili		Normal		Etkisiz		Hiç etkisiz		TOPLAM	
	Fr	%	Fr	%	Fr	%	Fr	%	Fr	%	Fr	%
Erozyonu önlemede	62	34,44	85	47,23	24	13,33	8	4,44	1	0,56	180	100
Hava kirliliğini önlemede	92	51,12	74	41,11	8	4,44	6	3,33	0	0,00	180	100
Su üretimi sağlamada	16	8,89	59	32,78	40	22,22	60	33,33	5	2,78	180	100
Rekreasyon olanağı sunmada	77	42,77	73	40,56	23	12,78	6	3,33	1	0,56	180	100
Piknik sahası olması	50	27,77	72	40,00	37	20,56	18	10,00	3	1,67	180	100
Spor yapılması	41	22,78	82	45,55	30	16,67	24	13,33	3	1,67	180	100
Stresten kurtulmada	130	72,23	42	23,33	6	3,33	2	1,11	0	0,00	180	100
Çocukların ruhsal ve fiziksel gelişiminde	90	50,00	71	39,45	13	7,22	6	3,33	0	0,00	180	100
Biyolojik çeşitliliği korumada	17	9,44	72	40,00	58	32,22	30	16,67	3	1,67	180	100
Mantar, meyve ve odun toplama gibi halkın ihtiyaçlarını giderme	28	15,56	28	15,56	28	15,56	81	45,00	15	8,32	180	100

Anket çalışması kapsamında Tablo 26’da yer alan kent ormanı hizmetlerinin gerekliliği sorgulanmıştır. Fakat kent ormanlarının sayılı özellikler üzerindeki etkileri ile kent ormanlarında bulunması gereken hizmetlerin gerekliliği görüşülen kişilerin bir kısmı tarafından tam olarak algılanamamıştır. Her ne kadar aradaki fark vurgulansa da; seçeneklerin benzer olduğunu ve aynı soruyu yanıtladıklarını sanmışlardır.

Tablo 28’ya göre; “çok gerekli” bulunan kent ormanı hizmetlerinin üçü sırasıyla; hava kalitesini koruma, dinlenme ve sağlıklı yaşam olanağı sunmasıdır. “Gerekli” bulunan kent ormanı hizmetleri sırasıyla; biyolojik çeşitliliği koruma, çevresindeki binaları gürültüden koruma, doğayı inceleme, spor yapma, bisikletle gezme, uzun mesafe doğa yürüyüşü yapmaya imkan verme, bitkiler ve hayvanlar hakkında bilgi alma, su kalitesini koruma, piknik yapılabilir ortamlar oluşturma, çocuklara doğayı tanıtmaya ve onlara oyun imkanı sağlama, erozyonu önlemedir. Görüşülen kişiler genelde “gerekli” ölçeğinde yoğunlaşmaktadır. Kullanıcıların % 86,11 ‘i kent ormanlarında odun üretimini, % 82,78’i yakacak odun toplama hizmetlerini “gereksiz” bulmaktadır. Bunun yanı sıra kent

ormanlarının mantar, meyve ve yöresel ürünler toplama hizmeti % 45 oranında “gereksiz”, % 44,44 oranında “gerekli” ve % 10,56 oranında “çok gerekli” bulunmuştur.

Tablo 28: Kent ormanı hizmetlerine talep.

ÖZELLİKLER	ÇOK GEREKLİ		GEREKLİ		GEREKLİ DEĞİL		TOPLAM	
	Fr	%	Fr	%	Fr	%	Fr	%
Piknik	62	34,44	95	52,78	23	12,78	180	100
Dinlenme	104	57,78	75	41,67	1	0,55	180	100
Uzun mesafe doğa yürüyüşü yapma	67	37,22	102	56,67	11	6,11	180	100
Doğayı inceleme	52	28,89	110	61,11	18	10,00	180	100
Bisikletle gezme	26	14,44	106	58,89	48	26,67	180	100
Sağlıklı yaşam	97	53,89	81	45,00	2	1,11	180	100
Spor yapma	65	36,11	107	59,45	8	4,44	180	100
Bitkiler ve hayvanlar hakkında bilgi alma	38	21,11	102	56,67	40	22,22	180	100
Çocuklara doğayı tanıtmaya ve onlara oyun	84	46,67	90	50,00	6	3,33	180	100
Odun üretimi	3	1,67	22	12,22	155	86,11	180	100
Erozyonu önleme	82	45,56	91	50,55	7	3,89	180	100
Su kalitesini koruma	59	32,78	101	56,11	20	11,11	180	100
Havayı kalitesini koruma	111	61,67	68	37,78	1	0,55	180	100
Biyolojik çeşitliliği koruma	46	25,56	127	70,55	7	3,89	180	100
Mantar, meyve ve yöresel ürünler toplama	19	10,56	80	44,44	81	45,00	180	100
Çevresindeki binaları gürültüden koruma	29	16,11	119	66,11	32	17,78	180	100
Yakacak odun toplama	2	1,11	29	16,11	149	82,78	180	100

3.4.3 Kent Ormanlarının Tercih Edildiği Zamanlar

Görüşülen kişilerin % 43,33’ü kent ormanlarını yaz aylarında, % 16,67’si ilkbahar aylarında tercih etmektedir. Bölgede kış aylarının soğuk, karlı ve yoğun yağışlı geçmesi yaz ayları kullanım oranının yüksek çıkmasını açıklayabilir. Görüşülen kişilerin % 36,67’si ise her mevsim kent ormanlarını kullanabildiklerini ifade etmektedir. Kent ormanlarında öne çıkan yoğun ziyaret zamanları ise; Bartın’da her mevsim, Karabük ve Safranbolu’da yaz aylarıdır (Tablo 29). Doğal orman yapısı ve açık hava sporuna elverişli oluşu, kent ormanlarını her mevsim kullanılabilir cazibe merkezleri haline dönüştürmektedir. Kurdoğlu ve Düzgüneş (2011) kullanıcıların Artvin Kent Ormanını % 88 oranında yaz aylarında kullandıklarını saptamıştır. Stojanova (2012), ziyaretçilerin Üsküp ‘teki Vodno Parkı’na sıklıkla ilkbahar ve yaz aylarında, haftada 3-4 kez gelmeyi tercih ettiklerini belirtmiştir.

Görüşülen kişilerin %30'u kent ormanlarını haftada birkaç defa, %19,44'ü ayda bir defa ziyaret etmektedir. Bu durumda; Bartın Kent Ormanını kullanan TOKİ sakinlerinin ve Karabük kent ormanının kent merkezine yakınlığının etkisi vardır. Diğer kent ormanlarından farkla, Safranbolu kent ormanında görüşülen kişilerin ziyaret sıklığında; ilk sırayı ayda bir gelen ziyaretçiler almaktadır (Tablo 29). Kurdoğlu ve Düzgüneş (2011)'de Artvin Kent ormanı için; ziyaretçilerin en fazla üç ayda bir geldiklerini bunu ayda bir ve altı ayda bir gelen ziyaretçilerin takip ettiğini belirtmektedir. Kiper ve Öztürk (2011) Edirne Kent Ormanının ziyaret edilme sıklığını %31 oranında yılda 1-2 kez olarak belirtmektedir. Bu çalışmaya konu olan üç kent ormanının, Artvin ve Edirne Kent Ormanlarına göre daha sık şekilde ziyaret edildiği görülmektedir.

Tablo 29: Kent ormanlarını tercih edildiği zamanlar.

Mevsim-Ziyaret İlişkisi	BARTIN		KARABÜK		SAFRANBOLU		TOPLAM	
	Fr	%	Fr	%	Fr	%	Fr	%
İlkbahar	9	15,00	8	13,33	13	21,67	30	16,67
Yaz	21	35,00	25	41,67	32	53,33	78	43,33
Sonbahar	0	0	4	6,67	2	3,33	6	3,33
Kış	0	0	0	0	0	0	0	0
Her mevsim	30	50,00	23	38,33	13	21,67	66	36,67
Ziyaret Sıklığı								
	Fr	%	Fr	%	Fr	%	Fr	%
Haftada birkaç defa	20	33,33	28	46,67	6	10	54	30,00
Haftada bir	19	31,67	5	8,33	6	10	30	16,67
2 haftada bir	4	6,67	3	5	8	13,33	15	8,33
Ayda bir	6	10,00	13	21,67	16	26,67	35	19,44
3 ayda bir	6	10,00	2	3,33	12	20	20	11,11
Yılda bir	5	8,33	9	15	12	20	26	14,44
TOPLAM	60	100	60	100	60	100	180	100

Ankete katılan kullanıcıların % 66,11'i kent ormanlarını daha çok hafta sonu tercih ettiklerini belirtmektedir. Kendileriyle hafta içi görüşülen kent ormanı kullanıcıları da kent ormanlarına çoğunlukla hafta sonu geldiklerini belirtmişlerdir. Ziyaretçi profilinin ağırlıklı olarak öğrenci ve memur olması bu durumu açıklamaktadır. Görüşülen kişilerin % 33,89'u, genellikle kent ormanlarının yakınında ikamet eden emekli ve ev kadınları, hafta içi de sıklıkla kent ormanlarında bulunduklarını belirtmektedir. Görüşülen kişilerin % 44,44'ü kent ormanlarını yoğun yaz aylarında, kavurucu güneş etkisi geçtikten sonraki ikinci zamanlarını tercih etmektedir. % 40,56'sı öğle vakti geldiklerini ifade etmektedir (Tablo

30). Akbaba (2007) Kahramanmaraş Kent Ormanı'nın haftanın günlerindeki ziyaretçi dağılımını ölçmüştür. Sırasıyla en çok tercih edilen günler Pazar (% 35,15), Cumartesi (% 31,25) ve Çarşamba (%9,36) 'dır. Yapılan bu çalışma ve Kahramanmaraş Kent Ormanı tercih edilme günleri benzerlik göstermektedir.

Anket çalışması yapılan kent ormanlarında, ziyaretçilerin % 56,11'i kent ormanlarında 1-3 saat, % 23,89'u 4-5 saat zaman geçirmektedir (Tablo 30). Bunların dışında; Karabük Kent Ormanı'nda 1 saatten az zaman geçiren % 20 oranında kullanıcı ve Safranbolu Kent Ormanı'nda 6 saatten fazla zaman geçiren % 21,67 kullanıcıların varlığı, genel durumdan farklı kullanımlara dikkat çekmektedir. Stojanova (2012) yaptığı çalışmada benzer bir sonuca ulaşmıştır ve gelen ziyaretçilerinin Vodno Parkında çoğunlukla 1-3 saat arası vakit geçirdiklerini belirtmiştir.

Tablo 30: Ziyaretçilerin kullanım periyodu.

Haftanın Günlerine Göre Ziyaret	BARTIN		KARABÜK		SAFRANBOLU		TOPLAM	
	Fr	%	Fr	%	Fr	%	Fr	%
Hafta içi	22	36,67	24	40	15	25	61	33,89
Hafta sonu	38	63,33	36	60	45	75	119	66,11
Ziyaret Zamanı								
	Fr	%	Fr	%	Fr	%	Fr	%
Sabah	4	6,67	11	18,33	12	20,00	27	15,00
Öğle	25	41,67	19	31,67	29	48,33	73	40,56
İkindi	31	51,67	30	50,00	19	31,67	80	44,44
Geçirilen Süre								
	Fr	%	Fr	%	Fr	%	Fr	%
1 saatten az	4	6,67	12	20,00	1	1,67	17	9,44
1-3 saat arası	39	65,00	38	63,33	24	40,00	101	56,11
4-5 saat arası	16	26,67	5	8,33	22	36,67	43	23,89
6 saatten fazla	1	1,67	5	8,33	13	21,67	19	10,56
TOPLAM	60	100	60	100	60	100	180	100

Ankete katılan kullanıcıların % 32,78'i kent ormanlarına dinlenmek için, % 22,22'si piknik yapmak için gelmektedir. Bunun yanı sıra % 11,11'i çocuklarını gezdirmek ve onlara doğayı tanıtmak için, geriye kalan % 11,11'i doğa yürüyüşü yapmak için gelmektedir. Görüşülen kişilerin hiçbiri kent ormanını yakacak odun toplamak için geldiğini belirtmemiştir (Tablo 31).

Karabük kent ormanındaki yürüyüş ve koşu parkuru yanında bulunan parka bağlandığı için uzun mesafeli bir parkur niteliğindedir. Anket çalışması sırasında günün her saati tempolu

koşu yapan kullanıcılar ile karşılaşmıştır. Ayrıca; Safranbolu Kent Ormanı'nın çeşitli kullanımlara uygun yapısı kullanıcıları hem manzara fotoğrafı çekmek, hem de alternatif doğa temalı fotoğraflar (düğün fotoğrafları vb.) çekmek için cezbetmektedir. Söz konusu olanaklar kent ormanlarının tercih nedenlerini etkileyebilmektedir. Edirne Kent Ormanı'nda yapılan benzer bir çalışmada kullanıcılar çoğunlukla piknik yapmak, fiziksel ve psikolojik açıdan rahatlamak ve temiz hava almak için kent ormanlarını tercih etmektedir. Ayrıca kullanıcıların alanda aktif ve eğitici rekreasyon faaliyetlerini daha çok görmek istedikleri de saptanmıştır (Kiper ve Öztürk, 2011). Artvin kent ormanı için ziyaretçilerin birincil tercih nedenleri sessiz sakin bir ortam olması, ikincil tercih nedenleri ise manzara seyri sağlaması gelmektedir (Kurdoğlu ve Düzgüneş, 2011).

Tablo 31: Ziyaretçilerin geliş amacı.

Geliş Amacı	BARTIN		KARABÜK		SAFRANBOLU		TOPLAM	
	Fr	%	Fr	%	Fr	%	Fr	%
Piknik yapmak	7	11,66	6	10,00	27	45,00	40	22,22
Dinlenmek	29	48,33	18	30,00	12	20,00	59	32,78
Uzun mesafe doğa yürüyüşü yapmak	11	18,33	6	10,00	3	5,00	20	11,11
Doğayı incelemek	1	1,66	0	0	0	0	1	0,56
Bisikletle gezmek	2	3,33	0	0	0	0	2	1,11
Spor yapmak	1	1,66	14	23,33	1	1,66	16	8,89
Fotoğraf çekmek	0	0	1	1,66	1	1,66	2	1,11
Kitap okumak	1	1,66	1	1,66	0	0	2	1,11
Mantar, meyve ve yöresel ürün toplamak	0	0	0	0	7	11,66	7	3,89
Yakacak odun toplamak	0	0	0	0	0	0	0	0,00
Çocuklarınızı gezdirmek ve onlara doğayı tanıtmak	5	8,33	7	11,66	8	13,33	20	11,11
Diğer	3	5,00	7	11,66	1	1,66	11	6,11
TOPLAM	60	100	60	100	60	100	180	100

Kent ormanları özelinde incelerinsen; Karabük'te % 11,66 ve Safranbolu'da % 13,33 oranında çocuklarını gezdirmek ve onlara doğayı tanıtmak için gelen kullanıcılar bulunmaktadır. Safranbolu Kent Ormanı'nda görüşülen kişilerin % 11,66'sı mantar, meyve ve yöresel ürün toplamak için geldiklerini belirtmektedirler. Anket çalışması sırasında mantar toplayan kullanıcıların bir kısmı geliş amacı olarak mantar toplama seçeneğini belirtmemiştir. Bahsedilen oranlar diğer kent ormanlarından farklı olarak öne çıkan noktalar. Stojanova (2012) yaptığı çalışmada; kullanıcıların Vodno Parkı'nda sırasıyla daha çok; yürüyüş, spor, rekreasyon, dinlenme, doğayı izleme gibi aktiviteler yaptıkları belirtilmektedir.

Görüşülen kişilerin % 42,22'si kent ormanının varlığını yakın çevrelerindeki insanlar sayesinde öğrendiklerini belirtmektedir, % 33,89'u diğer nedenlerle öğrendiklerini ifade etmiştir. Diğer nedenler arasında; ilan edilen sahaya daha öncede çeşitli nedenlerle (kekik toplamak vb.) gelmek, kent ormanı yakınında ikamet etmeleri nedeniyle kullanıcıların kent ormanı açılışını gözlemleyebilmeleri gelmektedir. Görüşülen kişilerin % 23,33 ise çevrelerindeki kişilerin tavsiyeleri üzerine bu sahaya geldiklerini belirtmektedir. Anket çalışmasına katılan kullanıcıların hiçbiri kent ormanı ile ilgili afiş, broşür veya ilana rastlamadıklarını ifade etmişlerdir (Tablo 32).

Tablo 32: Kent ormanı ilanının duyurusu ve kent ormanı kullanım paylaşımı.

Kent Ormanı Duyurusu	BARTIN		KARABÜK		SAFRANBOLU		TOPLAM	
	Fr	%	Fr	%	Fr	%	Fr	%
Biriyle (aile, arkadaş vs.) beraber gelmiştim.	27	45,00	29	48,33	20	33,33	76	42,22
Çevremdeki insanların tavsiyesi üzerine gelmiştim	9	15,00	13	21,67	20	33,33	42	23,33
Kent ormanı ile ilgili afiş, broşürleri görüp gelmiştim	0	0	0	0	0	0	0	0
Basın ve internetten haberim olmuş ve gelmiştim	0	0	0	0	1	1,67	1	0,56
Diğer	24	40,00	18	30,00	19	31,67	61	33,89
Kullanıcı Paylaşımı								
	Fr	%	Fr	%	Fr	%	Fr	%
Aile	34	56,67	23	38,33	38	63,33	95	52,78
Arkadaşlar	23	38,33	27	45,00	19	31,67	69	38,33
Yalnız	3	5,00	10	16,67	3	5,00	16	8,89
TOPLAM	60	100	60	100	60	100	180	100

Kent ormanlarını kullanıcıların % 52,78'i aileleri ile birlikte, % 38,33'ü arkadaşları ile birlikte ziyaret etmektedir. Bu sıralama Karabük Kent Ormanı'nda değişmektedir ve Karabük'te görüşülen kişilerin % 45'i arkadaşları ile % 38,33'ü aileleri ile ve % 16,67'si yalnız geldiklerini belirtmektedir. Stojanova (2012)'da benzer çalışmasında Vodno Parkı'na kimlerle geliyorsunuz sorusuna; ilk sırada arkadaşlar, ardından yalnız, çiftlerle ve en son ailelerle gelenlerin çoğunlukta olduğu sonucuna ulaştığını belirtmiştir.

3.4.4 Kent Ormanlarındaki Eksiklikler ve Kent Ormanlarından Beklentiler

Anket çalışması yapılan kent ormanlarının kullanıcılar açısından eksiklerini belirlemek, daha sık gelmelerini engelleyen nedenleri anlamak ve sorunları ortaya koymak amacıyla ziyaretçilere çeşitli sorular yöneltilmiştir. Eksiklikler kent ormanlarına göre farklılık göstermektedir.

Buna göre görüşülen kişilerce; Bartın'da % 73,33'ü çöp kutularının ve temizliğin eksikliğini, % 70'i kent ormanında sabit bir görevli eksikliğini, % 68,33'ü tuvaletlerin yetersizliğini % 66,66'sı çeşmelerin yetersizliğini eksiklik olarak görmektedir. Karabük kent ormanında ise; % 96,66'sı çeşmelerin yetersizliğini, % 91,66'sı çöp kutularının ve temizliğin yetersizliğini, % 83,33'ü tuvaletlerin yetersizliğini, % 78,68'i oturma dinlenme yerlerinin eksikliğini, % 75'i görevli eksikliğini ifade etmektedir. Safranbolu kent ormanında ise görüşülen kişilerin % 80'i çeşmelerin yetersizliğini ve çalışmamasını, % 80'i görevli eksikliğini ve yine % 80'i ateşli piknik yapılacak alan eksikliğini belirtmektedir. Bunların yanı sıra Safranbolu kent ormanında ankete katılan kullanıcıların % 78,33'ü bisiklet parkurlarının olmayışı ve yetersizliğini eksiklik olarak görmektedir (Tablo 33).

Bartın Kent Ormanı'nda görüşülen kişilerin % 16,66'sı yolların spor ve yürüyüş için teknik açıdan uygun olmadığını ifade etmiştir. Karabük'teki kullanıcıların % 21,66'sı ve Safranbolu'daki kullanıcıların % 23,33'ü kent ormanının yürüyüş güzergahlarının yetersiz olduğunu belirtmiştir (Tablo 33). Diğer seçeneklere kıyasla bu oranlar düşüktür. Her üç kent ormanında görüşülen kullanıcılar yürüyüş güzergahlarının yeterli ve yürüyüş yollarının spor vb. etkinlikler için uygun bulunduğunu daha çok sayıda ifade etmektedir.

Tablo 33'den anlaşılabacağı üzere kullanıcılar göre üç kent ormanında ortak olan eksiklikler; çöp kutularının ve temizliğin yetersizliği, tuvalet ve çeşmelerin hem yetersiz hem temiz olmaması ve görevli eksikliğidir. Bunun dışında Karabük ve Safranbolu kent ormanlarında oturma ve dinlenme yerlerinin azlığı da sıklıkla belirtilen eksiklikler arasındadır. Bartın Kent Ormanı'ndaki kamelya ve bankların kullanıcılar için uygun sayıda olduğu kanaati oluşmuştur.

Tablo 33: Kent ormanlarındaki eksiklikler.

Kent Ormanındaki Eksiklikler	BARTIN		KARABÜK		SAFRANBOLU		TOPLAM	
	Fr	%	Fr	%	Fr	%	Fr	%
Oturma ve dinlenme yerlerinin yetersizliği	19	31,66	48	78,68	47	78,33	114	63,33
Yürüyüş güzergâhlarının yetersizliği	14	23,33	13	21,66	14	23,33	41	22,78
Spor alanlarının yetersizliği	30	50,00	37	61,66	45	75,00	112	62,22
Otopark sorunu	10	16,66	18	30,00	22	36,66	50	27,78
Çocuk parkının olmaması	11	18,33	35	58,33	28	46,66	74	41,11
Çöp kutularının ve temizliğin yetersizliği	44	73,33	55	91,66	42	70,00	141	78,33
Çeşmelerin yetersizliği	40	66,66	58	96,66	48	80,00	146	81,11
Tuvaletlerin yetersizliği	41	68,33	53	88,33	47	78,33	141	78,33
Kent ormanı içinde tabela gibi bilgilendirme ve yönlendirme araçlarının yetersizliği	18	30,00	35	58,33	23	38,33	76	42,22
Ağaç ve bitki türlerinin azlığı	18	30,00	16	26,66	12	20,00	46	25,56
Görevli sayısının yetersiz olması	42	70,00	45	75,00	48	80,00	135	75,00
Bisiklet parkurlarının olmayışı ya da yetersizliği	12	20,00	27	45,00	47	78,33	86	47,78
Yolların spor ve yürüyüş için teknik açıdan uygun olmayışı	10	16,66	28	46,66	19	31,66	57	31,67
Kafeterya gibi bir tesisin olmaması	25	41,66	29	48,33	35	58,33	89	49,44
İrmak, göl ve gölet gibi su yüzeylerinin olmaması	23	38,33	40	66,66	38	63,33	101	56,11
Mangal yapacak alanın olmaması	36	60,00	22	36,66	48	80,00	106	58,89
Kent ormanının alanının yetersiz olması	9	15,00	9	15,00	14	23,33	32	17,78
TOPLAM	402		568		577		1547	

Kullanıcıların kent ormanı kullanımlarını azaltan etmenleri sorulmuştur. Görüşülen kişilerin % 62,78'i yoğun iş temposu ve zaman darlığı nedeniyle kent ormanlarına daha sık gelemediklerini belirtmektedirler. % 46,11'i ise kent ormanında bulunan donatı ve hizmetlerinin yetersiz olmasının ziyaret sıklığını etkilediğini ifade etmektedir. Ayrıca % 6,67'si ekonomik sıkıntılardan dolayı kent ormanına daha sık gelemediklerini belirtmektedir (Tablo 34). Çalışma kapsamındaki kent ormanlarının hiçbirinde giriş ücreti alınmamaktadır. Bu nedenle ekonomik sıkıntılarla kent ormanına gelemeyenlerin oranı düşüktür.

Ziyaretleri engelleyen nedenler arasında Karabük Kent Ormanı'nda % 30, Safranbolu Kent Ormanı'nda % 21,67 oranında kullanıcı, eşlik edecek kişi olmamasını belirtmiştir. Akbaba

(2007); Kahramanmaraş Kent Ormanı'nın kullanımını kısıtlayan nedenler arasında sırasıyla; güvenli olmayışı, tesislerin yetersiz oluşu ve diğer nedenler olarak saptamıştır. Bunun yanı sıra tenhalık, aradığını bulamama, ekonomik sıkıntılar ve aşırı kalabalık aynı oranda tercih edilen nedenler arasındadır. Kiper ve Öztürk (2011)'ün Edirne Kent Ormanı için yaptığı çalışmada; kullanıcıların güvenlik ve çevre kirliliğini başlıca kullanımı kısıtlayan etmenler arasında seçtiğini belirtmiştir. Donatı elamanları ve tuvaletlerin sayısı, yeme içme olanakları diğerlerine kıyasla kullanımı engelleyen nedenler arasında daha düşük oranda yer almaktadır.

Tablo 34: Ziyaretçilerin kent ormanı kullanımını azaltan nedenler.

Ziyaret Sıklığını Azaltan Nedenler	BARTIN		KARABÜK		SAFRANBOLU		TOPLAM	
	Fr	%	Fr	%	Fr	%	Fr	%
Ekonomik sıkıntılar	2	2,25	3	5,00	7	11,67	12	6,67
Zaman darlığı (yoğun iş temposu)	33	37,08	39	65,00	41	68,33	113	62,78
Eşlik edecek kişi eksikliği	5	5,62	18	30,00	13	21,67	36	20,00
Evime uzak olması	4	4,49	7	11,67	9	15,00	20	11,11
Kent ormanında verilen hizmetlerin yeterli olmaması	41	46,07	20	33,33	22	36,67	83	46,11
Diğer	4	4,49	6	10,00	5	8,33	15	8,33
TOPLAM	89		93		97		279	

Anket çalışmasında kullanıcıların ikamet yerlerinin kent ormanına uzaklıkları ve bu uzaklıkların olmasını istedikleri mesafeler sorulmuştur. Evlerinin kent ormanlarına uzaklığını derecelendiren kullanıcıların % 29,44'ü “çok yakın”, % 28,89'u “normal”, % 23,33'ü “yakın” uzaklıkta olduğunu belirtmektedir. Safranbolu Kent Ormanındaki ziyaretçilerin diğerlerine kıyasla daha yüksek oranda % 48,33'ü evlerinin kent ormanlarına uzaklığını “normal” olarak değerlendirmektedir (Tablo 35). Ayrıca bu üç kent ormanında görüşülen ziyaretçiler, kurulan kent ormanı yerlerinin uygun seçildiğini de ifade etmektedir.

Uzaklık ile kullanım sıklığı arasında orantılı bir ilişki olduğu farklı çalışmalarda belirtilmiştir. Kullanıcıların ikametlerinin kent ormanına uzaklığı kent ormanı kullanım sıklığını etkilemektedir (Hörsten ve Fredman, 2000, Roovers vd., 2002, Atmış ve Günşen'den, 2015). Bunun yanı sıra Atmış vd., (2015) kent merkezlerine uzak kent

ormanlarının niteliğinin sorgulandığını belirtmektedir. Bu çalışmada görüşülen kişilere hem evlerinin kent ormanlarına uzaklığı hem de bu mesafenin ne kadar olmasını istedikleri sorulmuştur. Bu soru ile kullanıcıların kent ormanı için göze alabildikleri uzaklık da ortaya çıkmaktadır.

Ziyaretçilerin % 49,44'ü evlerine 1 km kadar olan uzaklıktaki, % 25'i 1-3 km uzaklıktaki kent ormanlarını tercih edebilecekleri belirtmektedir. Kullanıcıların % 11,11'i evlerine 5 km'den fazla uzaklıktaki kent ormanlarını tercih edebileceklerini belirtmektedir (Tablo 35). Safranbolu Kent Ormanı görüşülen kişilerin diğer kent ormanlarından farkla daha yüksek oranda (% 25'i) evlerine 5 km'den daha fazla uzaklıktaki kent ormanlarını tercih edebileceklerini ifade etmişlerdir. Anket çalışması sırasında kullanıcıların çoğu ikamet yerleriyle kent ormanları arasındaki mesafeden memnun olduklarını ayrıca belirtmiştir. Kent insanların bulunduğu mesafeden yürüyerek en az 15 dakika en fazla 30 dakikada ulaşabildiği kent ormanları optimum uzaklıkta olarak değerlendirilmektedir (Kurstén, 1993, Lindhagen, 1996, Roovers et al, 2002, Gül ve Gezer'den, 2004'den).

Tablo 35: İkamet yerinin kent ormanlarına uzaklığı ve istenilen mesafe.

İkamet Yerinin Kent Ormanına Uzaklığı	BARTIN		KARABÜK		SAFRANBOLU		TOPLAM	
	Fr	%	Fr	%	Fr	%	Fr	%
Çok uzak	4	6,67	5	8,33	4	6,67	13	7,22
Uzak	8	13,33	7	11,67	5	8,33	20	11,11
Normal	9	15,00	14	23,33	29	48,33	52	28,89
Yakın	11	18,33	13	21,67	18	30,00	42	23,33
Çok yakın	28	46,67	21	35,00	4	6,67	53	29,44
İstenilen Mesafe								
	Fr	%	Fr	%	Fr	%	Fr	%
1 km kadar	29	48,33	42	70,00	18	30,00	89	49,44
1-3 km	15	25,00	13	21,67	17	28,33	45	25,00
3-5 km	13	21,67	3	5,00	10	16,67	26	14,44
5 km'den fazla	3	5,00	2	3,33	15	25,00	20	11,11
TOPLAM	60	100	60	100	60	100	180	100

Söz konusu beklentilerin yanı sıra kent ormanlarında yapılacak herhangi bir çalışma hakkında bilgilendirilme ve bu çalışmalara katılım istekleri sorgulanmıştır. Görüşülen kişilerin % 44,44'ü sadece bilgilendirilmek istediklerini, % 26,67'si ise bazı çalışmalara katılmak istediklerini ifade etmiştir (Tablo 36). Yapılacak çalışmanın niteliğinin açık olmaması, fiziksel güç gerektirebilmesi gibi endişeler kullanıcıların çalışmalara katılımındaki isteksizliğine açıklık getirebilmektedir.

Tablo 36: Ziyaretçilerin kent ormanında yapılacak çalışmalara katılma istekliliği.

Katılım İstekliliği	BARTIN		KARABÜK		SAFRANBOLU		TOPLAM	
	Fr	%	Fr	%	Fr	%	Fr	%
Bütün çalışmalara katılmak isterim	5	8,33	4	6,67	7	11,67	16	8,89
Bazılarına katılmak isterim	17	28,33	19	31,67	12	20,00	48	26,67
Sadece bilgilendirilmek isterim	23	38,33	29	48,33	28	46,67	80	44,44
İkisine de gerek yok	15	25,00	8	13,33	13	21,67	36	20,00
TOPLAM	60	100	60	100	60	100	180	100

3.4.5 Kent Ormanı ve Yönetim İlişkisi

Anket çalışması kapsamında incelenen kent ormanlarının tümünün girişinde, kuruluşunda etkili yönetim birimi tabelası yer almaktadır. Kullanıcıların % 67,78'i bu kuruluşların yönetiminin orman işletme müdürlüklerinde olduğunu, % 22,78'i belediyelerde olduğunu belirtmektedir (Tablo 37). Kent ormanları özelinde incelendiğinde; Bartın Kent Ormanı yönetimi, kullanıcılar tarafından % 80 oranında Orman İşletme Müdürlüğü, % 8,33 oranında Belediye ve % 6,67 oranında Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü olarak bilinmektedir. Karabük Kent Ormanında bu sıralama; % 73,33 kişi Orman İşletme Müdürlüğü, % 13,33 Belediye ve % 10 kişi özel şahıs olarak ifade etmektedir. Safranbolu Kent Ormanında ise kullanıcıların % 50'si yönetimin Orman İşletme Müdürlüğü'nde olduğunu, % 46,67'si Belediyede olduğunu, % 3,33'ü Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğünde olduğunu belirtmektedir. Bartın Kent Ormanı; Bartın Orman İşletme 'si, Karabük Kent Ormanı; özel şahıs ve Safranbolu Kent Ormanı Safranbolu Belediye'si tarafından işletilmektedir.

Yönetimden memnuniyete bakıldığında; görüşülen kişilerin % 33,88'i memnun, % 42, 22' si memnun değildir. Bu değerlere çok memnunum ve hiç memnun değilim seçenekleri de eklenmiştir. Görüşülen kişilerin % 23,89'u kent ormanı yönetiminden memnuniyetini “normal” olarak değerlendirmektedir. Kent ormanı özelinde bakıldığında; Bartın ve Karabük kent ormanlarında görüşülen kişiler sırasıyla “memnun değilim”, “memnunum” seçeneklerinde yoğunlaşmıştır. Safranbolu Kent Ormanı için bu sıralama “normal”, “memnunum” ve “memnun değilim” şeklindedir. Bartın Kent Ormanında görüşülen kişilerin % 20 'si diğer kent ormanlarından daha yüksek oranda “hiç memnun değilim” bölümünü seçmiştir.

Tablo 37: Kent ormanı yönetiminin bilinirliği ve yönetimden memnuniyet.

Kent Ormanının Yönetimi	BARTIN		KARABÜK		SAFRANBOLU		TOPLAM	
	Fr	%	Fr	%	Fr	%	Fr	%
Belediye	5	8,33	8	13,33	28	46,67	41	22,78
İl Özel İdaresi	2	3,33	0	0	0	0	2	1,11
Orman İşletme Müdürlüğü	48	80,00	44	73,33	30	50,00	122	67,78
Kaymakamlık	0	0	0	0	0	0	0	0
Özel şahıs	1	1,67	6	10,00	0	0	7	3,89
Gıda, Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlükleri	0	0	0	0	0	0	0	0
Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü	4	6,67	2	3,33	2	3,33	8	4,44
Yönetimden Memnuniyet	Fr	%	Fr	%	Fr	%	Fr	%
Çok memnunum	2	3,33	3	5,00	3	5,00	8	4,44
Memnunum	18	30,00	18	30,00	17	28,33	53	29,44
Normal	9	15,00	14	23,33	20	33,33	43	23,89
Memnun değilim	19	31,66	20	33,33	14	23,33	53	29,44
Hiç memnun değilim	12	20,00	5	8,33	6	10,00	23	12,78
TOPLAM	60	100	60	100	60	100	180	100

Kent ormanlarındaki anket çalışmaları sırasında kullanıcılar ile görüşmelerden ve gözlemlerden edinilen bilgiler ışığında her kent ormanı ayrı olarak değerlendirildiğinde şu tespitler öne çıkmaktadır: Bartın Kent Ormanı alanında çöplerin dağınık halde alana dökülmüş olması ve uzun süre boşaltılmayan çöp kutuları kent ormanını yönetiminden memnuniyeti düşürmektedir. Fakat toplu konutlarda ikamet edenler için çok yakın ve geniş alana sahip kent ormanının varlığı bu koşullarda bile memnuniyeti arttırmaktadır. Aynı durum Karabük Kent Ormanı için de geçerlidir. Kent ormanı tahribatlar ve çöp yoğunluğu “memnun değilim” seçeneğini % 33,33 oranında etkilemekteyken, şehrin ortasında bulunması, kolay ulaşılabilirliği “memnunun” seçeneğini % 30 oranında etkilemektedir. Safranbolu Kent Ormanında durum farklıdır. Belediyenin piknik yapanlara kullanımları sırasında çöp poşeti dağıtması ve alanın temizliği memnuniyeti olumlu etkilemektedir. Fakat yoğun kullanımın olduğu yaz aylarında alanda bulunan kamelya ve piknik masalarının kullanıcılar yetmemesi memnuniyeti düşürebilecek nedenler arasındadır.

Ankete katılan kullanıcılarda, yönetimden memnuniyetin daha çok kent ormanı bakımını ve temizliğini içerdiği saptanmıştır. Stojanova (2012) Vodno Parkı’nda yönetim algısını ve yönetimin kent ormanındaki çalışmalarının ne şekilde değerlendirildiğini 6 ölçekli bir soru

ile ölçmüştür. Kullanıcıların % 37,2'si yönetimi ve onun kent ormanındaki çalışmalarını “iyi” bulmuştur. Bunu % 26,5 oranında “ne iyi ne kötü” ve % 23,9 oranında “kötü” seçenekleri takip etmiştir. Vodno Parkı kullanıcılarının hiçbiri kent ormanı yönetiminin çalışmalarını “harika” bulmamıştır.

BÖLÜM 4

SONUÇ VE ÖNERİLER

Batı Karadeniz Bölümü'nde incelenen kent ormanlarında yapılan gözlemler, kent ormanlarının bölge müdürlüklerinde bulunan dosyalar ve anket çalışmalarından alınan sonuçlar değerlendirildiğinde kent ormanlarının iyi yönetilmediği sonucuna varılmıştır.

Kent ormanlarında uygunsuz kullanımları önlemek için en azından bir görevlinin bulunması zorunludur. Fakat orman işletmelerdeki mevcut yapılanma ve iş yoğunluğu bu duruma izin vermemektedir. İşletme şeflerinin işlerinin yoğun olması ve daha çok odun üretimiyle ilgilenmeleri bu alanlara olan ilgi düzeylerini azaltmıştır. Bu nedendir ki incelenen 10 kent ormanının 8'inin işletmesi belediyelere veya özel sektöre devredilmiştir. İşletmeleri devredilen kent ormanlarının orman işletme müdürlükleri tarafından yeterince denetlenmediği de yapılan gözlem ve incelemeler sonucu saptanmıştır. Yapılan arazi incelemelerinde kent ormanı işletmecisi olan özel şahısların kent ormanlarında gelir getirici hizmetlere ağırlık verdiği ve gelir getirici olmayan hizmetlerden uzak durduğu söylenebilir.

Çağlar (2004)'ın da değindiği gibi ilk kuruluş yönetmeliğinden bu yana kent ormanı yönetimi vb. konularda sürekli değişim yaşanmaktadır. Bolu, Kastamonu, Karabük ve Gerede kent ormanlarında tez çalışmasına başlanan iki yıl içerisinde dahi kent ormanı alanlarının daraltılmasına varan önemli yönetim kaynaklı değişiklikler yaşanmıştır. Özellikle çocuklara ve gençlere orman sevgisini ve bilincini aşılamak, teknik ormancılık faaliyetlerinin kent halkına tanıtılması, yöredeki flora ve faunanın tanıtımı gibi geniş amaçlar için kurulan kent ormanları, zamanla halkın sadece rekreasyon ihtiyacına cevap veren dar kapsamlı bir bilinçle yönetilir hale gelmiştir. Oysa rekreasyon amacı için açılan mesire yerleri ülkemizde zaten bulunmaktadır. Açılış amacından uzak düşmemek ve kent ormanlarını kavramın içeriğine uygun yönetebilmek için gerekli çalışmalar yapılmalıdır. Aksi takdirde orman alanlarında kurulan kent ormanları zamanla rant sağlamaya yönelik farklı amaçlar için de kullanıma açılabilecektir.

İncelenen kent ormanlarında yoğun hasarlar söz konusudur. Çöplerin durumu ve bakımsızlık neredeyse tüm kent ormanlarının ortak sorunudur. Kurulduğu hali ile çoğu kent ormanında üst ve altyapı elemanlarında onarıma pek rastlanmamıştır veya onarılanlarda tekrar hasarlar görülmüştür. Sorunların önüne geçmek için hem halk bilinçlendirilmeli hem de kent ormanlarının güvenliği sağlanmalıdır.

Kullanıcılar çalışma alanındaki kent ormanlarını piknik yapılacak ve dinlenecek alanlar olarak görmekte ve bu amaçlı kullanmaktadır. Ayrıca bu alanları düşük gelirlilerin daha çok kullandığı tespit edilmiştir. Açık rekreasyon etkinliklerine uygun düzenlemelerle kent ormanları kullanımları yılın her dönemine yayılabilir ve kent halkının her kesimi tarafından kullanılabilen çok fonksiyonlu alanlar haline dönüştürülebilir. Örneğin, birkaç farklı hayvandan oluşan hayvanat bahçesi veya ağaç dallarına yerleştirilen kuş ve sincap yuvaları bu tür hayvanların alanda görülmesini arttırmaktadır. Böylece kullanıcıların bu alanlara ilgisi de artacak ve huzurlu vakit geçirmeleri sağlanacaktır.

Kent ormanlarında başıboş bulunan köpekler yaban hayatının çeşitliliğini olumsuz anlamda etkilemektedir. Başıboş köpeklerin kullandığı alanlara yaban hayvanları gelmemektedir. Bu alanlardan köpeklerin uzaklaştırılması karaca, sansar, tilki vb. hayvanların bu sahalara kullanmasına imkan verebilecektir. Yaban hayvanlarının bıraktıkları ayak izleri, dışkıları vb. kent ormanlarında izcilik etkinliklerini arttırabilir, kullanıcıların fotoğrafçılık, yaban hayatı izleme vb. gibi farklı etkinlikler yapmalarına olanak sunabilir.

Yasal olarak kent ormanlarında yapılabilecek etkinlikler belirlenmiştir. Bunlardan birkaçı; ormancılık uygulamalarının tanıtılması, flora ve faunanın tanıtımı, çocuklara doğayı tanıtmak vb. şeklindedir. Fakat incelenen kent ormanlarının hiçbirinde bu eylemleri gerçekleştirebilecek araçlarla karşılaşılmamıştır. Kent ormanı ve ormancılığını tanıtmaya yönelik tabelalar ise bazı kent ormanlarında hasar görmüş bazılarında ise hiç oluşturulmamıştır. Tanımda yer alan kent ormanlarını tanıtıcı etkinlikler genişletilmeli ve tabelalar onarılmalıdır. Kent ormanlarında Türkiye Ormancılığının geçmişten günümüze gelişimi fotoğraf ve görsel unsurlarla tanıtılabilir. İlkokul ve ortaokul düzeyindeki öğrencilerin doğa ve çevre eğitimleri için bu alanlar seçilebilir, bu eğitime sine-vizyon gösterileri eklenebilir böylece tanıtım daha geniş kitlelere yayılabilir.

İncelenen kent ormanlarının 4'ü şehir merkezine 10 km ve üzeri uzaklıktadır. Bu alanların kent ormanları nitelikleri sorgulanmaktadır. Kent ormanlarının kente olan uzaklığının ziyaretçi sıklığı ile negatif yönde ilişkisi olduğu farklı çalışmalarda belirtilmiştir (Rooversvd, 2002, Atmış vd, 2011'den).

Gül ve Gezer (2009); kent ormanlarını belirleme kriterlerinin her ülke, bölge ve belediyelerce farklılık gösterdiğini belirtmiştir. İncelenen kent ormanlarındaki tesisler neredeyse tüm kent ormanlarında aynı nitelikteki tesislerdir. Atmış ve Günşen (2015) yapılacak bu yapıların kentin niteliklerini öne çıkaracak ve kent halkının beklentilerini göz önüne alacak şekilde düzenlenmesi gerektiğini belirtmiştir. Ayrıca, 2013 yılı Mesire Yerleri Yönetmeliğinde belirtilen; izcilik faaliyet yerleri, ormancılık uygulama tanıtım alanları, paintball alanı, teleski ve teleferik hattı gibi yapılar kent ormanlarının hiçbirinde bulunmamaktadır. Nitekim yönetmelikte sayılı düzeneklerden farklı yapı ve uygulamalara da izin verilmemektedir. Oysa kent ormanlarının kullanıcı yoğunluğu bu alanların sunduğu hizmet ve işlevler ile ilişkilidir (Rines vd, 2011, Atmış ve Günşen, 2015). Fakat bu işlevlerin nitelikleri çok önemlidir. Kent ormanları gelir getirici işletmeler olarak görülmemeli ve yapılması istenen etkinlikler alanın kent ormanı statüsüne zarar vermemelidir. Öyle ki; Bolu kent ormanının işletmesinin belediyeye devredildiği süreçte belediye kent ormanına; at harası, küçük bir hayvanat bahçesi, sera, büyük baş hayvan korunağı vb. alanlar yapılması planlanmış, fakat Bolu Orman İşletme Müdürlüğü'nce bu istekler haklı olarak reddedilmiştir.

Kent ormanları 2006 yılındaki MYY'de ayrı bir başlık olarak tanımlanırken, 2013 yılındaki MYY'de mesire yeri kavramının alt başlığı içerisinde yer almaktadır. Bu değişim ile kent ormanlarının diğer mesire yerinden farkı büyük bir ölçüde ortadan kalkmış bulunmaktadır. Oysaki kent ormanları nitelikleri, işlevleri ve yapıları ile mesire yerlerinden farklıdır. Atmış ve Günşen (2015) bu durumun önemine değinerek, hukuksal yapının kent ormancılığı çalışmalarını içerecek ve kent ormanlarının niteliklerini öne çıkaracak şekilde düzenlenmesi gerektiğini vurgulamışlardır.

Çalışma kapsamında üç kent ormanında yapılan anketler sonucunda Bartın, Karabük ve Safranbolu Kent Ormanları'nda görüşülen kişilerin % 50'si erkek % 50'si kadındır. Ziyaretçiler çoğunlukla 20-34 yaş aralığında yer almaktadır ve gelirleri 500 TL ve altında bulunmaktadır. Çalışma ile kullanıcıların çoğunlukla öğrenci ve ev kadını olduğu tespit

edilmiştir. Kent ormanları kent yakın olması, girişin ücretsiz olması nedeniyle düşük gelirli kullanıcılar için bir fırsat yaratmaktadır.

Kent ormanlarına özellikle yaz aylarında ve her mevsim gelen ziyaretçiler yoğunluktadır. Farklı bölgelerdeki (Kahramanmaraş, Artvin, Edirne) kent ormanlarında yapılan anket çalışmalarıyla karşılaştırıldığında, çalışma yapılan kent ormanlarının daha fazla ziyaretçi yoğunluğuna sahip olduğu belirlenmiştir. Bu alanların kullanım yoğunluğu, kent ormanlarından beklenen işlevleri arttırmaktadır. Anket çalışması yapılan kent ormanlarında yapılan etkinlikler yılın her dönemine yayılmıştır. Fakat çalışma kapsamında incelenen diğer 7 kent ormanında bu durum tam tersidir.

Ziyaretçiler ile kent ormanları arasındaki ilişki anlamak için kent ormanının mesire yerinden farkı, kent içindeki konumu vb. ziyaretçilere soru olarak yöneltilmiştir. Görüşülen kişiler yoğunlukla kent ormanlarının mesire yerlerinden farklı bir yapıda olduğunu ve kent içerisindeki konumlanmasının önemli olduğunu ifade etmiştir. Ayrıca kent ormanlarının kente ait bir yapı olduğu neredeyse tüm ziyaretçilerce belirtilmiştir. Çalışmanın sonucunda kent halkın belleğinde kent ormanı kavramının oluşmaya başladığı ve benimsendiği görülmüştür.

Yapılan anket çalışması sonucunda kullanıcıların kent ormanlarına daha çok dinlenmek ve piknik yapmak için geldiği görülmüştür. Kullanıcılar bu alanları daha çok aileleri ve arkadaşları ile birlikte ziyaret etmektedir. Ayrıca kent ormanlarının rekreasyonel etkinliklere uygun doğal yapısı, uzun mesafe yürüyüşleri yapma ve doğa temalı fotoğraflar (düğün fotoğrafları vb.) çekmek gibi etkinliklere de imkan vermektedir. Kent ormanlarının bu amaçlarla yoğun şekilde kullanıldığı da gözlemlenmiştir.

Anket çalışması yapılan 3 kent ormanında da ortak olarak belirlenen eksiklikler yoğunlukla; çeşmelerin, tuvaletlerin, çöp kutularının yetersizliği ve temizliğidir. Bunun dışında sırasıyla; sahada görevlilerin bulunmaması ve oturma yerlerinin eksikliği gelmektedir. Bu eksikliklere rağmen anket çalışması yapılan kent ormanlarında, incelenen diğer 7 kent ormanından daha yoğun ziyaretçi bulunduğu görülmüştür. Bolu ve Kastamonu Kent ormanlarında yapılan anket çalışması ise ziyaretçi sayısının azlığı nedeniyle değerlendirmeye alınmamıştır. Bartın, Karabük ve Safranbolu kent ormanlarında söz

konusu eksiklikler düzenlenmez ve kent ormanları temiz ve kullanılabilir alanlara dönüştürülmezse bu kullanıcı yoğunluğunu da kaybetme ihtimali vardır.

Kent ormanları için göze alınabilen mesafe görüşülen kişilerin beyanlarına göre ölçülmeye çalışılmıştır. Ziyaretçiler çoğunlukla, bu alanların evlerine “çok yakın” ve “normal” uzaklıkta olduğunu belirtmiştir. Ayrıca kent ormanlarının evlerinden olmasını istedikleri uzaklıklar da sorulmuş ve kullanıcılar çoğunlukla bu mesafenin en fazla 1 km olması gerektiğini belirtmiştir. Böylece kent ormanlarından uzaklığın kullanıcılar açısından önemli olduğu saptanmıştır.

Ormancılık çalışmalarının kent halkına tanıtılması açısından önemli alanlar olan kent ormanları ormancılık örgütü tarafından yeteri kadar değerlendirilememektedir. Atmış ve Günşen (2015); kent ormanlarında yapılacak Ormancılık Haftası kutlamaları gibi etkinliklerin OGM’ nin halkla ilişkilerinin geliştirilmesinde önemli olduğunu belirtmiştir. Nitekim bu alanların kamuoyunda yer alan algılarının iyileştirilmesi için de bu etkinliklerin artırılması gerekmektedir.

İncelenen kent ormanlarında; kente uzaklık, alan büyüklüğü, kullanıcı sayısı gibi konular arasında benzerlik bulunamamıştır. Çalışma alanında kent merkezine çok uzak (20 km) ve çok yakın (1 km ve daha az) kent ormanları bulunmaktadır. Kent ormanlarındaki kullanıcı sayıları da sağlıklı olarak tespit edilememiştir. Kent ormanı olarak ayrılacak alanlarda önce bir talep analizi yapılmalıdır. Talep analizi sonucunda hangi büyüklük ve nitelikteki alanların kullanıma ayrılabilceğine karar verilmelidir. Ayrıca ilan edilecek alanların yer seçiminde orman mühendislerinin yanında, peyzaj mimarları, şehir bölge plancıları, arborikültürcüler gibi farklı meslek disiplinleri yer almalıdır. Böylece kent ormanları rekreasyon etkinliği açısından görsellik, kente ve kent halkına sağlayacağı faydalar gibi uygun işlevler gözetilerek oluşturulmuş olur.

Anket çalışması yapılan kent ormanlarında yönetimden memnuniyet çelişkilidir. Kent ormanlarının yönetiminden memnun olan kullanıcılar (% 29,44) ile memnun olmayanlar (% 29,44) eşit sayıdadır. İncelenen kent ormanlarında bahsedilen eksikliklerin iyileştirilmesi ve bu alanlara gereken önemin verilmesi zorunludur. Kent ormanlarının hayata geçirilenin üstünde kullanım olanakları ve işlevleri vardır. Bu işlevler kent halkına etkili ve doğru şekilde ulaştırılmalıdır. Aksi takdirde orman alanlarından ayrılan bu

alanların devlet ormanlarını azaltmak dışında etkisi bulunmayacak ve zamanla bu alanların ranta yönelik kullanım alanlarına dönüşmesine zemin oluşturmaktadır.

Çalışma kapsamında incelenen Bölge müdürlüklerindeki kent ormanı dosyalarının güncelliği sorgulanmaktadır. Bartın, Gerede, Karabük, Safranbolu, Sinop, Ayancık kent ormanlarındaki üstyapı tesislerinin varlığı saha gözlemlerinde tespit edilmiş olsa da orman bölge müdürlüğü dosyalarında bu tesislerin henüz inşa edilmemiş olduğu belirtilmektedir. Bölge müdürlüğü veya genel müdürlükten gelen yazışmalar kent ormanı dosyalarına güncel olarak eklense de kent ormanına ait bilgileri bir arada bulunduran teklif raporu güncellenmeli veya kent ormanına ait genel bilgiler güncel olarak tek bir rapor altında toplanmalıdır.

Bu öneriler dışında her bir kent ormanı özelinde şu öneriler yapılabilir;

- Ayancık Kent Ormanı: Tuvaletler, yürüyüş yolu kenarındaki lambalar, erozyonla taşınan patika yolu onarılmalıdır. Kent ormanında düzenli olarak temizlik yapılmalı ve alanda çöpler uzun süre bekletilmemelidir. Alanda kaçak avcılık etkinliklerini önleyecek ve koruma sağlayacak görevlinin bulunması gerekmektedir.
- Bartın Kent Ormanı: Kamelyalar, tuvaletler, mescit ve gözetleme kulesi onarılmalıdır. Temizlik periyodik olarak yapılmalı, çöpler alanda bekletilmemelidir. Ormancılığı tanıtıcı etkinlikler, görseller düzenlenmeli, tanıtıcı tabelalar alana konmalı ve işaret tabelaları onarılmalıdır. Bartın ilindeki tarihi ve doğal güzelliklerin tanıtımı yapılmalıdır. Örneğin; Bartın ırmağının tarihteki ismi Parthenios'un adını yunan mitolojisindeki sular tanrısından aldığını anlatan görseller ile kullanıcıların alana ilgisi artırılabilir. Böylece hem kent tanıtımı hem de turistik kullanımlara olanak sağlanmış olur.
- Bolu Kent Ormanı: Tuvaletler ve kamelyalar onarılmalıdır. Kent ormanının girişinden birkaç km uzaklıkta yer alan tesisler kullanıcılar tarafından fazla bilinmemektedir. Bu nedenle girişteki üstyapı tesislerinde ve çevresindeki hasarların bu alana göre daha fazla olduğu tespit edilmiştir. Arazi incelemeleri sırasında kullanıcıların bu alanı yoğun olarak alkol tüketimi için kullandığı gözlemlenmiştir. Ayrıca kent ormanının kent merkezine uzak olması (13 km) kullanıcı yoğunluğunu olumsuz etkilemektedir. Kent ormanındaki

kullanıcıların alkol tüketim talebini kontrol altına alacak uygulamalar yapılmalı veya bu saha kent ormanı statüsünden çıkarılmalıdır.

- Düzce Kent Ormanı: Kent ormanında özellikle yoğun kullanımın olduğu yaz aylarında temizlik periyodik olarak yapılmalıdır ve çöpler alanda uzun süre tutulmamalıdır. Bunun denetiminin sağlanması kullanıcı yoğunluğu açısından önemlidir.
- Gerede Kent Ormanı: Kent ormanı içerisindeki piknik masaları arttırılmalıdır. Yapılan çalışmalarla yeterli kullanım yoğunluğu sağlanmazsa alanın kent ormanı statüsü kaldırılmalı ve orman sahası olarak kullanılmalıdır.
- Karabük Kent Ormanı: Seyir terası ve içinde bulunan tuvalet, kamelyalar ve ahşap köprünün onarımı yapılmalıdır. Orman Büfe önünde bulunan piknik masaları kent ormanı alanı içerisine ve kamelyalara dağıtılmalıdır. Bataklık halini alan yapay göletin bakımı yapılmalıdır. Yağışlı günlerde yüzeysel akışla bozulan yürüyüş yolu onarılmalıdır. Kent ormanındaki kenti ve ormancılığı tanıtıcı uygulamalar arttırılmalıdır. Örneğin; Karabük Orman İşletme Müdürlüğü ülkemizde kurulmuş ilk orman işletmesidir ve ülke kalkınmasındaki önemi büyüktür. İlk orman işletme olarak neden Karabük ilinin seçildiği, kent ormanı içine konulan bilgilendirme tabelalarıyla ve görsel materyallerle tanıtılmalıdır.
- Kastamonu Kent Ormanı: Kent merkezine (15 km) uzaklıkta olması, yalnızca özel araçla ulaşımın sağlanabilmesi, yakınındaki tabiat parkında ateşli piknik hizmeti sunulması ve çevresinde yerleşim yeri bulunmaması gibi nedenler kullanıcı yoğunluğunu azaltmaktadır. Kullanıcıların alana ilgisini çekebilecek görsel nitelikler kent ormanında mevcuttur (estetik yapıdaki kurumuş ağaç gövdeleri, büyük kayaçlar, bilgilendirme tabelaları, ağaç terası vb.) fakat buna rağmen kent ormanı kullanımı yaz aylarında dahi yoğun değildir. Kullanıcı yoğunluğunu arttırmak için; yere sabit piknik masaları eklenebilir. Böylece piknik masalarının alandan uzaklaştırılması engellenmiş olacaktır. Bu kent ormanı doğa ve çevre eğitimi sahası olarak kullanılabilir. Afiş broşür vb. materyallerle kent halkına kent ormanının tanıtımı etkili şekilde yapılabilir. Tüm bu çalışmaların sonucunda kent ormanında yeterli kullanıcı yoğunluğuna ulaşılmıyorsa kapatılıp orman sahası olarak kullanımına devam edilmelidir.
- Safranbolu Kent Ormanı: Seyir terasları önünde yer alan ağaçlar etkili budama yöntemleri ile şehir manzarasını seyretmeye uygun hale getirilebilir.

Ormancılığı tanıtıcı özellikte tabelalar ve görsel materyaller oluşturulabilir. Kent ormanı içerisinde yer alan Safranbolu evine hem ülke ormancılığını tanıtıcı fotoğraflar hem de Safranbolu'daki ormancılık üretimi tarihini anlatan fotoğraflar eklenebilir.

- Sinop Bektaşğa Göleti Kent Ormanı: Kent merkezine 20 km uzaklıkta bulunan kent ormanı işletmecisi alanı D tipi kent (şehir) ormanından daha çok A tipi kent ormanı olarak işletme isteğindedir. Bu kent ormanının kullanıcılara etkili ve düzgün hizmet verebilecek şekilde yönetilmesi ve bu konuda halkın talepleri dikkate alınarak uygulamaya geçilmesi gerekmektedir.
- Zonguldak Kent Ormanı: Kent ormanı görsel unsurlar (yürüyüş yolundaki kayaç sergisi, kent ormanı içerisindeki dere, ahşap köprüler, geniş ağaç kütükleri vb.) açısından yüksek potansiyele sahiptir. Kent ormanı kent merkezine uzaklığı (11 km) ve tanıtım eksikliği gibi nedenlerle yeterli kullanıcı yoğunluğuna sahip değildir. Bu alanın kent ormanından çok A tipi mesire yeri olarak işletilmesi kullanıcılara daha fazla yarar sağlayabilecektir.

Kent ormanı ve ormancılığı tanımlarının ülkemizde düzgün bir şekilde gelişmesi ve uygulanabilmesi için bu kavramlara verilen önemin artırılması gerekmektedir. Kent ormanı ve ormancılığı anlayışının izole parklardan öte kent içi ve çevresinde geniş bir alanı kapsadığı unutulmamalı ve kamuoyuna bu yönde tanıtımlar yapılmalıdır. Bu alanları seçme ve geliştirme çalışmalarında işletme şefinin yanı sıra belediyeler, üniversiteler ve sivil toplum örgütlerini temsil eden uzmanlar da yer almalıdır. Kullanıcıların bu alanlarda veya çevresinde rekreasyon talepleri olup olmadığı kent ormanı ilanından önce araştırılmalıdır. Çalışma alanındaki kent ormanlarının bir kısmı kent ormanı statüsüne ve niteliğine sahiptir fakat iyi yönetilememektedir. Bir kısmı ise kent ormanı niteliği sorgulanır şekilde kent çevresinden çok uzakta bulunmaktadır. Kullanıcı yoğunluğu bulunmayan kent ormanlarında işletmeyi devretmek bir çare olarak görülmemelidir. Bunun yerine kullanıcıları alana çekebilecek etkinlikler düzenlenmelidir.

Bu çalışma Batı Karadeniz Bölümü'ndeki kent ormanlarında yapılmıştır. Benzer nitelikte çalışmaların farklı bölgelerde yapılması uygulayıcıların bu alandaki etkinliğini artırmada ve izleme değerlendirme çalışmalarında önemlidir.

KAYNAKLAR

- Akbaba, A. (2007). Kahramanmaraş'taki Kent Ormanlarının Milli Parkçılık ve Orman Peyzajı Açısından Değerlendirilmesi. Yüksek Lisans Tezi, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Orman Mühendisliği Anabilim Dalı, Kahramanmaraş, 73 s.
- Atay, İ. (1988). *Kent Ormancılığı*. İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi Yayınları: 3512, Taş Matbaası, İstanbul, 160 s.
- Atay, İ. (1990). Kent ormanları ve çevre ile etkileşimleri. *İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi*. 40 (1): 2-5.
- Atmış, E. (2003). Dünya'da ve Türkiye'de ormancılıkta katılım. *II. Ulusal Ormancılık Kongresi*, Ankara, s. 81-101.
- Atmış, E. (2004). "Ormanlar üzerindeki kent kökenli baskılar ve kentli duyarlılığı". *I. Ulusal Kent Ormancılığı Kongresi*, Ankara, s. 401-413.
- Atmış, E., Günşen, H.B., Yücedağ, C. (2011). Akdeniz Bölgesi'ndeki kent ormanları üzerine bir değerlendirme. *I. Ulusal Akdeniz Orman ve Çevre Sempozyumu*, Kahramanmaraş, s. 78-91.
- Atmış, E., Günşen, H.B. (2012). Kentleşmenin Türkiye ormancılığının dönüşümüne etkisi (1990-2010 Dönemi). *III. Ormancılıkta Sosyo-Ekonomik Sorunlar Kongresi*, İstanbul, s. 17-29.
- Atmış, E., Günşen, H.B., Yücedağ, C. ve Lise, W (2014). Türkiye'de kent ormanlarının durumu, kullanımı ve yönetimi. *Orman ve Av Dergisi*, 1(91): 37-46.
- Atmış, E., Günşen, H.B., (2015). Kent yaşamında önemi anlaşılmayan bir değer: kent ormanları, *I. Uluslararası Kent Araştırmaları Kongresi*, Eskişehir, s. 246-265.
- Atmış, E., Özkazanç, N.K., Artar, M., Günşen, H.B., Çinis, F. (2015). Batı Karadeniz Bölgesi'ndeki Kent Ormanlarının yönetsel altyapısının iyileştirilmesi üzerine araştırmalar. Bartın Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projesi.
- Aslanboğa, İ. (2004). Kent ormancılığı bağlamında ormanların işlevleri. *I. Ulusal Kent Ormancılığı Kongresi*, Ankara, s 3-18.
- Benedict, M.A., McMahon, E.T., (2006). Green infrastructure, WEB, <http://www.sactree.org/assets/files/greenprint/toolkit/b/greenInfrastructure.pdf> (21.11.2015).
- Briales, E.R., Ravenel, H. (2013). State of Mediterranean Forests. FAO- E-ISBN 978-92-5-107538-8, 194 pp.

- Carter, E.J. (1995). Introduction: Concepts and Definitions, Chapter 1. In *The Potential of Urban Forestry in Developing Countries: A Concept Paper*, Forestry Department Food and Agriculture Organization of the United Nations, Rome.
- Coşkun, A.A., Velioğlu, N. (2004). Kent ormanı tanımı ve hukuksal boyutu. *I. Ulusal Kent Ormancılığı Kongresi*, Ankara, s. 19-33.
- Çağlar, Y. (2004). Türkiye ormancılığının yeni serüveni: “kent ormancılığı”. *I. Ulusal Kent Ormancılığı Kongresi*, Ankara, s. 472-481.
- Çetiner, Ş., Kırış, R., Yılmaz, A. (2004). Kent ormancılığında hukuki ve teknik altyapı. *I. Ulusal Kent Ormancılığı Kongresi*, Ankara, s. 96-117.
- Dirik, H., Ata, C., (2005). Kent ormancılığının kapsamı, yararları, planlaması ve teknik esasları. *İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi*, 55 (1): 2-14.
- DSİ, (2016) <http://www.dsi.gov.tr/> (02.02.2016)
- Dwyer, J.F. (1983). Management technologies for outlying forests: a summary and synthesis. *Proceedings Of The Seminar, Management Of Outlying Forests For Metropolitan Populations*. Man and the biosphere, Washington, D.C., pp. 27-31.
- Elvan, O.D., Velioğlu, N. (2004). Kent ormanı yönetiminin yasal esasları. *I. Ulusal Kent Ormancılığı Kongresi*, Ankara, s. 118-133.
- Ermeydan, M. (2006). Kent Ormanlarının Planlanması İstanbul Örneği. Yüksek Lisans Tezi, Bahçeşehir Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Çevre Tasarımı Yüksek Lisans Programı, İstanbul, 116 s.
- Gedikli, R. (2004). Rekreatyonel kullanımda kent ormanlarının önemi ve açık yeşil alan standartları. *I. Ulusal Kent Ormancılığı Kongresi*, Ankara, s. 34-53.
- Gerhold, H.D. (2007). Urban and community forestry in the northeast. Chapter 1. *Origins of Urban Forestry*, 2nd ed., Eds.; Kuser J.E, New Jersey, pp. 1-23.
- Geray, U. (2003). *Kent Ormanı ve 2/B İşletmeleri*, İÜ Orman Fakültesi, İstanbul.
- Gezer, A., Gülcü, S., Çoban, H.O. (1998). Çevre koruma politikaları açısından kent ormancılığının önemi ve Isparta örneği. *Cumhuriyetimizin 75. Yılında Ormancılığımız Sempozyumu Bildiriler Kitabı*. İstanbul, s. 709-718.
- Gezer, A., Gül, A., (2009). *Kent Ormancılığı (Kavramsal, Teknik ve Kültürel Yaklaşımlar)*. Süleyman Demirel Üniversitesi Yayınları: 86, SDÜ Basımevi, Isparta, 244 s.
- Grey, W.G., Deneke, J.F. (1986). *Urban Forestry*. John Wiley, New York.
- Grey, G.W., (1996). *The Urban Forestry*. Willey, New York, 165p.
- Gül, A., Gezer, A. (2004). Kentsel ölçekte kent ormanı yer seçimi model önerisi ve ısparta ölçeğinde irdelenmesi. *I. Ulusal Kent Ormancılığı Kongresi*, Ankara, s. 365-382.

- Gül, A., Serin, N. (2004). "Kent ormancılığı bir yönetim planı model önerisi". *I. Ulusal Kent Ormancılığı Kongresi*, Ankara, s. 534-542.
- Gümüş, C. (2004). *Ormancılık Politikası (Ormancılıkla İlgili Düzenlemeler)*. KTÜ Orman Fakültesi Yayınları: 2016, Cilt-I, KTÜ Orman Fakültesi Matbaası, Trabzon, 444 s.
- Harris, R.W., Clark, J.R., Matheny, N.P. (1999). *Arboriculture, Integrated Management of Landscape Trees, Shrubs and Vines*. Prentice Hall. Upper Saddle River, New Jersey, pp. 7-15.
- Hörsten, L., Fredman, P. (2000). On the distance to recreational forests in Sweden. *Landscape and Urban Planning*, 51(1): 1-10.
- Hummel, F.C. (1984). *Forest Policy, A contribution to resource development* martinus Nijhoff/Dr W. Junk a member of the Kluwer Academic Publishers group, the Hague/Boston/Lancaster
- Kiper, T., Öztürk, A.G. (2011). Kent ormanlarının rekreasyonel kullanımı ve yerel halkın farkındalığı: Edirne kent (izzet arseven) ormanı örneği. *Tekirdağ Ziraat Fakültesi Dergisi*, 8 (2): 105-118.
- Konijnendijk, C.C., (1997). A short history of urban forestry in Europe. *Journal of Arboriculture*, 23(1): 31-39.
- Konijnendijk, C.C. (2003). A decade of urban forestry in Europe. *Forest Policy and Economics* 5, Elsevier Science, pp. 173-186.
- Konijnendijk, C.C., Ricard, R.M., Kenney, A., Randrup, T.B. (2006). Defining urban forestry – a comparative perspective of north America and Europe. *Urban Forestry and Urban Greening*, 4: 93-103.
- Kuchelmeister, G., Braatz, S. (1993). Urban Forestry Revisited, [http://www.fao.org/docrep/u9300e/u9300e03.htm#urban forestry revisited](http://www.fao.org/docrep/u9300e/u9300e03.htm#urban_forestry_revisited) (01.06.2016).
- Kuchelmeister, G. (1999). Urbanization in developing countries. *Forest Policy Research Forum: The Role of National Forest Programs to Ensure Sustainable Forest Management*, Finland, pp 1-17.
- Kurdoğlu, O. Düzgüneş, E. (2011). Artvin kent ormanının rekreasyon olanakları ve kullanıcı tercihlerinin irdelenmesi. *Artvin Çoruh Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi*, 12 (2): 199-210.
- Lawrence, H.W. (1995). Changing forms and persistent values: Historical perspectives on the urban forest. In *Urban Forest Landscape Integrating Multidisciplinary Perspectives*, Ed., Brandley G.A. University of Washington Press, Seattle and London, pp. 17-40.
- MGM (2016). <http://www.mgm.gov.tr/> (02.01.2016).

- Miller, R. W., (1997). *Urban Forestry, Planning and Managing Urban Greenspaces*. Prantice Hall, Upper Saddle River, New Jersey, USA, pp. 502.
- Moll, G., (1995). *Urban Forestry: A National Initiative. Urban Forest Landscapes: Integrating Multidisciplinary Perspective*. Edt:G.A. Bradley. University of Washington Pres, Seattle and London, pp.12-16.
- Nobles, B. (1980). Urban forestry / Arboriculture program. *J. Arbor*. 6(2): 53-56.
- OGM (2003). Ormancılığımızda Yeni Yaklaşım: Kent Ormancılığı, Orman Genel Müdürlüğü, Ankara, 24 s.
- OGM (2006). Mesire Yerleri Kuruluş, Tescil Ve İşletme Esasları, Orman Genel Müdürlüğü Odun Dışı Ürün ve Hizmetler Daire Başkanlığı Mesire Yerleri Şube Müdürlüğü, <http://ormuh.org.tr/arsiv/files/Mesire%20Yerleri%20Kurulus%20Tescil%20ve%20Isletme%20Esaslari.pdf> (20.12.2014).
- OGM (2011). Mesire Yerleri Kuruluş, Tescil ve İşletme Esasları, Orman Genel Müdürlüğü Odun Dışı Ürün ve Hizmetler Daire Başkanlığı Mesire Yerleri Şube Müdürlüğü, <http://ormuh.org.tr/arsiv/files/Mesire%20Yerleri%20Kurulus%20Tescil%20ve%20Isletme%20Esaslari.pdf> (21.01.2016).
- OGM (2014). Rekreasyon Alanlarının İl Düzeyinde Dağılımı, Orman Genel Müdürlüğü, <http://www.ogm.gov.tr/ekutuphane/Istatistikler/Ormanc%C4%B1%C4%B1k%20%C4%B0statistikleri/Ormanc%C4%B1%C4%B1k%20%C4%B0statistikleri%202014.rar> (03.03.2016).
- OGM (2015). Türkiye Orman Varlığı 2015, Orman Genel Müdürlüğü, Ankara, 32 s.
- OGM (2016). <http://www.ogm.gov.tr/SitePages/OGM/OGMDefault.aspx> (26.02.2016).
- Oğuz, D. (2004). “Avrupa ülkelerinde kent ormancılığı araştırmaları.” *I. Ulusal Kent Ormancılığı Kongresi*, Ankara, s. 223-236.
- Öner, N., Ayan, S., Sıvacıoğlu, A., İmal, B. (2007). Kent ormancılığı ve kent ormanlarının çevresel etkileri. *Kastamonu Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi*, 2(7): 190-203.
- Örücü, Ö. K. (2014). Kent Ormanı Yönetim Planı, Isparta Örneği. Doktora Tezi, SDÜ Fen Bilimleri Enstitüsü, Orman Mühendisliği Anabilim Dalı, Isparta, 290 s.
- Özdemir, B. (2013). Konya İlinde Bulunöan Bazı Kent Parklarının Kullanıcı Tercihleri Açısından Değerlendirilmesi. Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Konya, 81 s.
- Özeren, M. (2012). Yeşil Altyapı Sistemi Kapsamında Meles Deltası Ve Çevresinin Kurgulanması. Yüksek Lisans Tezi, Ege Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, İzmir, 145 s.

- Pak, M, Türker F.M ve Kalınkütük, H. (2009). Orman kaynaklarının rekreasyonel hizmet üretim amaçlı işletmeciliğinde yaşanan sorunlar ve çözüm önerileri (Kahramanmaraş ili örneği). *II. Ormancılıkta Sosyo-Ekonomik Sorunlar Kongresi*, Isparta, s. 23-35.
- Pamay, B. (1978). Sempozyum Kitabı Önsözü, Büyük İstanbul'un Yeşil Alan Sorunları, Sempozyum Kitabı, İ.Ü. Orman Fakültesi, İstanbul, s. XI.
- REGA (2006). Mesire Yerleri Yönetmeliği, Resmi Gazete, <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2006/09/20060930-5.htm> (19.06.2014).
- REGA (2009). Mesire Yerleri Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik, Resmi Gazete, <http://ormuh.org.tr/arsiv/files/Mesire%20Yerleri%20Kurulus%20Tescil%20ve%20Isletme%20Esaslari.pdf> (20.06.2014).
- REGA (2013). Mesire Yerleri Yönetmeliği, Resmi Gazete, <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2013/03/20130305-9.htm> (25.06.2014)
- REGA (2013). Mesire Yerleri Uygulama Tebliği, Resmi Gazete, <http://www.ogm.gov.tr/Lists/Duyurular/Attachments/54/Mesire%20Yerleri%20Uygulama%20Tebli%C4%9Fi.pdf> (02.02.2016).
- REGA (2014). Mesire Yerleri Uygulama Tebliği, Resmi Gazete, <http://www.ogm.gov.tr/ekutuphane/Tebliğler/Mesire%20Yerleri%20Uygulama%20Tebli%C4%9Fi.pdf> (10.02.2016)
- Rines, D., Kane, B., Kittredge, D.B., Ryana, H.D.P., ve Butlera, B. (2011). Measuring urban forestry performance and demographic associations in Massachusetts, USA. *Urban Forestry & Urban Greening*, 10 (2): 113-118.
- Rooves, P., Hermy, M., ve Gulinck, H. (2002). Visitor profile, perceptions and expectation in forests from a gradient of increasing urbanization in central Belgium. *Landscape and Urban Planing*, 59: 129-145.
- Saatçioğlu, F. (1978). Büyük İstanbul'un Yeşil Alan Sorunları, Sempozyum Kitabı, İ.Ü Orman Fakültesi, s. XXII.
- Sağlam, S. (2012). İstanbul Metropolündeki Kent Ormanlarının Kullanım Kriterlerinin Belirlenmesi ve Planlanması Esasları. Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Orman Mühendisliği Anabilim Dalı, İstanbul, 124 s.
- Sandal, E.K., Karademir, N. (2013). Kahramanmaraş'ta yeşil alanların yeterliliği ile halkın beklentilerinin ve bilinç düzeyinin belirlenmesi. *Doğu Coğrafya Dergisi*, 18: 155-176.
- Serin, N., Gül, A. (2006). Kent ormancılığı kavramı ve Isparta içi ölçeğinde irdelenmesi. *Süleyman Demirel Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi*, 2: 97-115.

- Sertok, B.S., (2004). Kent ormanı kavramı çerçevesinde orman içi dinlenme yerlerinin planlanması. *I. Ulusal Kent Ormancılığı Kongresi*, Ankara, s. 78-98.
- Stojanova, B., (2012). Perception Of Visitors Toward Urban Forests In Skopje: Case Study Park ForestVodno. Master Thesis, University of Belgrade International Master Program in Forest Policy and Economics, Belgrade, 63 pp.
- Strom, S. (2007). Urban and community Forestry: planing and design. Chapter 6. In *Urban and Community Forestry in the Northeast*, Eds.; Kuser J.E, New Jersey, pp. 107-119.
- TDK (2016). Türk Dil Kurumu, <http://www.tdk.gov.tr> (12.04.2016).
- Tokuş, M. (2012). Kentsel Yeşil Ağlar: İstanbul Sarıyer Örneği. Yüksek Lisans Tezi, İTÜ Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, İstanbul, 163 s.
- TÜİK (2014). <http://www.tuik.gov.tr/Start.do> (10.10.2014).
- TÜİK (2015). Yerleşim Yerlerine Göre Göç Eden Nüfus 1975-2000, Türkiye İstatistik Kurumu, http://www.tuik.gov.tr/VeriBilgi.do?alt_id=1067 (11.03.2015).
- TÜİK (2015). Türkiye İstatistik Kurumu, <https://biruni.tuik.gov.tr/medas/?kn=95&locale=en> (27.05.2016).
- TÜİK (2016). <http://www.tuik.gov.tr/Start.do> (15.02.2016).
- Tyrväinen, L., Pauleit, S., Seeland, K., and Vries, S. (2005). Benefits and uses of urban forests and trees. In *Urban Forests and Trees*, pp. 81-114.
- Uslu, Ş., Ayaşlıgil, T. (2007). Kent ormanlarının rekreasyonel amaçlı kullanımı ve İstanbul ili örneğinde irdelenmesi. *Yıldız Teknik Üniversitesi Mimarlık Fakültesi E-Dergisi*, 4 (2): 213-236.
- Uzun, A., Ekşi M., Aktaş, Y. (2007). Kent ormanları ve gürültü kontrolü açısından önemi. *Orman Kaynaklarının İşlevleri Kapsamında Darboğazlar, Çözüm Önerileri ve Öncelikler Sempozyumu Poster Bildiriler Kitabı*, İstanbul, s. 29-38.
- Yılmaz, H., Yıldız, N., Alper, H. (2004). Kent ormanı kavramı; Erzurum kenti örneği. *I. Ulusal Kent Ormancılığı Kongresi*, Ankara, s. 315-330.
- Wenger, K.F. (1984). *Forestry Handbook*. John Wiley & Sons Inc, Second Edition, US, pp. 887-958.

EKLER

Değişkenler ve Tanımlamaları

- 1- **Faaliyet Gösterdiği Süre (Yıl):** Kent ormanının kuruluşundan bu yana geçen süredir. OGM Odun Dışı Ürünler ve Hizmetler Daire Başkanlığı Mesire Yerleri Şube Müdürlüğü kayıtlarından elde edilecektir.
- 2- **Bulunduğu il/ilçe (1, 2):** Kent ormanına en yakın il ve/veya ilçe merkezidir. İllere 1, ilçeler 2 değeri verilecektir. Kent ormanları web sayfasından elde edilecektir.
- 3- **İl/ilçe Nüfusu (Kişi):** Kent ormanının kurulduğu il veya ilçe merkezinin 2013 yılı nüfusunu göstermektedir. Veri TÜİK 2013 ADNKS'den elde edilmiştir. İstanbul, Ankara, Adana gibi büyük iller için büyükşehir belediyesi kapsamına giren ilçelerin nüfusları baz alınmıştır.
- 4- **Ortalama Ziyaretçi Sayısı:** Kent ormanının yıllık ortalama ziyaretçi sayısını göstermektedir. OGM Odun Dışı Ürünler ve Hizmetler Daire Başkanlığı Mesire Yerleri Şube Müdürlüğü kayıtlarından elde edilecektir.
- 5- **Kullanım Oranı:** Kent ormanının taşıma kapasitesinin ne kadarının kullanıldığını göstermektedir. Kullanım oranı yıllık ortalama ziyaretçi sayısının kent ormanının yıllık taşıma kapasitesine bölünmesiyle bulunacaktır. Veriler OGM Odun Dışı Ürünler ve Hizmetler Daire Başkanlığı Mesire Yerleri Şube Müdürlüğü kayıtlarından elde edilecektir. Not: Yıllık olarak değerlendireceğimiz bu değişkeni günlük olarak da değerlendirebiliriz.
- 6- **Kent Ormanının Günlük Kullanımı:** Kent ormanını günde ortalama kaç kişinin ziyaret ettiğini göstermektedir. OGM Odun Dışı Ürünler ve Hizmetler Daire Başkanlığı Mesire Yerleri Şube Müdürlüğü kayıtlarından elde edilecektir.
- 7- **Kentlinin Kullanım Düzeyi:** Kent ormanını ziyaret edenlerin yıllık ortalamasının il/ilçe merkezi nüfusuna oranıdır. Yıllık ortalama ziyaretçi sayısı OGM Odun Dışı Ürünler ve Hizmetler Daire Başkanlığı Mesire Yerleri Şube Müdürlüğü kayıtlarından ve il veya ilçe nüfusu da TÜİK 2013 ADNKS kayıtlarından elde edilecektir.
- 8- **Personel Sayısı:** Kent ormanı ile ilgili olarak çalışan toplam personelin (teknik+teknik olmayan) sayısıdır. OGM Odun Dışı Ürünler ve Hizmetler Daire Başkanlığı Mesire Yerleri Şube Müdürlüğü kayıtlarından elde edilecektir.

- 9- Teknik Personel Sayısı (kişi):** Kent ormanı ile ilgili olarak çalışan uzmanların (biyolog, orman mühendisi vb.) sayısıdır. OGM Odun Dışı Ürünler ve Hizmetler Daire Başkanlığı Mesire Yerleri Şube Müdürlüğü kayıtlarından elde edilecektir.
- 10- Uzaklık (km):** Kent ormanının il/ilçe merkezine olan uzaklığıdır. Kent ormanları web sitesinden elde edilecektir.
- 11- Orman Alanı Oranı:** İl/ilçe sınırları içinde bulunan orman alanının kent alanına oranıdır. OGM Orman Varlığımız (2006) Raporundan elde edilmiştir.
- 12- Kent Ormanı Alanı (ha):** Kent ormanının alanını göstermektedir. Kent ormanları web sitesinden temin edilecektir. Bulunabilirse bu alanın % kaçının ibreli, yapraklı ve karışık türlerden oluştuğunu da değişken olarak kullanmalıyız.
- 13- Ağaç Tür Sayısı:** Kent ormanı içinde yayılım gösteren ağaç türü sayısını göstermektedir. Kent ormanları web sitesinden elde edilecektir.
- 14- İbreli Tür Sayısı:** Kent ormanı içinde bulunan ibreli ağaç tür sayısını göstermektedir. Kent ormanları web sitesinden elde edilecektir.
- 15- Yapraklı Tür Sayısı:** Kent ormanı içinde bulunan yapraklı ağaç tür sayısıdır. Kent ormanları web sitesinden elde edilecektir.
- 16- Hayvan Tür Sayısı:** Kent ormanı içinde yaşayan hayvanların tür sayısıdır. Kent ormanları web sitesinden elde edilecektir.
- 17- Sahanın Önceki Durumu:** Kent ormanının kurulduğu sahanın kent ormanı ilan edilmeden önceki vasfının ne olduğunu göstermektedir. Boş alan:1, piknik alanı 2, plantasyon sahası 3, doğal orman 4.
- 18- Kent ormanının yapısı:** Kent ormanının yapay:0 veya doğal:1 olduğunu göstermektedir.
- 19- Bank:** 0: Yok, 1: Var. Kent ormanları web sitesinden elde edilecektir.
- 20- Kamelya:** 0: Yok, 1: Var. Kent ormanları web sitesinden elde edilecektir.
- 21- Seyir Terası:** 0: Yok, 1: Var. Kent ormanları web sitesinden elde edilecektir.
- 22- Gözlem Kulesi:** 0: Yok, 1: Var. Kent ormanları web sitesinden elde edilecektir.
- 23- Çeşme:** 0: Yok, 1: Var. Kent ormanları web sitesinden elde edilecektir.
- 24- Spor Alanı:** 0: Yok, 1: Var. Kent ormanları web sitesinden elde edilecektir.
- 25- Yürüyüş Yolları:** 0: Yok, 1: Var. Kent ormanları web sitesinden elde edilecektir.
- 26- Tırmanma Patikaları:** 0: Yok, 1: Var. Kent ormanları web sitesinden elde edilecektir.
- 27- Çocuk Oyun Alanı:** 0: Yok, 1: Var. Kent ormanları web sitesinden elde edilecektir.

- 28- Gölet:** 0: Yok, 1: Var. Kent ormanları web sitesinden elde edilecektir.
- 29- Akarsu:** 0: Yok, 1: Var. Kent ormanları web sitesinden elde edilecektir.
- 30- Yağmur Barınağı:** 0: Yok, 1: Var. Kent ormanları web sitesinden elde edilecektir.
- 31- Tuvalet:** 0: Yok, 1: Var. Kent ormanları web sitesinden elde edilecektir.
- 32- Tanıtım Merkezi/Müze:** 0: Yok, 1: Var. Kent ormanları web sitesinden elde edilecektir.
- 33- Otopark:** 0: Yok, 1: Var. Kent ormanları web sitesinden elde edilecektir.
- 34- Bisiklet Yolu:** 0: Yok, 1: Var. Kent ormanları web sitesinden elde edilecektir.
- 35- Yönlendirme ve Bilgilendirme Tabelaları:** 0: Yok, 1: Var. Kent ormanları web sitesinden elde edilecektir.
- 36- Büfe:** 0: Yok, 1: Var. Kent ormanları web sitesinden elde edilecektir.
- 37- Kişi Başına Düşen Gelir:** Kentte kişi başına düşen yıllık geliri göstermektedir.
- 38- Eğitim Seviyesi:** Kent ormanının bağlı olduğu il/ilçe merkezindeki eğitim seviyesini göstermektedir. TÜİK 2013 ADNKS tarafından 6+ yaş için hazırlanan “bitirilen eğitim düzeyi ve cinsiyete göre il/ilçe merkezleri nüfusları” kayıtlarından elde edilmiştir. Bitirilen eğitim seviyesi dört grup altında derecelendirilmiştir. Bunlar sırasıyla: 1-okuma yazma bilmeyen, 2-okuma yazma bilen fakat bir okul bitirmeyen + ilkokul mezunu + ilköğretim mezunu + ortaokul veya dengi okul mezunu, 3-lise veya dengi okul mezunu, 4-yüksekokul veya fakülte mezunu + yüksek lisans mezunu + doktora mezunu. Bu grupların nüfusun % kaçını oluşturduğu belirlendikten sonra bu oranlar sırasıyla 1, 2, 3, 4 katsayılarıyla çarpılacak ve çıkan dört değer toplanıp aritmetik ortalaması alınacaktır. Elde edilen değer değişkeni temsil edecektir.
- 39- Yaş Dağılımı:** Kent ormanının bağlı olduğu il/ilçe merkezinde yaşayanların yaş dağılımı göstermektedir. TÜİK 2013 ADNKS “ilçe yaş grubu ve cinsiyete göre nüfus 2013” dan elde edilmiştir. Buradaki yaş grupları 0-4, 5-9, 10-14, 15-19, 20-24, 25-29, 30-34, 35-39, 40-44, 45-49, 50-54, 55-59, 60-64, 65-69, 70-74, 75-79, 80-84, 85-89, 90+ olmak üzere çok ayrıntılıdır. Biz bunları 0-14, 15-34, 35-54, 55+ olmak üzere 4 grupta değerlendireceğiz. Bu yaş gruplarının medyanları o grupta bulunan kişi sayısı ile çarpılacak ve ardından dört grup için çıkan değerlerin aritmetik ortalaması alınacaktır. Elde edilen katsayı değişkeni temsil edecek.
- 40- Hane Büyüklüğü:** Kentteki ortalama hane büyüklüğü.

- 41- Kişi Başına Düşen Yeşil Alan:** Kentte kişi başına düşen yeşil alan miktarını göstermektedir. Belediyeler, peyzaj mimarlığı gibi konuyla ilgili bölümlerde yapılan çalışmalardan elde edilmeye çalışılacak.
- 42- Sınırlayıcı Faktörler:** Kent ormanını sınırladığını düşünülen etmenlerdir. Bunlar yerleşim yeri, sanayi kuruluşları, otoyollar olabilir. Öngörülen sınırlayıcı faktörler listelenecek. Kent ormanı bunlardan kaçını içeriyorsa, sayısı yazılacaktır.
- 43- Kent Ormanının Yönetim Birimi:** Yok: 0, Var: 1.
- 44- İşlevleri:** Uluslararası literatürde kent ormanları için tanımlanmış işlevler vardır. Kent ormanının bu işlevlerin toplam kaç tanesini yerine getirebildiğini göstermektedir. İşlevleri kısaca şu şekilde sıralayabiliriz: Sağlık, rekreasyon, estetik ve flora ve fauna tanıtımı.
- 45- Kent Ormanının Konumu:** Kent ormanının il/ilçe merkeziyle olan ilişkisini göstermektedir. Bunu kentin içinde ise 3, bitişiğinde ise 2 ve dışında ise 1 olarak derecelendireceğiz.
- 46- İl veya İlçenin rakımı (m):** Kent ormanının bulunduğu il veya ilçenin deniz seviyesinden olan yüksekliğidir.
- 47- Sıcaklık (°C):** İl veya ilçenin ortalama sıcaklığını göstermektedir. Devlet Meteoroloji İşleri Genel Müdürlüğü resmi web sitesinden (<http://www.meteoroloji.gov.tr/veridegerlendirme/il-ve-ilceler-istatistik.aspx>) elde edilecektir.
- 48- Yağışlı gün oranı:** Bir yıldaki yağışlı gün sayısının 365'e oranlanmasıyla elde edilecektir. Devlet Meteoroloji İşleri Genel Müdürlüğü resmi web sitesinden (<http://www.meteoroloji.gov.tr/veridegerlendirme/il-ve-ilceler-istatistik.aspx>) elde edilecektir.
- 49- Rekreasyon Amaçlı Kullanılan Diğer Alanlar:** Kentte kent ormanı dışında rekreasyonel amaçlı kullanılan diğer alanların varlığı göstermektedir. Burada kaç tane farklı rekreasyon alanı var ise onun sayısı yazılacak.
- 50- Ulaşım:** Kent ormanına kentten nasıl ulaşıldığını göstermektedir. Yürüyerek (5), özel olarak kent ormanı için çalışan araçlarla (4), belediye otobüsüyle (3), dolmuşla (2) ve özel araçla (1).
- 51- Eğim:** Kent ormanının eğim seviyesini göstermektedir. Şiddetli eğim (1), hafif eğim (2) ve düz (3).
- 52- Plan:** Kent ormanının kısa ve uzun vadeli çalışma programlarını gösteren planları var mı? Yoksa 0, varsa 1 verilecek.

ANKET FORMU

Bu anket T.C. Bartın Üniversitesi'nde yürütülen BAP 2013-1-89 numaralı "Batı Karadeniz Bölgesi'ndeki Kent Ormanlarının Yönetsel Alt Yapısının ve Sosyal Etkilerinin İyileştirilmesi Üzerine Araştırmalar" adlı bilimsel araştırma projesinde

1. Kent ormanı denilince aklınıza ilk ne gelmektedir?
2. Kent ormanına geliş amacınız aşağıdakilerden hangisidir?
 - ☐ Piknik yapmak
 - ☐ Dinlenmek
 - ☐ Uzun mesafe doğa yürüyüşü yapmak
 - ☐ Doğayı incelemek
 - ☐ Bisikletle gezmek
 - ☐ Spor yapmak
 - ☐ Fotoğraf çekmek
 - ☐ Kitap okumak
 - ☐ Mantar, meyve ve yöresel ürünler toplamak
 - ☐ Yakacak odun toplamak
 - ☐ Çocuklarınızı gezdirmek ve onlara doğayı tanıtmak
 - ☐ Diğer.....
3. Kent ormanına ne sıklıkla gelirsiniz?
 - ☐ Haftada birkaç defa
 - ☐ Haftada bir
 - ☐ 2 haftada bir
 - ☐ Ayda bir
 - ☐ 3 ayda bir
 - ☐ Yılda bir
4. Kent ormanını daha çok haftanın hangi bölümünde ziyaret edersiniz.
 - ☐ Hafta sonu
 - ☐ Hafta içi
5. Gün içinde daha çok hangi zamanı tercih edersiniz?
 - ☐ Sabah
 - ☐ Öğlen
 - ☐ İkindi
6. Geldiğiniz zaman kent ormanında ne kadar zaman geçiriyorsunuz?
 - ☐ 1 saatten az
 - ☐ 1-3 saat arası
 - ☐ 4-5 saat arası
 - ☐ 6 saatten fazla
7. Kent ormanına en çok hangi mevsimde geliyorsunuz?

- ☐ İlkbahar
- ☐ Yaz
- ☐ Sonbahar
- ☐ Kış
- ☐ Her mevsim

8. Kent ormanına yalnız mı yoksa başkalarıyla mı geliyorsunuz?

- ☐ Aile
- ☐ Arkadaşlar
- ☐ Yalnız

9. Bu kent ormanına ilk gelişinizin nedeni neydi?

- ☐ Birileriyle (aile, arkadaş vs.) beraber gelmiştim.
- ☐ Çevremdeki insanların tavsiyesi üzerine gelmiştim
- ☐ Kent ormanı ile ilgili afiş, broşürleri görüp gelmiştim
- ☐ Basın ve internetten haberim olmuş ve gelmiştim
- ☐ Diğer.....

10. Kent ormanına gelmeye başladıktan sonra ağaçlara, hayvanlara, ormanlara karşı bakış açınız değişti mi?

- ☐ Olumsuz yönde değişti
- ☐ Değişmedi
- ☐ Olumlu yönde değişti

11. Kent ormanına daha sık gelmenizi engelleyen kişisel nedenler nelerdir?

- ☐ Ekonomik sıkıntılar
- ☐ Zaman darlığı (yoğun iş temposu)
- ☐ Eşlik edecek kişi eksikliği
- ☐ Evime uzak olması
- ☐ Kent ormanında verilen hizmetlerin yeterli olmaması
- ☐ Diğer.....

12. Sizce bu kent ormanındaki eksiklikler nelerdir (İstenilen kadar işaretlenebilir)?

- ☐ Oturma ve dinlenme yerlerinin yetersizliği
- ☐ Yürüyüş güzergâhlarının yetersizliği
- ☐ Spor alanlarının yetersizliği
- ☐ Otopark sorunu
- ☐ Çocuk parkının olmaması
- ☐ Çöp kutularının ve temizliğin yetersizliği
- ☐ Çeşmelerin yetersizliği
- ☐ Tuvaletlerin yetersizliği
- ☐ Kent ormanı içinde tabela gibi bilgilendirme ve yönlendirme araçlarının yetersizliği
- ☐ Ağaç ve bitki türlerinin azlığı
- ☐ Görevli sayısının yetersiz olması
- ☐ Bisiklet parkurlarının olmayışı ya da yetersizliği
- ☐ Yolların spor ve yürüyüş için teknik açıdan uygun olmayışı
- ☐ Kafeterya gibi bir tesisin olmaması

- ☐ Irmak, göl ve gölet gibi su yüzeylerinin olmaması
- ☐ Mangal yapacak alanın olmaması
- ☐ Kent ormanı alanının yetersiz olması

13. Bu kent ormanının yaşadığınız şehrin bir parçası olduğunu düşünüyor musunuz?

- ☐ Düşünmüyorum
- ☐ Kısmen düşünüyorum
- ☐ Düşünüyorum

14. Bu kent ormanının yerinin uygun şekilde seçildiğini düşünüyor musunuz?

- ☐ Düşünmüyorum
- ☐ Fark etmez
- ☐ Düşünüyorum

15. Bu kent ormanı evinize ne kadar uzaklıktadır?

- ☐ Çok uzak
- ☐ Uzak
- ☐ Normal
- ☐ Yakın
- ☐ Çok yakın

16. Kent ormanının evinize ne kadar mesafede olmasını istersiniz?

- ☐ 1 km kadar
- ☐ 1-3 km
- ☐ 3-5 km
- ☐ 5 km'den fazlası

17. Kent ormanının herhangi bir parktan ya da mesire yerinden bir farkı var mı?

- ☐ Var
- ☐ Kısmen var
- ☐ Yok

18. Kent ormanında özellikle çocuklara yönelik doğa eğitimlerinin yapılması, çocukların gelişimine olumlu katkı sağlar mı?

- ☐ Sağlamaz
- ☐ Hiçbir şey değişmez
- ☐ Sağlar

19. Kent ormanlarının aşağıdakiler için ne kadar etkili olduğunu belirtiniz?

	Çok etkili	Etkili	Normal	Etkisiz	Hiç etkisiz
Erozyonu önlemede	☐	☐	☐	☐	☐
Hava kirliliğini önlemede	☐	☐	☐	☐	☐
Su üretimi sağlamada	☐	☐	☐	☐	☐
Rekreasyon olanağı sunmada	☐	☐	☐	☐	☐
Piknik sahası olması	☐	☐	☐	☐	☐
Spor yapılması	☐	☐	☐	☐	☐

Stresten kurtulmada	☐	☐	☐	☐	☐
Çocukların ruhsal ve fiziksel gelişiminde	☐	☐	☐	☐	☐
Biyolojik çeşitliliği korumada	☐	☐	☐	☐	☐
Mantar, meyve ve odun toplama gibi halkın ihtiyaçlarını gidermede	☐	☐	☐	☐	☐

20. Sizce bir kent ormanında aşağıdaki hizmetler ne kadar gereklidir?

	Çok gerekli	Gerekli	Gereklideğil
Piknik	☐	☐	☐
Dinlenme	☐	☐	☐
Uzun mesafe doğa yürüyüşü yapma	☐	☐	☐
Doğayı inceleme	☐	☐	☐
Bisikletle gezme	☐	☐	☐
Sağlıklı yaşam	☐	☐	☐
Spor yapma	☐	☐	☐
Bitkiler ve hayvanlar hakkında bilgi alma	☐	☐	☐
Çocuklara doğayı tanıtmak ve onlara oyun	☐	☐	☐
Odun üretimi	☐	☐	☐
Erozyonu önleme	☐	☐	☐
Su kalitesini koruma	☐	☐	☐
Havayı kalitesini koruma	☐	☐	☐
Biyolojik çeşitliliği koruma	☐	☐	☐
Mantar, meyve ve yöresel ürünler toplama	☐	☐	☐
Çevresindeki binaları gürültüden koruma	☐	☐	☐
Yakacak odun toplama	☐	☐	☐

21. Bu kent ormanının yönetiminden memnun musunuz?

- ☐ Çok memnunum
- ☐ Memnunum
- ☐ Normal
- ☐ Memnun değilim
- ☐ Hiç memnun değilim

22. Bu kent ormanının hangi kuruluş tarafından yönetildiğini biliyor musunuz?

- ☐ Belediye
- ☐ İl Özel İdaresi
- ☐ Orman İşletme Müdürlüğü
- ☐ Kaymakamlık
- ☐ Özel şahıs
- ☐ Gıda, Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlükleri
- ☐ Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü

23. Bu kent ormanı ile ilgili çalışmalardan önce bilgilendirilmek ve yapılacak çalışmalara katılmak ister misiniz?

- ☐ Bütün çalışmalara katılmak isterim
- ☐ Bazılarına katılmak isterim
- ☐ Sadece bilgilendirilmek isterim
- ☐ İkisine de gerek yok

24. Cinsiyet

- ☐ Bayan
- ☐ Erkek

25. Yaşınız

- ☐ -19
- ☐ 20-34
- ☐ 35-49
- ☐ 50-64
- ☐ 65-+

26. Öğrenim durumunuz

- ☐ Okuma yazma bilmiyor
- ☐ Okuma yazma biliyor ancak bir okul bitirmemiş
- ☐ İlkokul
- ☐ İlköğretim
- ☐ Ortaokul veya dengi okul
- ☐ Lise veya dengi okul
- ☐ Yüksekokul ve üzeri

27. Mesleğiniz

- ☐ Yok
- ☐ Emekli
- ☐ Öğrenci
- ☐ Çiftçi
- ☐ Memur
- ☐ Esnaf
- ☐ İşçi
- ☐ Akademisyen
- ☐ Diğer.....

28. Aylık kişisel geliriniz

- ☐ 500 TL'den az
- ☐ 501-1000 TL
- ☐ 1001-2000 TL
- ☐ 2001-3000 TL
- ☐ 3001 TL'den fazla

29. İkamet yeriniz?

- ☐ Büyükşehir
- ☐ İl merkezi
- ☐ İlçe merkezi
- ☐ Belde
- ☐ Köy

Ankete katıldığınız için teşekkürler.

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Adı Soyadı : Fatma ÇİNİS
Doğum Yeri ve Tarihi : Kastamonu / 1990

Eğitim Durumu

Lisans Öğrenimi : Bartın Üniversitesi- Orman Mühendisliği Bölümü
Yüksek Lisans Öğrenimi : Bartın üniversitesi Ormancılık Politikası
Bildiği Yabancı Diller : İngilizce
Bilimsel Faaliyet/Yayınlar : Atmış, E., Günşen H.B., Özkazanç, N.K., Artar, M., Çinis, F. (2015) Batı Karadeniz Bölgesindeki Kent Ormanlarının Kaynak Değerlerinin Ve Yönetim Şekillerinin Değerlendirilmesi, IV. Ormancılıkta Sosyo-Ekonomik Sorunlar Kongresi, 15-17 Ekim 2015, Trabzon.
Atmış, E., Günşen H.B., Özkazanç, N.K., Artar, M., Çinis, F. (2015) A Forestry Service That Cannot Reach Urban People: Urban Forests, 14. World Forestry Congress, At Durban/South Africa.

İletişim

E-Posta Adresi : cinisfatma@gmail.com

Tarih : 17/06/2016 (Tez sınav tarihi)